

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes

Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12

E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no

www.svk.no

Innkalling

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 23.09.2015
Møtested: Kommunestyresalen, Rådhuset
Møtetid: 11:00

Ved eventuelt forfall, er representantene selv ansvarlig for å innkalle vara.

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Kirkenes, 17.09.2015

Hansen, Cecilie
ordfører

SAKSLISTE:

Saksnr.:	Sakstittel:	Arkivsak:	U.off:
036/15	FORSKUTTERING AV SPILLEMIDLER - BYGGING AV LYSANLEGG PÅ BJØRNEPARKEN KUNSTGRESSBANE I BJØRNEVATN Saksordfører: Cecilie Hansen, cha@svk.no , tlf. 90634705	14/2412	
037/15	HØRINGSUTTALELSE TIL FINANSDEPARTEMENTETS FORSLAG OM Å FJERNE EIENDOMSSKATT PÅ PRODUKSJONSUTSTYR OG PRODUKSJONSINSTALLASJONER I VERK OG BRUK - GENERELL Saksordfører: Egil Kalliainen, kalliain@online.no , tlf. 90100336	15/2503	
038/15	REGLEMENT FOR GODTGJØRING AV FOLKEVALGTE 2015 - 2019 Saksordfører: Tove Alstadsæter, tas@svk.no , tlf. 48280810	14/2340	
039/15	VILKÅR FOR ANSETTELSE AV RÅDMANN Saksordfører: Aksel Emanuelsen, ema-aks@online.no , tlf. 91357465 Saken ettersendes	14/2754	§25

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Lande, Svanhild Apeland Enhetsleder: Sørensen, Harald, tlf. 91814958	Dato: 08.09.2015
Arkivsak: <arkivsaksnr>	
Saksordfører:	

Utvalg	Saksnummer	Dato
Formannskapet	036/15	23.09.2015
Kommunestyret		

FORSKUTTERING AV SPILLEMIDLER - BYGGING AV LYSANLEGG PÅ BJØRNEPARKEN KUNSTGRESSBANE I BJØRNEVATN

Vedlagte dokumenter:

UTTALELSE - IDRETTSFUNKSJONELL FORHÅNDSGODKJENNING AV
FLOMLYSANLEGG KRISTENSEDALEN FOTBALLBANE I BJØRNEVATN
FORHÅNDSGODKJENNING AV FLOMLYSANLEGG BJØRNEPARKEN - BIL
SØKNAD OM SPILLEMIDLER

Innsendt elektronisk søknad.xml

Vedlegg 5.pdf

Vedlegg 1.pdf

Vedlegg 3.pdf

Vedlegg 2.pdf

Vedlegg 4.pdf

Innsendt elektronisk søknad.pdf

AVSLAG PÅ SØKNAD OM SPILLEMIDLER - BJØRNEPARKEN KUNSTGRESSBANE
SØKNAD OM FORSKUDD PÅ SPILLEMIDLER
FINANSIERINGSPLAN
FORELØPIG SVAR PÅ SØKNAD

Dokumenter i saken:

2015019547 FORELØPIG SVAR PÅ SØKNAD
2015018034 SØKNAD OM FORSKUDD PÅ SPILLEMIDLER
2015014148 AVSLAG PÅ SØKNAD OM SPILLEMIDLER - BJØRNEPARKEN
KUNSTGRESSBANE
2014024642 SØKNAD OM SPILLEMIDLER

Kort sammendrag:

I brev av 3. august 2015 søker Bjørnevatn Idrettslag (BIL) om forskuttering av spillemidler med kr 323 000,- til bygging av lysanlegg på Bjørneparken kunstgressbane i Bjørnevatn.

Bjørnevatn idrettslag har fått godkjent sin søknad hos Finnmark Fylkeskommune om tildeling av spillemidler, men er ikke prioritert i tildelingen for 2015 som følge av manglende midler.

Faktiske opplysninger:

Bjørnevatn idrettslag planlegger å bygge 6 lysmaster i forbindelse med Bjørneparken kunstgressbane i Bjørnevatn. Arbeidet består i å bygge 6 fundamenter for lysmaster, samt legge ned 350 meter kabler i kabelgrøft. Idrettslaget ønsker å igangsette arbeidet i 2015.

Prosjektet er kostnadsberegnet til kr 907 750,-, hvorav spillemiddelfinansiering utgjør kr 323 000,-. Resterende finansiering dekkes av gave fra privat næringsliv med kr 140 000,-, dugnad verdsatt til kr 104 000,- og langsiktig lån i ordinær bank på kr 340 750,-.

Søknad om spillemidler er formelt godkjent hos Finnmark fylkeskommune som anleggsnr. 2030 0011 03, men det gis i brev av 8. juni 2015 avslag på utbetaling av spillemidler for 2015. Søknaden er i orden, og kan fornyes neste år.

I henhold til lov og forskrift kan kommunen forskuttere spillemidler ved opptak av lån. Lån blir da ført som en fordring på Bjørnevatn idrettslag, og pengene skal betales tilbake så snart spillemidlene er mottatt.

Ved en forskuttering av spillemidler på kr 323 000,- vil rådmannen utforme en lånekontrakt mellom Bjørnevatn idrettslag og Sør-Varanger kommune, hvor BIL forplikter seg til å tilbakebetale lån på kr 323 000,- så snart spillemidlene er mottatt, og senest innen 10 år. Årlig rente fastsettes til 2 % pr år, det vil si kr 6 460,- pr år.

Dersom lånesummen ikke er innfridd innen 10 år, vil kommunen kreve å overta flomlysanlegget for avhending i henhold til gjeldende regelverk.

Sør-Varanger kommune har ved flere anledninger forskuttert spillemidler, og rådmann vil innstille positivt til å forskuttere spillemidlene for lysanlegg på Bjørnevatn kunstgressbane.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Forskuttering av spillemidler utgjør kr 323 000,-, og beløpet finansieres ved låneopptak som et tillegg til årets ordinære låneopptak.

Universell utforming, jfr bestemmelser i plan og bygningslov:

Alternative løsninger

Kommunestyret avslår å forskuttere spillemidler for Bjørnevatn idrettslag med kr 323 000,- til bygging av lysanlegg på Bjørneparken kunstgressbane.

Forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar å forskuttere spillemidler med kr 323 000,- for Bjørnevatn idrettslag til bygging av lysanlegg på Bjørneparken kunstgressbane.

Rådmannen delegeres fullmakt til å utforme en lånekontrakt mellom Bjørnevatn idrettslag (BIL) og kommunen hvor BIL forplikter seg til å tilbakebetale lån på kr 323 000,- så snart spillemidlene er mottatt, og senest innen 10 år.

Renten fastsettes til 2 % pa – det vil si kr 6 460,- pr år.

Hvis ikke lånesummen er innfridd innen 10 år, vil kommunen kreve å overta lysanlegget for avhending i henhold til gjeldende regelverk. Lånebeløpet utbetales tidligst ved byggestart.

Beløpet finansieres ved låneopptak.

Nina Bordi Øvergaard
kst. rådmann

Sør-Varanger kommune
Postboks 406
9915 KIRKENES

Gradering		Saksbehandler: Tom Johansen
SØR-VARANGER KOMMUNE		Telefon: +4778963063
Boks 406, 9915 Kirkenes		tom.johansen@ffk.no
18 NOV. 2014		
Saksnr. 14/2412	Dok.nr.	Off vurdering
		Kop til

Uttalelse vedrørende idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av flomlysanlegg på Kristensedalen fotballbane i Bjørnevatn

Viser til brev av 10.11.2014 hvor det anmodes om uttalelse i forbindelse med idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av flomlysanlegg på fotballbane i Kristensedalen i Bjørnevatn.

I brevet fra kommunen og i dokumentasjonen av prosjektet fremkommer det ikke noe anleggsnummer for banen i fra spillemiddelregisteret slik at det ikke er mulig å fastslå hvilket anlegg dette gjelder og om selve banen har blitt tildelt spillemidler tidligere.

På denne bakgrunn bemerkes det at hvis banen tidligere er gitt maksimalt spillemiddeltilskudd innenfor gjeldende spillemiddelbestemmelser kan det være at prosjektet ikke er berettiget til å søke spillemidler ved neste års søknadsfrist.

Finnmark fylkeskommune har gjennomgått tilsendt dokumentasjon av prosjektet og tilrår at kommunen gir prosjektet idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning som ordinært anlegg i.h.t. spillemiddelbestemmelsene.

Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning innebærer ikke at et prosjekt automatisk vil bli tildelt spillemidler.

Fylkeskommunen ønsker å gjøre søker oppmerksom på aktuelle føringer i spillemiddelbestemmelsene for denne type prosjekter.

En forutsetning for idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning er at anlegget er med i kommunens idrettsplan hvor handlingsprogrammet rulleres eller tas opp til behandling hvert år, og at arbeidet på anlegget ikke allerede er påbegynt.

Hvis prosjektet forandres eller ikke blir igangsatt innen to år må prosjektet gis ny idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning før det fysiske arbeid kan igangsettes.

Når det søkes om spillemidler skal retten til å disponere grunnen under anlegget dokumenteres.

Hvis søker selv eier grunnen under anlegget skal tinglyst eiendomsrett bekreftes med utskrift av grunnboken. Hvis grunneier er kommunen er det tilstrekkelig å dokumentere at kommunen har gitt tillatelse til å sette opp anlegget på den aktuelle grunnen med en varighet på minimum 30 år.

Hvis grunneier er Finnmarkseiendommen eller privat, skal retten til å sette opp anlegget på den aktuelle grunnen dokumenteres med en tinglyst feste-/leieavtale på minimum 30 år, og i tillegg dokumenteres med utskrift av grunnboken.

Minstekostnad for å kunne søke om spillemidler til ordinært anlegg er en godkjent kostnad på minimum kr. 150.000,-.

Søknadssum for prosjektet kan være 1/3 av godkjente kostnader inntil kr. 700.000,- pluss 25% tillegg på utregnet søknadssum.

Søkere som mottar spillemiddeltilskudd plikter å føre eget anleggsregnskap for prosjektet som skal holdes adskilt fra øvrige regnskap slik at regnskapet kan føres inn i regnskapssammendraget (skjema V-0080) før sluttutbetaling av spillemidler kan vurderes.

Søknad om spillemidler skjer ved at søker bruker Kulturdepartementets søknadsportal (idrettsanlegg.no) på nettet og skanner inn nødvendig dokumentasjon i form av fem vedlegg.

Scannet og vedlagt søknaden skal også et eget skjema for kostnadsoverslag (utarbeidet av Kulturdepartementet) benyttes.

Dette skjemaet skal være budsjettetert med egne kostnadsposter for prosjektet.

Det gjøres spesielt oppmerksomt på at det i fra søknadsåret 2015 ikke kan føres opp rabatter i kostnadsoverslaget for nye søknader som grunnlag for utregning av størrelsen på søknadsbeløpet om spillemidler.

Oppsatte kostnadsposter og finansieringsoppsett skal dokumenteres i søknaden om spillemidler.

I finansieringsoppsettet som vedlegges søknaden godkjennes ikke en eventuell fremtidig momskompensasjon som finansieringspost.

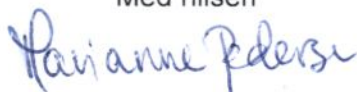
Det gjøres oppmerksomt på at det kan være flere års ventetid på tildeling av spillemidler, og av den grunn bør anleggsutbygger ta høyde for å kunne mellomfinansiere prosjektet i eventuelt påvente av spillemidler.

Kommunen overfører søknaden elektronisk i spillemiddelregisteret til fylkeskommunen.

Innen søknadsfristen som er 15 januar, må kommunen også sende et brev pr. post til fylkeskommunen som er signert av ordfører eller rådmann, hvor det i prioritert rekkefølge fremkommer hvilke prosjekter det er søkt spillemidler til for dette søknadsåret.

Det bes om at prosjektansvarlig gjøres kjent med kommunens beslutning gjeldende idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av prosjektet.

Med hilsen

Marianne Pedersen
kultursjef

Tom Johansen
rådgiver

SØR-VARANGER KOMMUNE
ALLMENN KULTUR

Thorbjørn Mortensen

9910 BJØRNEVATN

Vår ref.: Saksnr.: 14/2412/8	Deres ref.:	Dato: 19.11.2014
Saksbehandler: Sørensen, Harald	Telefonnr.: 91814958	Epostadresse: postmottak@svk.no

FORHÅNDSGODKJENNING AV FLOMLYSANLEGG BJØRNEPARKEN - BIL

Viser til søknad av 08.11.14 hvor det søkes om idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning for oppsetting av flomlys ved idrettsanlegg i Kristensedalen.

Søknaden har vært oversendt Finnmark Fylkeskommune til uttalelse. I brev av 12.11.14 anbefaler Fylkeskommunen at prosjektet gis idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning som et ordinært anlegg i hht spillemiddelbestemmelsene, se vedlegg. Fylkeskommunen påpeker manglende opplysninger om anleggsnummer for banen i fra spillemiddelregisteret. Dette kan ha betydning for om idrettslaget kan søke om spillemidler for 2015.

Sør-Varanger kommune v/ kultur og fritid har fattet følgende vedtak: *Prosjektet Flomlysanlegg Bjørneparken gis idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning.*

Vi ønsker å opplyse om at en idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning ikke innebærer at et prosjekt automatisk vil bli tildelt spillemidler.

Med vennlig hilsen

Sørensen, Harald
Enhetsleder for Kultur og fritid

Fra: thorbjorn.mortensen@vegvesen.no
Sendt: 12. januar 2015 23:33
Til: Postmottak
Emne: Innsendt søknad om spillemidler
Vedlegg: Innsendt elektronisk søknad.xml; Vedlegg 5.pdf; Vedlegg 1.pdf; Vedlegg 3.pdf; Vedlegg 2.pdf; Vedlegg 4.pdf; Innsendt elektronisk søknad.pdf

Innsendt søknad om spillemidler til idrettsanlegg

Søker:

Navn: Bjørnevatt IL
Adresse: POSTBOKS 30
Postnummer: 9914
Poststed: BJØRNEVATN
E-postadresse: thorbjorn.mortensen@vegvesen.no
[<mailto:thorbjorn.mortensen@vegvesen.no>](mailto:thorbjorn.mortensen@vegvesen.no)

Utfylt søknadsskjema er vedlagt denne e-posten

Søknaden har 7 vedlegg

KOSTNADSOVERSLAG

Anleggsnummer

Navn på anleggsenhet

I) Tilskuddsberettigede kostnader

Kostnadstype	Materialkostnader		Arbeidskostnader		Sum kjøp E=A+C	Sum mva. F=Ex0,25	Samlet kostnad (Inkl.mva.) G=E+F+B+D
	Herav kjøp A	Gave B	Herav kjøp C	Dugnad D			
Lyskastere	47 500				47 500	11 875	59 375
Lyskiider	18 300				18 300	4 575	22 875
Lysmaster	174 000				174 000	43 500	217 500
Balast til lyskiider	28 000				28 000	7 000	35 000
Sikringsmaterieil	15 000				15 000	3 750	18 750
Forskaling Armering				30 000	0	0	30 000
Innmåling grøft				5 000	0	0	5 000
Kabellegging				11 500	0	0	11 500
Støping fundament				37 500	0	0	37 500
Asfaltarbeid				15 000	0	0	15 000
Grunnarbeid	140 000				140 000	35 000	175 000
Kabler	20 000				20 000	5 000	25 000
Elektroarbeid			203 200		203 200	50 800	254 000
Komprimering grøft				5 000	0	0	5 000
Prisstigning	25 000				25 000	6 250	31 250
					0	0	0
					0	0	0
					0	0	0
					0	0	0
					0	0	0
					0	0	0
					0	0	0
					0	0	0
Sum		0		104 000	104 000	Sum I: 0	Sum I: 942 750

8. Finansieringsplan

Spillemidler for oppsetting av flomlysanlegg

Ved installasjon av nytt flomlysanlegg gis det et tilskudd på inntil 1/3 av godkjent kostnadsramme. I tillegg kommer graderte stønadssatser som for Sør-Varanger kommune utgjør et tillegg på 25 %.

Tilsvarende netto kostander for nytt flomlysanlegg.

Tekst	eks. Mva	inkl. Mva
Materiell	302 800,-	378 500,-
Elektroarbeid entreprenør	203 200,-	254 000,-
Dugnad	104 000,-	104 000,-
Prisstigning	25 000,-	31 250,-
Grunnarbeid entreprenør	140 000,-	175 000,-
Sum	775 000,-	942 750,-

Kostnader 942 750,- kroner. Av dette er 167 750,- merverdiavgift

Finansiering

Spillemidler	323 000,-
Dugnad	104 000,-
Gave Antons hagesenter	140 000,-
Langsiktig Lån	208 000,-
Kortsiktig lån	167 750,-
Sum	942 750,-

Merverdiavgiften på kroner 167 750,- dekkes opp av et kortsiktig lån. Ved tilbakebetaling av merverdiavgiften innfris låne.

①

SØR-VARANGER KOMMUNE
ALLMENN KULTUR

Thorbjørn Mortensen

9910 BJØRNEVATN

Vår ref.: Saksnr.: 14/2412/8	Deres ref.:	Dato: 19.11.2014
Søkebehandler: Sørensen, Harald	Telefonnr.: 91814958	Epostadresse: postmottak@svk.no

FORHÅNDSGODKJENNING AV FLOMLYSANLEGG BJØRNEPARKEN - BIL

Viser til søknad av 08.11.14 hvor det søkes om idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning for oppsetting av flomlys ved idrettsanlegg i Kristensedalen.

Søknaden har vært oversendt Finnmark Fylkeskommune til uttalelse. I brev av 12.11.14 anbefaler Fylkeskommunen at prosjektet gis idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning som et ordinært anlegg i hht spillemiddelbestemmelsene, se vedlegg. Fylkeskommunen påpeker manglende opplysninger om anleggsnummer for banen i fra spillemiddelregisteret. Dette kan ha betydning for om idrettslaget kan søke om spillemidler for 2015.

Sør-Varanger kommune v/ kultur og fritid har fattet følgende vedtak: *Prosjektet Flomlysanlegg Bjørneparken gis idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning.*

Vi ønsker å opplyse om at en idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning ikke innebærer at et prosjekt automatisk vil bli tildelt spillemidler.

Med vennlig hilsen

Sørensen, Harald
Enhetsleder for Kultur og fritid

FINNMARK FYLKESKOMMUNE
FINNMÁRKKU FYLKKAGIELDA
Sentraladministrasjonen
Guovddášhálldahus

Vår dato 12.11.2014

Vår ref 201300389-37

Arkivkode ---

Deres ref

Gradering		Saksbehandler Tom Johansen
SOR-VARANGER KOMMUNE		Telefon +4778963063
Boks 406, 9915 Kirkenes		tom.johansen@ffk.no
18 NOV. 2014		
Saksnr.	Saksnr.	Saksnr.
14/2412		

Sør-Varanger kommune
Postboks 406
9915 KIRKENES

Uttalelse vedrørende idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av flomlysanlegg på Kristensedalen fotballbane i Bjørnevatn

Viser til brev av 10.11.2014 hvor det anmodes om uttalelse i forbindelse med idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av flomlysanlegg på fotballbane i Kristensedalen i Bjørnevatn.

I brevet fra kommunen og i dokumentasjonen av prosjektet fremkommer det ikke noe anleggsnummer for banen i fra spillemiddelregisteret slik at det ikke er mulig å fastslå hvilket anlegg dette gjelder og om selve banen har blitt tildelt spillemidler tidligere.

På denne bakgrunn bemerkes det at hvis banen tidligere er gitt maksimalt spillemiddeltilskudd innenfor gjeldende spillemiddelbestemmelse kan det være at prosjektet ikke er berettiget til å søke spillemidler ved neste års søknadsfrist.

Finnmark fylkeskommune har gjennomgått tilsendt dokumentasjon av prosjektet og tilrår at kommunen gir prosjektet idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning som ordinært anlegg i.h.t. spillemiddelbestemmelsene.

Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning innebærer ikke at et prosjekt automatisk vil bli tildelt spillemidler.

Fylkeskommunen ønsker å gjøre søker oppmerksom på aktuelle føringer i spillemiddelbestemmelsene for denne type prosjekter.

En forutsetning for idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning er at anlegget er med i kommunens idrettsplan hvor handlingsprogrammet rulleres eller tas opp til behandling hvert år, og at arbeidet på anlegget ikke allerede er påbegynt.

Hvis prosjektet forandres eller ikke blir igangsatt innen to år må prosjektet gis ny idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning før det fysiske arbeid kan igangsettes.

Når det søkes om spillemidler skal retten til å disponere grunnen under anlegget dokumenteres.

Hvis søker selv eier grunnen under anlegget skal tinglyst eiendomsrett bekreftes med utskrift av grunnboken. Hvis grunneier er kommunen er det tilstrekkelig å dokumentere at kommunen har gitt tillatelse til å sette opp anlegget på den aktuelle grunnen med en varighet på minimum 30 år.

Postadresse
Fylkeshuset
9815 VADSØ
postmottak@ffk.no

Besøksadresse
Henry Karisens plass 1
9800 VADSØ
www.ffc.no

Telefon +47 78 96 30 00
Telefaks +47 78 96 30 01

Org nr 964 994 218
Bankkonto 4930 09 12051

Hvis grunneier er Finnmarkseiendommen eller privat, skal retten til å sette opp anlegget på den aktuelle grunnen dokumenteres med en tinglyst feste-/leieavtale på minimum 30 år, og i tillegg dokumenteres med utskrift av grunnboken.

Minstekostnad for å kunne søke om spillemidler til ordinært anlegg er en godkjent kostnad på minimum kr. 150.000,-.

Søknadssum for prosjektet kan være 1/3 av godkjente kostnader inntil kr. 700.000,- pluss 25% tillegg på utregnet søknadssum.

Søkere som mottar spillemiddeltilskudd plikter å føre eget anleggsregnskap for prosjektet som skal holdes adskilt fra øvrige regnskap slik at regnskapet kan føres inn i regnskapssammendraget (skjema V-0080) før sluttutbetaling av spillemidler kan vurderes.

Søknad om spillemidler skjer ved at søker bruker Kulturdepartementets søknadsportal (idrettsanlegg.no) på nettet og skanner inn nødvendig dokumentasjon i form av fem vedlegg.

Scannet og vedlagt søknaden skal også et eget skjema for kostnadsoverslag (utarbeidet av Kulturdepartementet) benyttes.

Dette skjemaet skal være budsjettert med egne kostnadsposter for prosjektet.

Det gjøres spesielt oppmerksomt på at det i fra søknadsåret 2015 ikke kan føres opp rabatter i kostnadsoverslaget for nye søknader som grunnlag for utregning av størrelsen på søknadsbeløpet om spillemidler.

Oppsatte kostnadsposter og finansieringsoppsett skal dokumenteres i søknaden om spillemidler.

I finansieringsoppsettet som vedlegges søknaden godkjennes ikke en eventuell fremtidig momskompensasjon som finansieringspost.

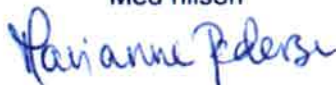
Det gjøres oppmerksomt på at det kan være flere års ventetid på tildeling av spillemidler, og av den grunn bør anleggsutbygger ta høyde for å kunne mellomfinansiere prosjektet i eventuelt påvente av spillemidler.

Kommunen overfører søknaden elektronisk i spillemiddelregisteret til fylkeskommunen.

Innen søknadsfristen som er 15 januar, må kommunen også sende et brev pr. post til fylkeskommunen som er signert av ordfører eller rådmann, hvor det i prioritert rekkefølge fremkommer hvilke prosjekter det er søkt spillemidler til for dette søknadsåret.

Det bes om at prosjektansvarlig gjøres kjent med kommunens beslutning gjeldende idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av prosjektet.

Med hilsen

Marianne Pedersen
kultursjef

Tom Johansen
rådgiver

Sør-Varanger kommune
v/Harald Sørensen
Leder for kultur og fritid
Boks 406
9915 KIRKENES

Bjørnevatn 8.november 2014

Søknad om forhåndsgodkjenning for oppsetting av flomlysanlegg

Bjørnevatn idrettslag søker herved på forhåndsgodkjenning for oppføring av flomlysanlegg. Anleggets plassering er på eksisterende idrettsanlegg i Kristensedalen, Bjørnevatn. Anlegget er tidligere forhåndsgodkjent for idrettsfunksjonell godkjenning. Vedlagt følger nødvendig dokumentasjon som er iht. Kravene for idrettsfunksjonell godkjenning ved søknad om spillemidler for oppføring av flomlys anlegg på fotballbane.

Grunnlag for søknad

Bjørnevatn idrettslag har 3 divisjonslag og et 5 divisjonslag i herreserien, samt aldersbestemt fotball i alle klasser. I 3 divisjon er seriestart normalt i april og serieslutt i oktober. I april, september og oktober er det tidlig mørkt. Da vi er avhengig av dagslys for å drive aktiviteter. Vi vil da ha begrenset aktivitet på anlegget. Spesielt på høstsesongen er det mange kamper. Dette medfører stort press på anlegget da vi må planlegge kamper og trening i forhold til dagslyset.

Bjørnevatn idrettslag har ca. 200 000,- kr i kostnader ved bruk av Barentshallen i løpet av 1 år. Dette er mye penger for et lite idrettslag. Bjørnevatn idrettslags aktive har tilhørighet til Bjørneparken, så det er et stort ønske fra de aktive, store som små om å kunne trene lengst mulig på hjemmebanen. Vi vil spare ca. 70 000,- kr pr sesong ved å kunne trene ut på eget anlegg. Det å kunne utvide sesongen med 2 til 3 måneder vil ha stor sportslig/økonomisk betydning for idrettslaget.

Universell utforming

Anlegget er i utgangspunktet bygd for fotball, et flomlysanlegg vil også bli brukt når anleggene er i bruk for skiaktiviteter. Det er oppkjørte skiløyper fra anlegget. Anlegget blir også brukt av Bjørnevatn skole til allidretts aktiviteter.

Plan for gjennomføring

Vedlagt følger

Dokumentasjon ihht. Kravene.

1. Lux
2. Valg av type lyskilder
3. Jevnhet
4. Lyspunkthøyde

Graving av kabler og fundament, samt støpning av fundament er ikke i tilbudet fra leverandør.

Vi starter ikke noe arbeid før anlegget er forhåndsgodkjent.

Følgende arbeid er planlagt som egeninnsats:

1. Graving og igjenfylling av alle grøfter.
2. Duk i kablegrøft og oppfylling av kabelsand. Grunnen er oppfylt med skutt stein. Derfor må det legges duk i grøft slik at kabelsand ikke blir drenert bort.
3. Legging av alle kabler (Godkjent entreprenør og installatør blir brukt).
4. Støpning av fundament.
5. Montering av master
6. Bistå installatør med arbeidet

Budsjett og finansieringsplan

Budsjett

Materiell og arbeid ihht. Prisoverslag.	505 000,- kroner (Ekstern installatør)
Grunnarbeid, graving, massetilkjøring.	170 000,- kroner (Egeninnsats)
Støpning av fundament.	70 000,- kroner (Egeninnsats)
Prisstigning	25 000,- kroner
Sum kostnader	775 000,- kroner
Eksternt arbeid, materiell og egeninnsats.	775 000,- kroner
- Spillemidler (1/3 del av sum kostnader)	258 000,- kroner
- Spillemidler (25% Særskilt for Finnmark)	64 500,- kroner
Sum egeninnsats	452 500,- kroner

Finansiering

Spillemidler. (avrundet opp til hele tusen kr.)	323 000,- kroner
Egeninnsats.	452 000,- kroner
<hr/> Sum tippemidler og egeninnsats	<hr/> 775 000,- kroner

Alle priser er eks. MVA.

Thorbjørn Mortensen

Leder

Bjørnevatn idrettslag.

Vedlegg til søknaden:

- Teknisk beskrivelse av lysanlegg
- Kostnadsoverslag
- Kart

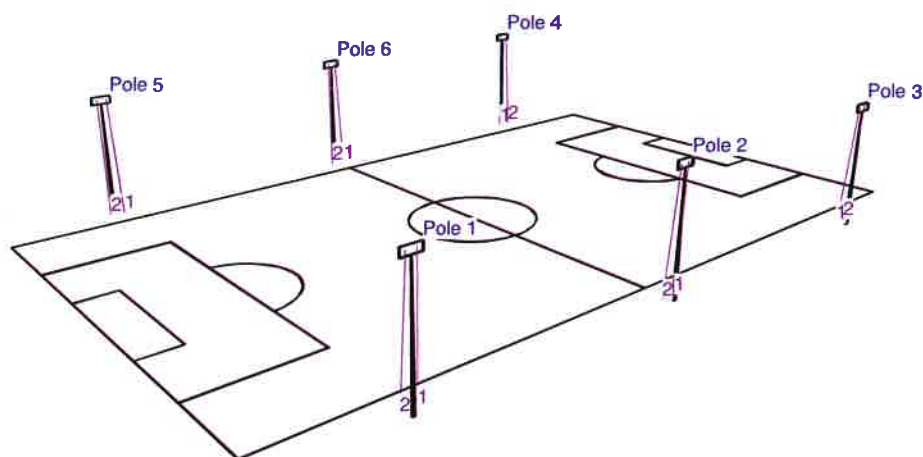
Football Field

Installation Notes:

Customer: Glamox Norway
Project Code: 432-14
Date: 12/07/2014

Notes

Training level

Lighting Designer:
Address:
Tel.-Fax

FAEL S.p.A.
Via Euripide 12-14 - 20041 AgrateB.Italy
Tel +39/039/63411 - Fax +39/039/653868

Remarks:

The lux levels provided by Technical Staff Fael Luce, are considered upon customer data. By changing type products installation, area dimension, the presence within the lighting area of obstacles, all of them produce some changing size of lighting. The lux levels can be changed by also tolerance of products' photometric values, lighting dazzling by light sources, reflecting properties of the planes and by alternating of power supply. The lighting project is done following the customer technics data.

1.1 Area Information

Surface	Dimensions [m]	Angle°	Color	Coefficient Reflectance	Average Illum. [lux]	Ave.Luminance [cd/m ²]
Ground	108.00x60.00	Plane	RGB=0,204,0	25%	128	10

Dimensions of Area Bounding Box [m]: 103.00x60.00x0.00
 Calculation Points Grid of Bounding Box [m]: direction X 5.00 - Y 5.00

1.2 Energy Calculation (Ground)

Area	6180.00 m ²
Average Illuminance	127.96 lx
Specific Power	2.59 W/m ²
Lighting Engineering Specific Power	2.02 W/(m ² * 100lx)
Energy Efficiency	49.43 (m ² *lx)/W
Total Power Used	16000.00 W

1.3 Uniformity Installation Parameters

Surface	Results	Average	Minimum	Maximum	Min/Ave	Min/Max	Ave/Max
Working Plane (h=0.00 m)	Horizontal Illuminance (E)	128 lux	60 lux	258 lux	0.47	0.23	0.50
Ground	Horizontal Illuminance (E)	128 lux	60 lux	258 lux	0.47	0.23	0.50
Ground	Luminance (L)	10 cd/m ²	5 cd/m ²	21 cd/m ²	0.47	0.23	0.50

Calculation Type Only Dir.

Light Pollution

Average Ratio - Rn -
0.00 %

Glare Indexes

Observer	GR	TI
(x=51.50;y=0.00;z=1.50)m ----> (x=51.50;y=60.00)m	34.08	9.11

Glare Indexes

Observer	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
----------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

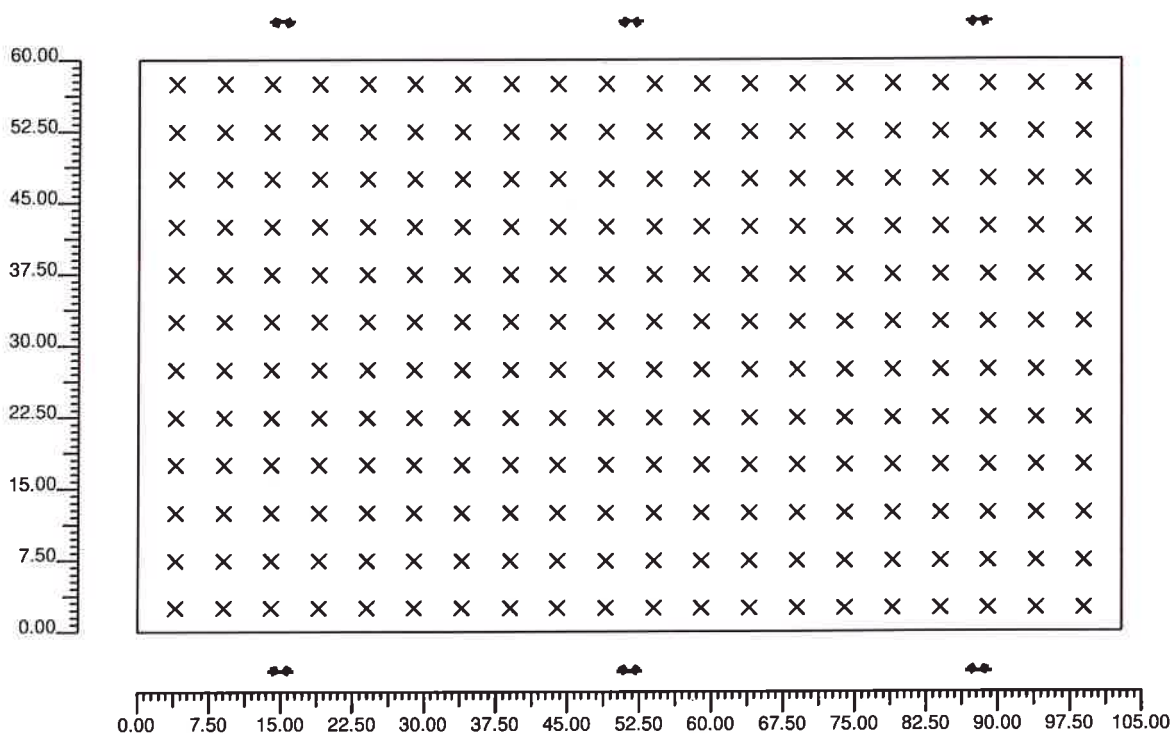
Direction of Observation

Mast (x=15.00 y=-4.00 z=hObs)	25	29	34	25	0	24	33	35	22	3	24	46	22	18	21	19	39	31	32
Mast (x=51.50 y=-4.00 z=hObs)	44	39	39	26	0	24	38	39	39	26	24	38	36	32	34	28	36	32	28
Mast (x=88.00 y=-4.00 z=hObs)	25	35	22	3	0	24	46	29	34	25	24	33	39	31	21	32	22	18	19
Mast (x=88.00 y=64.00 z=hObs)	25	35	39	31	21	32	46	29	22	18	19	33	22	3	0	24	34	25	24
Mast (x=15.00 y=64.00 z=hObs)	25	29	22	18	21	19	33	35	39	31	32	46	34	25	0	24	22	3	24
Mast (x=51.50 y=64.00 z=hObs)	44	39	36	32	34	28	38	39	36	32	28	38	39	26	0	24	39	26	24

Observer	Observer Position	Observer	Observer Position	Observer	Observer Position
1	(x=51.50;y=30.00;z=1.50)m	2	(x=77.25;y=30.00;z=1.50)m	3	(x=77.25;y=15.00;z=1.50)m
4	(x=77.25;y=0.00;z=1.50)m	5	(x=51.50;y=0.00;z=1.50)m	6	(x=103.00;y=0.00;z=1.50)m
7	(x=103.00;y=30.00;z=1.50)m	8	(x=25.75;y=30.00;z=1.50)m	9	(x=25.75;y=15.00;z=1.50)m
10	(x=25.75;y=0.00;z=1.50)m	11	(x=0.00;y=0.00;z=1.50)m	12	(x=0.00;y=30.00;z=1.50)m
13	(x=77.25;y=45.00;z=1.50)m	14	(x=77.25;y=60.00;z=1.50)m	15	(x=51.50;y=60.00;z=1.50)m
16	(x=103.00;y=60.00;z=1.50)m	17	(x=25.75;y=45.00;z=1.50)m	18	(x=25.75;y=60.00;z=1.50)m
19	(x=0.00;y=60.00;z=1.50)m				

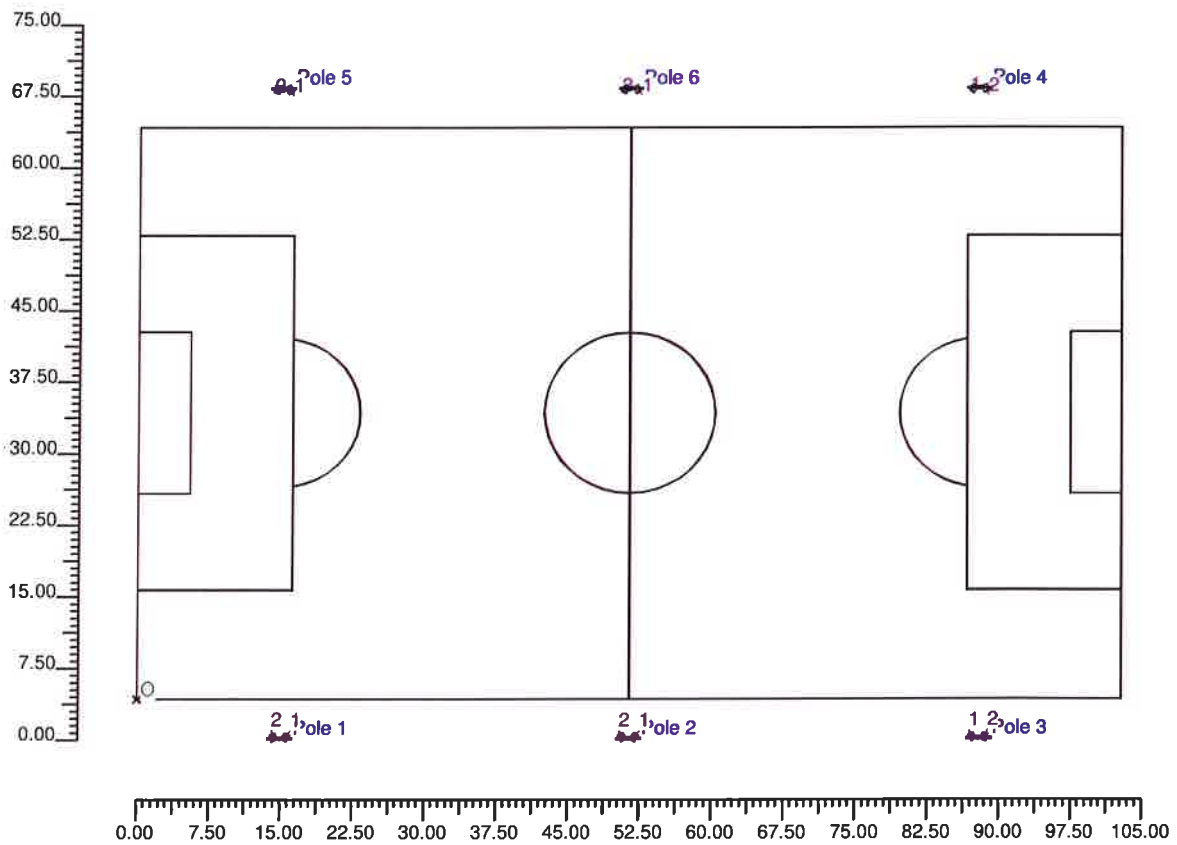
2.1 Working Plane 2D view and Calculation Grid

Scale 1/750

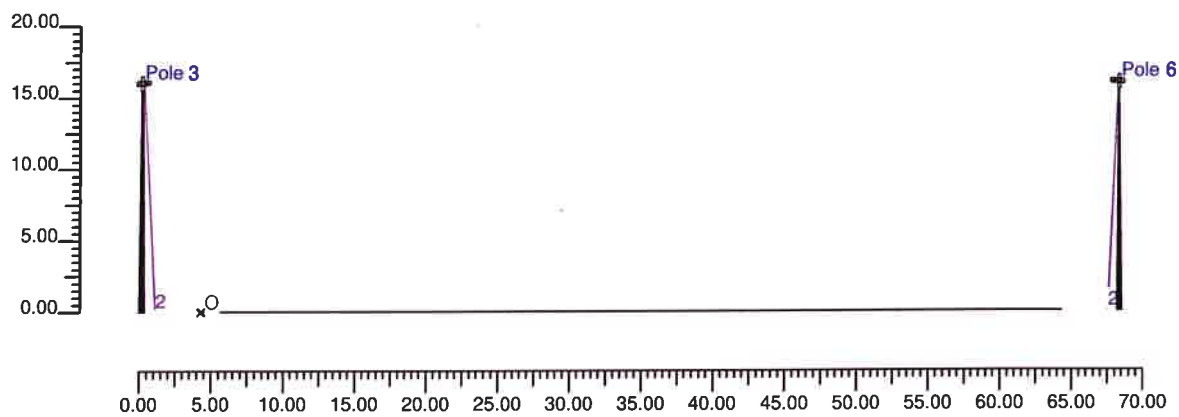
2.2 2D Plane view

Scale 1/750

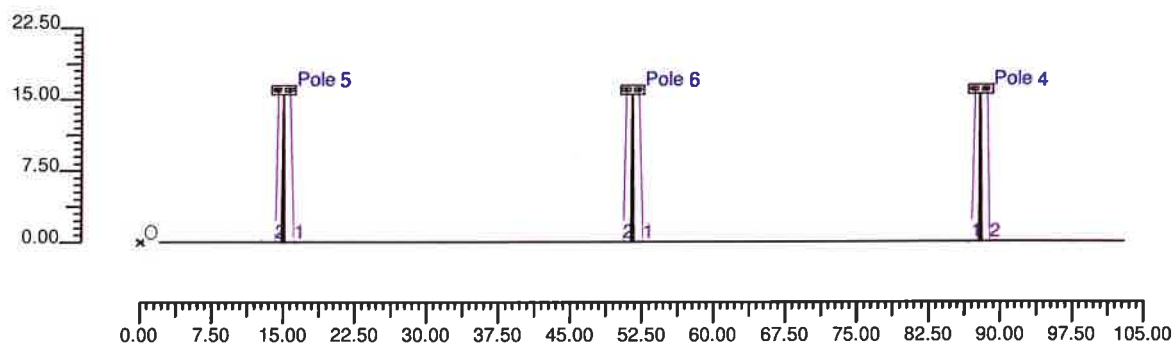
2.3 Lateral view

Scale 1/500

2.4 Front view

Scale 1/750

3.1 Luminaire/Measurements Info

Ref.	Line	Luminaire Name (Measurement Name)	Luminaire Code (Measurement Code)	Luminaires nr.	Ref.Lamps	Lamps nr.
A	LIGHTMASTER MAX	LM MAX DIFF. MD 2000 LA OSR (LM MAX DIFF. MD 2000W LA OSR)	73006 (PR094235)	8	LMP-A	1
B	LIGHTMASTER MAX	LM MAX S-INTENS. MD 2K LA OSR (LM MX S-INTENS. MD 2K LA OSR)	73005 (PR094208)	4	LMP-A	1

3.2 Lamp Information

Ref.Lamps	Type	Code	Flux lm	Power W	Color K	nr.
LMP-A	MD 2000	HQITS2000/N/L	230000	2000	4100	12

3.3 Luminaire Table

Ref.	Lum.	On	Luminaire Position X[m] Y[m] Z[m]	Luminaire Rotation X° Y° Z°	Luminaire Code	Coeff. Mant.	Lamp Code	Flux lm
A	1		15.63;-4.00;16.00	-0.0;-3.0;60.0	73006	0.80	HQITS2000/N/L	1*230000
	2	X	52.13;-4.00;16.00	-0.0;-3.0;60.0		0.80		
	3	X	50.88;-4.00;16.00	0.0;-3.0;120.0		0.80		
	4		87.37;-4.00;16.00	0.0;-3.0;120.0		0.80		
	5		87.37;64.00;16.00	-0.0;-3.0;-120.0		0.80		
	6		15.63;64.00;16.00	0.0;-3.0;-60.0		0.80		
	7	X	52.13;64.00;16.00	0.0;-3.0;-60.0		0.80		
	8	X	50.88;64.00;16.00	-0.0;-3.0;-120.0		0.80		
B	1	X	14.38;-4.00;16.00	0.0;-3.0;110.0	73005	0.80	HQITS2000/N/L	1*230000
	2	X	88.62;-4.00;16.00	-0.0;-3.0;70.0		0.80		
	3	X	88.62;64.00;16.00	0.0;-3.0;-70.0		0.80		
	4	X	14.38;64.00;16.00	-0.0;-3.0;-110.0		0.80		

3.4 Aiming Summary Table

Mast	Row	Column	Ref. 2D	On	Luminaire Position X[m] Y[m] Z[m]	Luminaire Rotation X° Y° Z°	Aiming X[m] Y[m] Z[m]	R.Axis °	Coeff. Mant.	Ref.			
Pole 1	(1)	(2)	Pole 1		(15.00;-4.00;16.00)	(90;-90;0)							
				1	1	1	15.63;-4.00;16.00	-0.0;-3.0;60.0	16.05;-3.27;0.00	0	0.80	A	
				1	2	2	X	14.38;-4.00;16.00	0.0;-3.0;110.0	14.09;-3.21;0.00	-0	0.80	B
Pole 2	(1)	(2)	Pole 2		(51.50;-4.00;16.00)	(90;-90;0)							
				1	1	1	X	52.13;-4.00;16.00	-0.0;-3.0;60.0	52.55;-3.27;0.00	0	0.80	A
				1	2	2	X	50.88;-4.00;16.00	0.0;-3.0;120.0	50.46;-3.27;0.00	-0	0.80	A
Pole 3	(1)	(2)	Pole 3		(88.00;-4.00;16.00)	(-90;-90;180)							
				1	2	1		87.37;-4.00;16.00	0.0;-3.0;120.0	86.95;-3.27;0.00	-0	0.80	A
				1	1	2	X	88.62;-4.00;16.00	-0.0;-3.0;70.0	88.91;-3.21;0.00	0	0.80	B
Pole 4	(1)	(2)	Pole 4		(88.00;64.00;16.00)	(90;-90;-180)							
				1	1	1		87.37;64.00;16.00	-0.0;-3.0;-120.0	86.95;63.27;0.00	0	0.80	A
				1	2	2	X	88.62;64.00;16.00	0.0;-3.0;-70.0	88.91;63.21;0.00	-0	0.80	B
Pole 5	(1)	(2)	Pole 5		(15.00;64.00;16.00)	(-90;-90;0)							
				1	2	1		15.63;64.00;16.00	0.0;-3.0;-60.0	16.05;63.27;0.00	-0	0.80	A

Mast	Row	Column	Ref. 2D	On	Luminaire Position X[m] Y[m] Z[m]	Luminaire Rotation X° Y° Z°	Aiming X[m] Y[m] Z[m]	R. Axis °	Coeff. Mant.	Ref.	
Pole 5	1	1	2	X	14.38;64.00;16.00	-0.0;-3.0;-110.0	14.09;63.21;0.00	0	0.80	B	
Pole 6	(1)	(2)	Pole 6		(51.50;64.00;16.00)	(-90;-90;0)					
	1	2		1	X	52.13;64.00;16.00	0.0;-3.0;-60.0	52.55;63.27;0.00	-0	0.80	A
	1	1		2	X	50.88;64.00;16.00	-0.0;-3.0;-120.0	50.46;63.27;0.00	0	0.80	A

4.1 Illuminance values on: Football Field

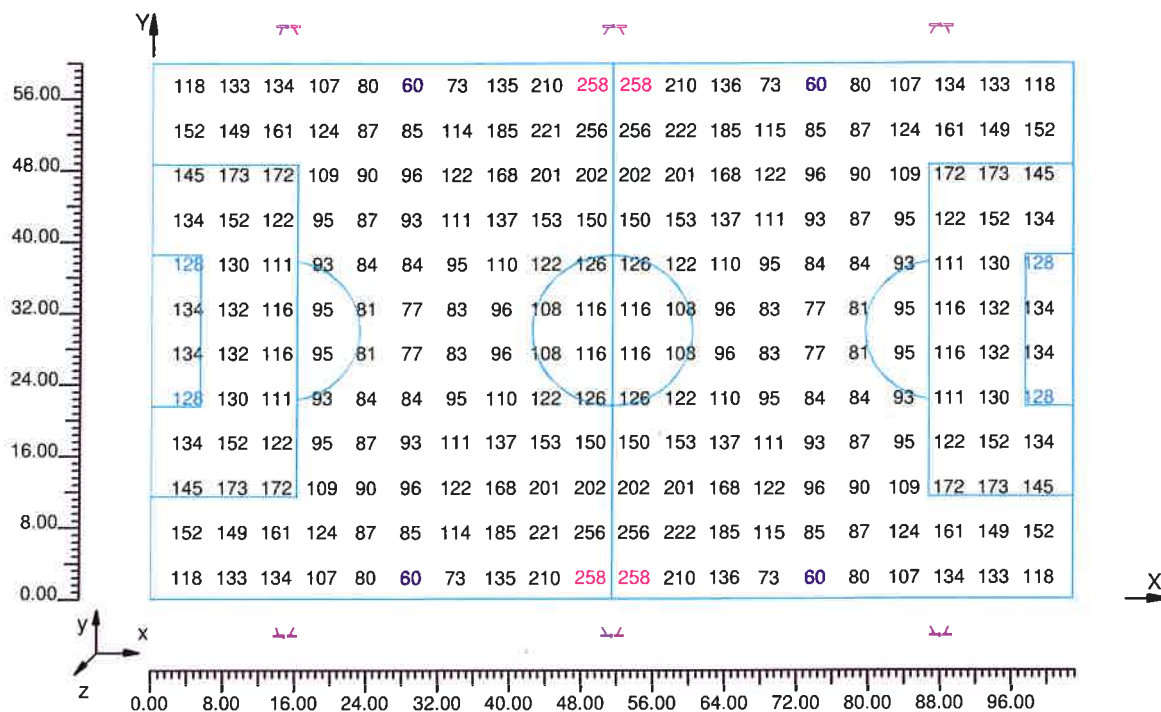
O (x:0.00 y:0.00 z:0.00)	Results	Average	Minimum	Maximum	Min/Ave	Min/Max	Ave/Max
DX:5.00 DY:5.00	Horizontal Illuminance (E)	128 lux	60 lux	258 lux	0.47	0.23	0.50

Calculation Type

Only Dir.

Scale 1/800

CV= 0.335

4.2 Illuminance values on: Left Half

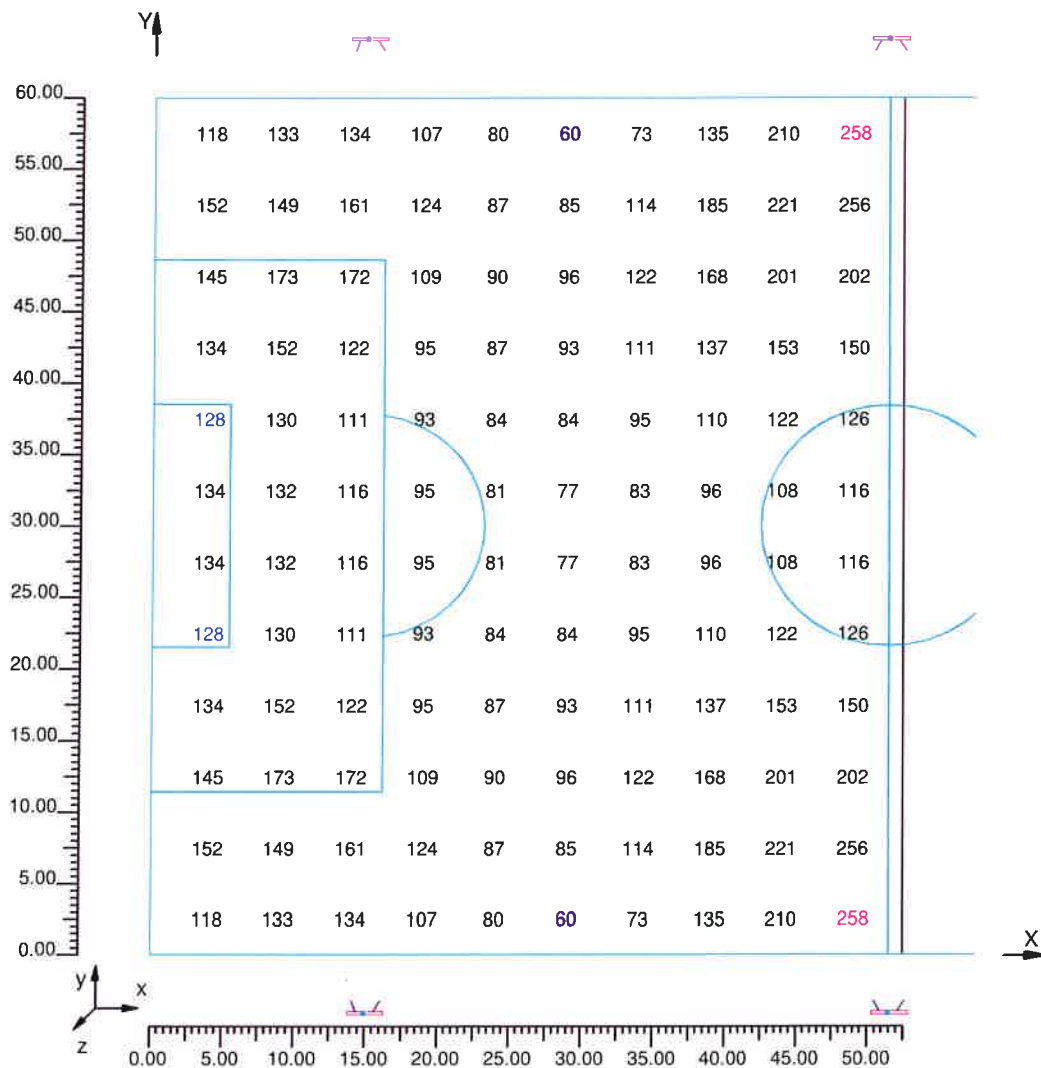
O (x:0.00 y:0.00 z:0.00)	Results	Average	Minimum	Maximum	Min/Ave	Min/Max	Ave/Max
DX:5.00 DY:5.00	Horizontal Illuminance (E)	128 lux	60 lux	258 lux	0.47	0.23	0.50

Calculation Type

Only Dir.

Scale 1/500

CV= 0.335

4.3 Illuminance values on: Right Half

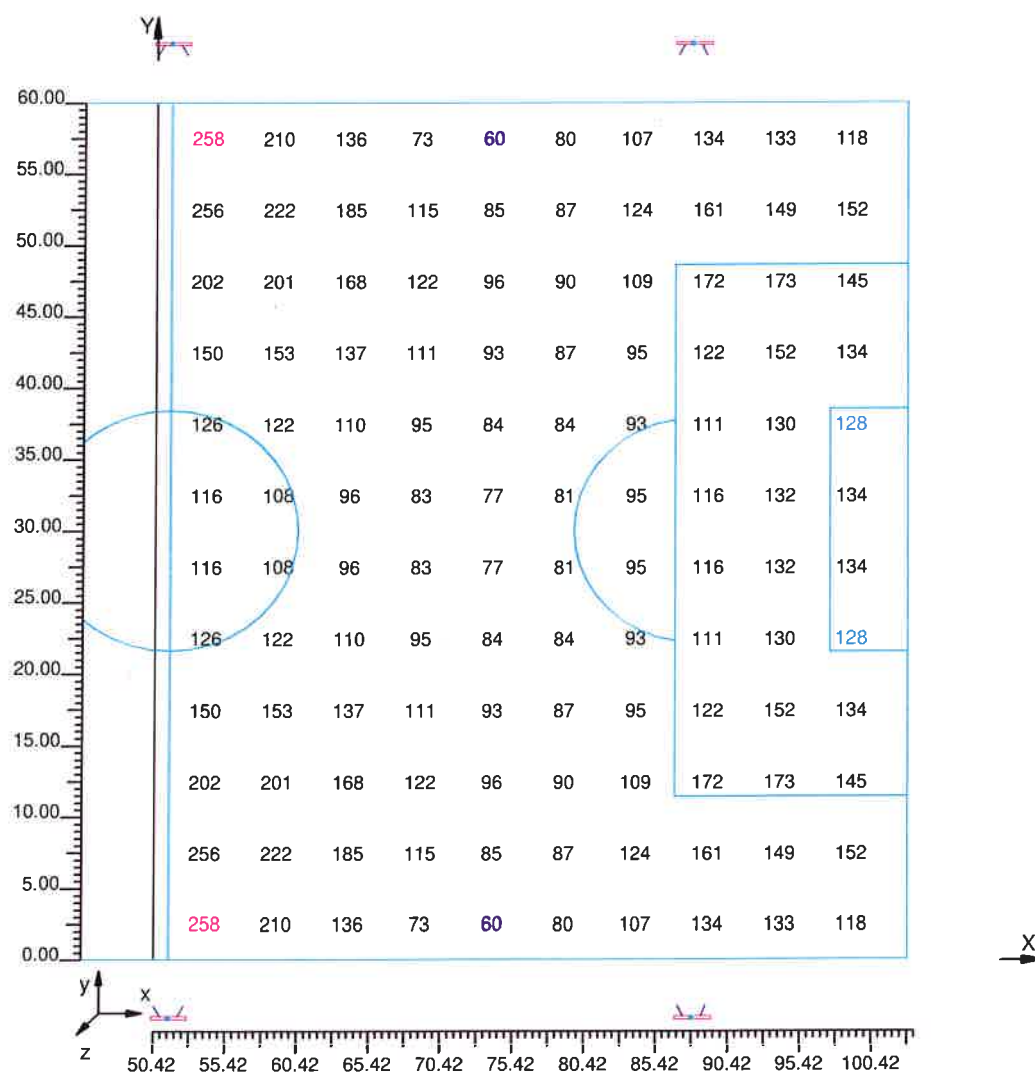
O (x:50.42 y:0.00 z:0.00)	Results	Average	Minimum	Maximum	Min/Ave	Min/Max	Ave/Max
DX:5.00 DY:5.00	Horizontal Illuminance (E)	128 lux	60 lux	258 lux	0.47	0.23	0.50

Calculation Type

Only Dir.

Scale 1/500

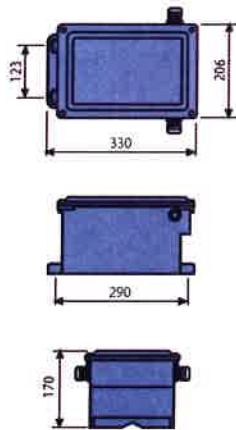
CV= 0.335

Technical features of Cablo Service

Dimensions

Description

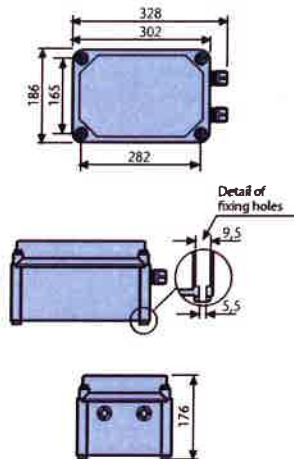

WATERPROOF REMOTE CONTROL GEAR BOX INSULATION CLASS I

- For lamp up to 2000W.
- Die cast aluminium alloy body.
- Cover made by printed aluminium sheet.
- Extractable plate made by steel coated with passivated zinc, for clamp of the complete control gear only for 1000 W.
- Control gear box:
230V - 50Hz for 1000W lamps
400V - 50 Hz for 2000W lamps.
- Riphasing capacitor.
- Anti-ageing gasket in silicon rubber.
- Line entry hole with cable-joint PG 16 and clamp 6 mm².
- Output lamp hole cutted screw with cable-joint PG 16 and clamp 6 mm².
- Coated with polyester powders in black and silver colour.

IP 65

WATERPROOF REMOTE CONTROL GEAR BOX INSULATION CLASS II

- For 1000W and 2000W metal halide lamp.
- Body and cover in selfextinguish V0 thermoplastic material, silver colour.
- Power supply submerged in resin.
- Riphasing capacitor.
- Power supply:
230V 50Hz for 1000W lamps
400V 50Hz for 2000W lamps.
- Anti-ageing gasket in silicon rubber.
- Line entry hole with cable gland PG 13.5 and clamp 4 mm².
- Output lamp hole with cable gland PG 13.5 and clamp 6 mm².

IP 66

Accessories and spare parts

CODE	DESCRIPTION	WEIGHT (KG)	LAMP TYPE	VOLUME
60214	Clamps for CABLO SERVICE insulation CL I	0.40		0.0010
00878	Ignitor 4kV 230V 1000W	0.21	MT Osram and ST 1000W	
04644	Ignitor 1.2kV 230V for Philips lamp MT 1000W	0.08	MT 1000W Philips	
05146	Ignitor 1.2kV 400V for Philips lamp MT 2000W	0.10	MT 2000W Philips	
05145	Capacitor 60 µF 450V - plastic case	0.25		
05144	Capacitor 40 µF 450V - plastic case	0.25		
09568*	Capacitor 35 µF 280V for 1000W JM Philips - aluminium case	0.25		
09569*	Capacitor 50 µF 280V for 1000W - aluminium case	0.30		

* Two capacitors each lamp.

Products codes

CABLO SERVICE - INSULATION CL I

CODE	LAMP TYPE	COLOUR	WEIGHT (KG)	PACKING (PCS)	VOLUME
60306 ●	[CR] M (JM) 1000W Philips	Black	11.02	1	0.0151
60406 ●	[CR] M (JM) 1000W Philips	Silver	11.02	1	0.0151
60304 ▼	[CR] M (JM) 1000W Osram - S (SAP) 1000W	Black	14.50	1	0.0151
60404 ▼	[CR] M (JM) 1000W Osram - S (SAP) 1000W	Silver	14.50	1	0.0151
60309 ■	[CR] M (JM) 1000W Osram - S (SAP) 1000W	Black	14.90	1	0.0151
	9,3A MASTER MHN-LA 1000W 230V/842 Philips				
	9,3A MASTER MHN-LA 1000W 230V/956 Philips				
	8,9A MASTER MHN-FC 1000W 230V/740 Philips				
	9,6A HQI-TS 1000W/D/S Osram				
	9,7A HQI-TS 1000W/NDL/S Osram				
60409 ■	[CR] M (JM) 1000W Osram - S (SAP) 1000W	Silver	14.90	1	0.0151
	9,3A MASTER MHN-LA 1000W 230V/842 Philips				
	9,3A MASTER MHN-LA 1000W 230V/956 Philips				
	8,9A MASTER MHN-FC 1000W 230V/740 Philips				
	9,6A HQI-TS 1000W/D/S Osram				
	9,7A HQI-TS 1000W/NDL/S Osram				
60303 ◆	[CR] M (JM) 2000W	Silver	20.50	1	0.0151
	11,3A MASTER MHN-SA 2000W 400V/856 Philips				
	11,3A MASTER MHN-SA 2000W 400V/956 Philips				
	11,8A MASTER MHN-SA 2000W 400V/956 Philips				
	10,3A MASTER MHN-LA 2000W 400V/956 Philips				
	10,3A MASTER MHN-LA 2000W 400V/842 Philips				
	10,11A MASTER MHN-FC 2000W 400V/740 Philips				
	11,3A HQI-TS 2000W/D/S 400V Osram				
	10,4A HQI-TS 2000W/N/L 400V Osram				
	10,1A HQI-T 2000W/D/I 400V E40 Osram				
60323 ◆	[CR] M (JM) 2000W	Silver	20.20	1	0.0151
	8,9A - HQI - T 2000W/N 400V Osram (Ignitor included)				
	9,6A - HQI - T 2000W/N/E/SUPER Osram (Ignitor to be ordered separately cod. 07130 - 5kV)				
	8,6A - HPI - T 2000W 400V Philips (Ignitor to be ordered separately cod. 05146 - 1.2kV)				
60324 ▲	[CR] M (JM) 2000W Philips	Silver	20.50	1	0.0151
	8,6A - HPI - T 2000W 400V Philips				
60147*	Empty gear box for 1000W	Black	3.56	1	0.0151
60447*	Empty gear box for 1000W	Silver	3.56	1	0.0151

* Only for 1000W and for extra European countries

CABLO SERVICE - CLII

CODE	LAMP TYPE	WEIGHT (KG)	PACKING (PCS)	VOLUME
60395 ■	[CR] M (JM) 1000W Tipo Osram - S (SAP) 1000W	13.00	1	0.0147
	9,3A MASTER MHN-LA 1000W 230V/842 Philips			
	9,3A MASTER MHN-LA 1000W 230V/956 Philips			
	8,9A MASTER MHN-FC 1000W 230V/740 Philips			
	9,6A HQI-TS 1000W/D/S Osram			
	9,7A HQI-TS 1000W/NDL/S Osram			
60382 ■	[CR] M (JM) 2000W	21.20	1	0.0147
	11,3A MASTER MHN-SA 2000W 400V/856 Philips			
	11,3A MASTER MHN-SA 2000W 400V/956 Philips			
	11,8A MASTER MHN-SB 2000W 400V/956 Philips			
	10,3A MASTER MHN-LA 2000W 400V/956 Philips			
	10,3A MASTER MHN-LA 2000W 400V/842 Philips			
	10,11A MASTER MHN-FC 2000W 400V/740 Philips			
	11,3A HQI-TS 2000W/D/S 400V Osram			
	10,4A HQI-TS 2000W/N/L 400V Osram			
	10,1A HQI-TS 2000W/D/I 400V E40 Osram			

● With impulse ignitor (1.2kV) - Max distance of floodlight m.35

▼ With super imposed ignitor max distance from floodlight m.1.5

■ Without ignitor - The fitting needs ignitor Cod. 00878 for MH 1000W - Osram and for all HPS 1000W-E40 lamps

▲ With pulse ignitor (1.2kV - 400V)

◆ Without ignitor

Fael LUCE
DOING IT BETTER

Fael S.p.A.
Headquarter and Factory
20864 Agrate Brianza (MB) - Italy - Via Euripide 12/14
Phone +39 039 63411
Fax +39 039 653888

Share Capital €4.000.000 fully paid-up
REA Num: MB - 769712
Business register: MB - 00793220163
Fiscal code: 00793220163
VAT Num: IT 11966710151

EC Declaration of Conformity
(Low Voltage Directive 2006 / 95 / EC and
Electromagnetic Compatibility Directive 2004 / 108 / EC)

Document Nr: CE95
Year CE was affixed to the product: 2012

Manufacturer: Fael SpA
Address: Via Euripide 12/14
20864 Agrate Brianza (MB)
Italy

PRODUCT (or range): "LIGHTMASTER MAX ASYMMETRICAL "
FOR THE FOLLOWING LAMPS:
MD 1000-2000W SHORT ARC PHILIPS AND OSRAM TYPE
MD 1000-2000W LONG ARC PHILIPS AND OSRAM TYPE
MT 2000 E40
MT1000W PHILIPS AND OSRAM TYPE E40
ST 600-1000W E40

IP66/IK08/Class I and Class II
Brand: FAEL LUCE

The product (range) is in conformity with the essential requirements of directives

Above products have been tested and found to be in conformity with the current HD / EN and equivalent national standard as follow:

Reference:	EN 60598 PART 1	Luminaires - General requirements and test
	EN 60598 PART 2-5	Particular requirement - floodlights
	EN 62262	Degrees of protection provided by enclosure for electrical equipment against external mechanical impacts (IK classification)
	EN 61000 PART 3-2	Limits for Harmonic emissions (<16A for phase)
	EN 55015	Limits and methods of measurement of radio disturbance characteristics of electrical lighting and similar equipment
	EN 61547	Equipment for general lighting purposes – EMC immunity requirements
	EN 62471	Photobiological safety of lamps and lamp Systems

Restriction of the use of certain Hazardous Substances in electrical and electronic equipment Directive (RoHS) . 2011/65/EC

EN 50581	Technical documentation for the assessment of electrical and electronic products whit respect to the restriction if hazardous substances
-----------------	--

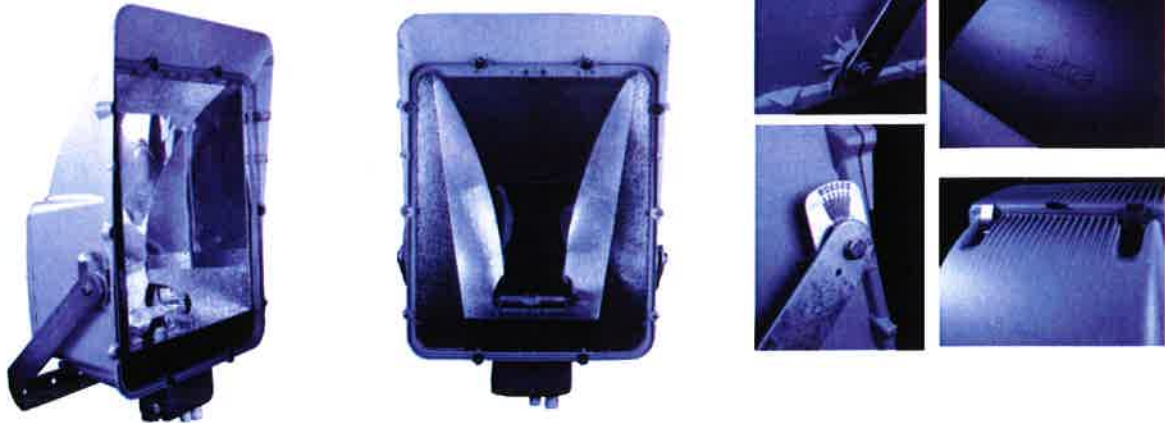
The factory is certified in accordance with Quality Management System EN ISO9001: (11-1008)

Issued by: FAEL S.p.A

Place, date: Agrate Brianza , 12/11/2012

Management Representative
LUCIANO GIUSEPPE PARRAVICINI

LIGHTMASTER MAX ASYMMETRIC TRAPEZOIDAL OPTICAL SYSTEM

Trapezoidal floodlight that can satisfy any relevant design requirements, achieving highest lighting efficiency. The study of specific asymmetric optics allowed to reach significant results and high luminous efficiency combined with elevated uniformity, that leads to obtain large energy savings in any facilities, in compliance with requirements of protection against light pollution.

ADVANTAGES

- ✓ Compact
- ✓ Wide choice of photometric solutions
- ✓ Easy access
- ✓ High quality materials
- ✓ High IP Luminaire classification (IP 66)

TECHNICAL DATA SHEET

TECHNICAL FEATURES	
Floodlight body weight	Kg 20,50
	Kg 21,50 (E40)
Volume	0,1977 m ³
	0,2438 m ³ (E40)
Packaging	1 piece
Pallet	10 pieces
Insulation class	I e II
IP Luminaire classification	IP 66
Gear box weight (2000W)	in aluminium for insulation class I Kg 20,70
	in thermoplastic for insulation class II Kg 18,30
Gear box weight (1000W)	in aluminium for insulation class I Kg 14,50
	in thermoplastic for insulation class II Kg 13,00
Gear box protection degree	IP 65 Class I
	IP 66 Class II
Surface wind resistance	Lateral with tilt 0° = 0.165 m ²
	Frontal with tilt 0° = 0.162 m ²
Surface wind resistance of floodlight complete with anti-glare louvre	Lateral = 0.182 m ²
	Frontal = 0.180 m ²
Protection degree against external impacts	IK 08
Gear plate 2000W	Metal halide 400V 50 Hz to be housed inside any electric cabinet
Gear plate 1000W	Metal halide and high pressure sodium 1000W 230V 50 Hz to be housed inside any electric cabinet
Certifications	ENEC, standard reference: EN 60598-1 / EN 60598-2-5 CE marking
Approvals	For nominal temperature of 35°C. Thus, according to EN 60598-1, the fixture can be used, for discontinuous periods, at 45°C.
Recommendations	Full compliance with international recommendations and requirements of upward light flow dispersion limiting, as well as against light pollution.
Hot restrike	Available on request with one security knife switch for double ended with short arc lamp. CE marking only.

TECHNICAL DATA SHEET

MATERIALS	
Reflector	High purity aluminum with elevated reflectance
Body and back cover	Die cast aluminum with primary alloy and low copper content with a high weather proof rating
Colour	Silver
Painting	Polyester powder
Mounting bracket	Hot dipped galvanized steel
Front glass	Tempered and resistant to high temperatures and to thermal shock
Glass fixing device	Stainless steel
Protractor scale	Alluminium
Anti-glare louvre	Die cast aluminum coated in silver colour.

MOUNTING AND LAMP REPLACEMENT

- A series of equidistant holes allows an accurate positioning and fixing.
- Access to the lamp is allowed by rear compartment opening, which remains blocked with two solid stainless quick release clips.
- In versions for double-ended lamps 1000 and 2000W, the opening action disconnects power automatically, as equipped with high resistant knife switches.
- Lamp replacement is facilitated with cover opening angle, at a very comfortable amplitude of 110°.

APPLICATIONS

Sports arenas:
Large and medium sized stadiums with HD cameras coverage
Indoor and outdoor sports facilities

Large areas:
Docks
Parkings
Events and shows in large open areas

Airports

p: + 39 039 63411
f: + 39 039 653868

e: info@faelluce.com
i: www.faelluce.com

a: Via Euripide 12/14
20864 Agrate B. (MB) ITALY

TECHNICAL DATA SHEET

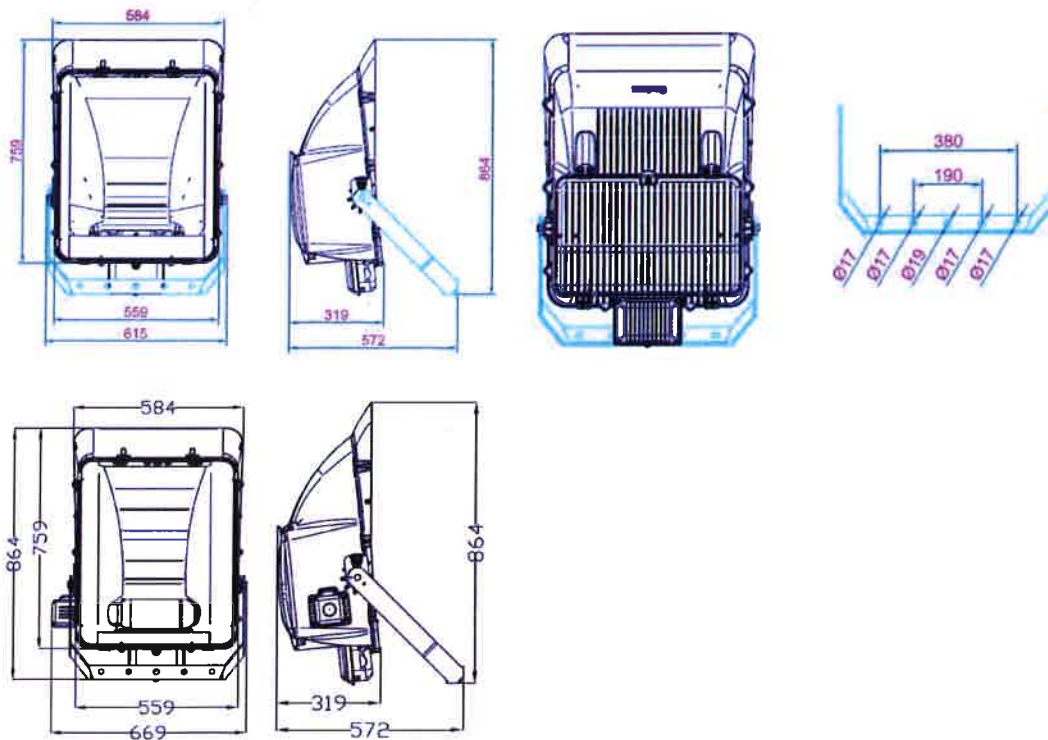
ASYMMETRIC TRAPEZOIDAL OPTICS

LAMP TYPE	OPTIC	LIGHTING PERFORMANCE	MAXIMUM INTENSITY
Double Ended Short and long 1000 and 2000W	Intensive Semi-intensive Wide beam	> to 75%	> to 60° from the vertical
E40 2000W	Intensive Wide beam	> to 75%	> to 50° from the vertical
E40 1000W	Intensive Wide beam	> to 75%	> to 60° from the vertical

SUITABLE LAMPS

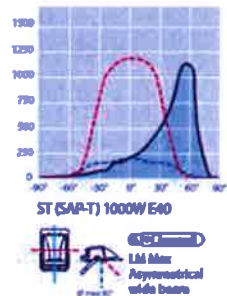
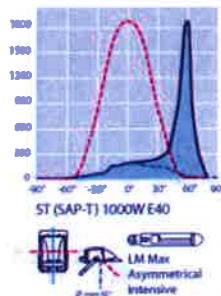
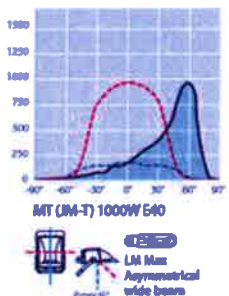
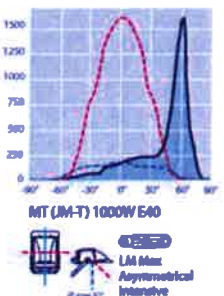
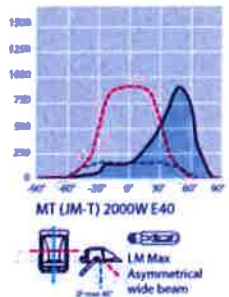
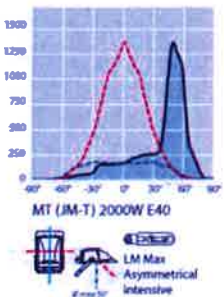
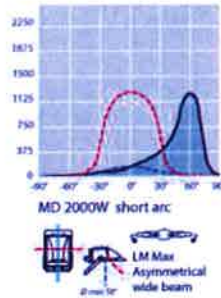
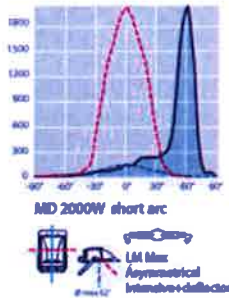
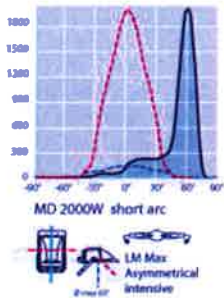
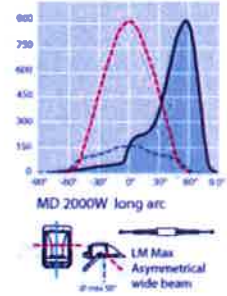
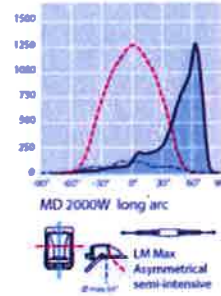
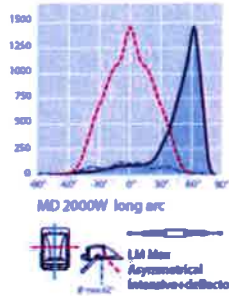
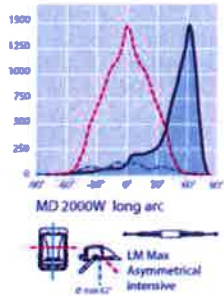
- MD 2000W short and long arc
- MD 1000W short and long arc
- MT (JM-T) 2000W E40
- MT (JM-T) 1000W E40
- ST (SA P-T) 1000W E40

TECHNICAL DRAWINGS

TECHNICAL DATA SHEET

PHOTOMETRIC DATA

TECHNICAL DATA SHEET
LIGHTMASTER MAX 2000W ASYMMETRICAL TRAPEZOIDAL CL I

CODE	DESCRIPTION	LAMP TYPE
73001	Silver body - Intensive	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73002	Silver body - Intensive with deflector	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73005	Silver body - Semi-intensive	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73006	Silver body - Wide beam	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73041	Silver body - Intensive	MD (JM-TS) 2000W Osram short arc
73042	Silver body - Intensive with deflector	MD (JM-TS) 2000W Osram short arc
73046	Silver body - Wide beam	MD (JM-TS) 2000W Osram short arc
<i>With two power knife switches when the cover is opened, the power supply to lamp holders is directly interrupted.</i>		
73101	Silver body - Intensive	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73102	Silver body - Intensive with deflector	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73105	Silver body - Semi-intensive	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73106	Silver body - Wide beam	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73141	Silver body - Intensive	MD (JM-TS) 2000W Osram short arc
73142	Silver body - Intensive with deflector	MD (JM-TS) 2000W Osram short arc
73143	Silver body - Wide beam	MD (JM-TS) 2000W Osram short arc
<i>With one security knife switch version it is compulsory to connect the remote control switch to the poles of the terminal block inside the connection box. When the cover is opened, the remote control switch disconnects the power supply. Special restrike system is available on request only for short arc lamp and for the version in insulation Class I with single security switch only.</i>		

LIGHTMASTER MAX 2000W ASYMMETRICAL TRAPEZOIDAL CL II

CODE	DESCRIPTION	LAMP TYPE
73201	Silver body - Intensive	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73202	Silver body - Intensive with deflector	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73205	Silver body - Semi-intensive	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73206	Silver body - Wide beam	MD (JM-TS) 2000W Osram long arc
73241	Silver body - Intensive	MD (JM-TS) 2000W Osram short arc
73242	Silver body - Intensive with deflector	MD (JM-TS) 2000W Osram short arc
73246	Silver body - Wide beam	MD (JM-TS) 2000W Osram short arc
<i>With two power knife switches when the cover is opened, the power supply to lampholders is directly interrupted.</i>		

* The single codes are for luminaires with weight of 23 kg, volume of 0.1977 m³, individually packaged in pallets of 10 pieces;

TECHNICAL DATA SHEET

LIGHTMASTER MAX 1000W ASYMMETRICAL TRAPEZOIDAL CL I

CODE	DESCRIPTION	LAMP TYPE
73441	Silver body - intensive	MD (JM-TS) 1000W Osram short arc
73442	Silver body - intensive with deflector	MD (JM-TS) 1000W Osram short arc
73446	Silver body - wide beam	MD (JM-TS) 1000W Osram short arc
73401	Silver body - intensive	MD (JM-TS) 1000W Philips long arc
73402	Silver body - intensive with deflector	MD (JM-TS) 1000W Philips long arc
73406	Silver body - wide beam	MD (JM-TS) 1000W Philips long arc
<i>With two power knife switches when the cover is opened, the power supply to lamp holders is directly interrupted.</i>		
73541	Silver body - intensive	MD (JM-TS) 1000W Osram short arc
73542	Silver body - intensive with deflector	MD (JM-TS) 1000W Osram short arc
73546	Silver body - wide beam	MD (JM-TS) 1000W Osram short arc
73501	Silver body - intensive	MD (JM-TS) 1000W Philips long arc
73502	Silver body - intensive with deflector	MD (JM-TS) 1000W Philips long arc
73506	Silver body - wide beam	MD (JM-TS) 1000W Philips long arc
<i>With one security knife switch version it is compulsory to connect the remote control switch to the poles of the terminal block inside the connection box. When the cover is opened, the remote control switch disconnects the power supply. Special restrrike system is available on request only for short arc lamp and for the version in insulation Class I with single security switch only.</i>		

CODICI LIGHTMASTER MAX 1000W ASYMMETRICAL TRAPEZOIDAL CL II

CODE	DESCRIPTION	LAMP TYPE
73641	Silver body - intensive	MD (JM-TS) 1000W Osram short arc
73642	Silver body - intensive with deflector	MD (JM-TS) 1000W Osram short arc
73646	Silver body - wide beam	MD (JM-TS) 1000W Osram short arc
73601	Silver body - intensive	MD (JM-TS) 1000W Philips long arc
73602	Silver body - intensive with deflector	MD (JM-TS) 1000W Philips long arc
73606	Silver body - wide beam	MD (JM-TS) 1000W Philips long arc
<i>With two power knife switches when the cover is opened, the power supply to lampholders is directly interrupted.</i>		

* The single codes are for luminaires with weight of 23 kg, volume of 0.1977 m³, individually packaged in pallets of 10 pieces;

TECHNICAL DATA SHEET

LIGHTMASTER MAX E40 ASYMMETRICAL TRAPEZOIDAL CL I

CODE	DESCRIPTION	LAMP TYPE
73901	Silver body - Intensive	MT (JM) 2000W
73902	Silver body - Wide beam	MT (JM) 2000W
73911	Silver body - Intensive	MT (JM) - ST (SAP) 1000W
73912	Silver body - Wide beam	MT (JM) - ST (SAP) 1000W

LIGHTMASTER MAX E40 ASYMMETRICAL TRAPEZOIDAL CL II

CODE	DESCRIPTION	LAMP TYPE
73951	Silver body - Intensive	MT (JM) 2000W
73952	Silver body - Wide beam	MT (JM) 2000W
73961	Silver body - Intensive	MT (JM) - ST (SAP) 1000W
73962	Silver body - Wide beam	MT (JM) - ST (SAP) 1000W

* The single codes are for luminaires with weight of 23 kg, volume of 0.1977 m³, individually packaged in pallets of 10 pieces;

ACCESSORIES

60451

CODE	DESCRIPTION	KG	PACKAGING	Vol. m ³
60451	Anti-glare louvre	1,95	2	0,0195

TECHNICAL DATA SHEET

ACCESSORIES				
CODE	DESCRIPTION	KG	LAMP TYPE	Vol. m ³
For double ended 2000W lamps				
10240	Lamp Osram short arc 6100K	0,35	HQI-TS 2000/D/S	
13110	Lamp Osram short arc 4400K	0,35	HQI-TS 2000/NDL/S	
13111	Lamp Philips short arc 5600K	0,35	MHN-SB 2000W/956	
10239	Lamp Osram long arc 4100K	0,45	HQI-TS 2000W/N/L	
07130	Ignitor 5kV-400V for 2000W	0,35		
06901	Ballast 2000W 10.3A 400V	15,00		0,0030
14342*	Capacitor 30 μ F 450V	0,25		
60383***	Connecting plate 2000W 400V 10,3A for installation in cabinets (power supply losses 100W)	17,10		0,0200
For E40 2000W lamps				
04192**	Lamp Osram	0,80	HQI-T 2000W/D/I	0,0065
07131	Lamp Osram	0,80	HQI-T 2000W/N/E/SUPER	0,0065
06891	Lamp Philips	0,70	HPI-T 2000W/380V	0,0065
07130	Ignitor 5kV-400V for Osram lamp 2000W Super	0,35		
05146	Ignitor for Philips lamp 1,2 kV 400V	0,10		
06900	Ballast 2000W 8.6/8.8A 400V	15,00		0,0030
06901	Ballast 2000W 10,3A 400V	15,00		0,0030
15679*	Capacitor 20 μ F 450V	0,25		
14342*	Capacitor 30 μ F 450V	0,25		
60383***	Connecting plate 2000W 400V 10,3A for installation in cabinets (power supply losses 100W)	17,10		0,0200
60393***	Connecting plate 2000W 400V 8,8A for installation in cabinets (power supply losses 100W)	17,10		0,0200
For double ended 1000W lamps				
10292	Lamp Osram 4400K	0,30	HQI-TS 1000/NDL/S	
10293	Lamp Osram 6100K	0,30	HQI-TS 1000/D/S	
10294	Lamp Philips 4200K	0,35	MHN-LA 1000W/842 230V	
10295	Lamp Philips 5600K	0,35	MHN-LA 1000W/956 230V	
13967	Lamp Philips 4100K	0,35	MHN-FC 1000W/740 230V	
00878	Ignitor 4 kV -230V for 1000W	0,15		
02955	Ballast 1000W 10.3A	10,00		0,0026
09569*	Capacitor 50 μ F 280V	0,30		
For E40 1000W lamps				
00472	Lamp Osram	0,40	HQI-T 1000/D	0,0025
00475	Lamp Osram	0,40	NAV-T 1000	0,0025
06660	Lamp Philips	0,40	HPI-T 1000	0,0025
07826	Lamp Philips	0,40	SON-T 1000	0,0025
00878	Ignitor 4 kV -230V for 1000W	0,15		
04644	Ignitor 1,2 kV 230V for JM Philips lamp	0,09		
02955	Ballast 1000W 10.3A	10,00		0,0026
06700	Ballast 1000W 8.2A	9,50		0,0018
09568	Capacitor 35 μ F 280V	0,30		
09569*	Capacitor 50 μ F 280V	0,30		

* Wiring box: 2 capacitors for each lamps.

** Incorporated ignitor.

*** Without ignitor: the size of the cabinet, in which to insert the plates, should be calculated by the designer.

Release: May 2013

p: + 39 039 63411
f: + 39 039 653868

e: info@faelluce.com
i: www.faeluce.com

a: Via Euripide 12/14
20864 Agrate B. (MB) ITALY

Ignitors

Superimposed Pulse Ignitors
ZRM 2-ES/C, ZRM 2.5-ES/C, ZRM 4.5-ES/C, ZRM 6-ES/C, ZRM 12-ES/C

Packaging:

ZRM 2-4.5 ES/C:
50 pieces/box
1200 pieces/pallet

ZRM 6 ES/C:
20 pieces/box
520 pieces/pallet

ZRM 12 ES/C:
20 pieces/box
400 pieces/pallet

Standards:

EN 61347-2-1
EN 60927

Figure 1

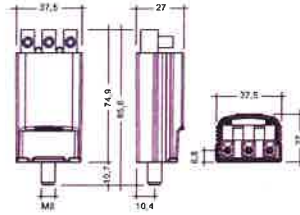

Figure 2

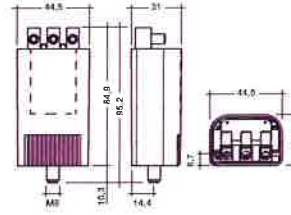
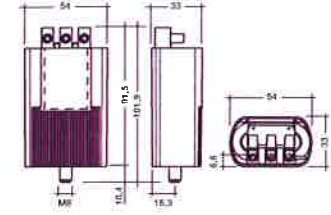

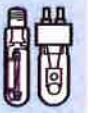
Figure 3

Type		ZRM 2-ES/C	ZRM 2.5-ES/C	ZRM 4.5-ES/C	ZRM 6-ES/C	ZRM 12-ES/C
Article number		87500080	87500081	87500082	87500083	87500084
Line voltage	V	198-264	198-264	198-264	198-264	198-264
Switch off/on voltage	V	175-198	175-198	175-198	175-198	175-198
Mains frequency	Hz	50-60	50-60	50-60	50-60	50-60
Ignition voltage	kV	1.8-2.5	4.0-5.0	4.0-5.0	4.0-5.0	4.0-5.0
Phase displacement of ignition impulses	°	60-90/240-270	60-90/240-270	60-90/240-270	60-90/240-270	60-90/240-270
Number of impulses per halfwave		4-5	3	3	3	3
Impulse width at U _{min} -10%	µs	>2	>1,5	>1,5	>1,5	>1,5
Starting current (approx.)	mA	120	120	120	120	120
Max. permissible lamp current I _e	A	2.0	3.0	4.6	5.0	12.0
Lamp wattage HS	W	35-70 ①	70-250 ②	70-400 ②	70-400 ②	250-1000
Lamp wattage HI	W	70 ①/150	35-250	35-400	35-400	250-1000
Temperature rise at I _e = 0.54 A (35 W)	K	0.2	0.1	0.1	-	-
I _e = 0.76 A (50 W)	K	1.0	-	-	-	-
I _e = 1.0 A (70 W)	K	2.5	2.5	1	1.1	-
I _e = 1.2 A (100 W)	K	-	4	2	1.9	-
I _e = 1.8 A (150 W)	K	-	9.5	6.5	3.7	-
I _e = 1.9 A (150 W)	K	11.0	-	-	-	-
I _e = 3.0 A (250 W)	K	-	27	14	9.9	2.9
I _e = 4.6 A (400 W)	K	-	-	33.5	22.2	5.9
I _e = 6.2 A (600 W)	K	-	-	-	42.4	10.3
I _e = 7.0 A (750 W)	K	-	-	-	-	13.2
I _e = 10.3 A (1000 W)	K	-	-	-	-	27.2
I _e = 12.0 A (max. W)	K	-	-	-	-	36.6
Losses at						
I _e = 0.54 A (35 W)	W	0.05	0.06	0.03	-	-
I _e = 1.0 A (70 W)	W	0.20	0.21	0.11	0.10	-
I _e = 1.2 A (100 W)	W	-	0.31	0.15	0.15	-
I _e = 1.8 A (150 W)	W	-	0.72	0.35	0.35	-
I _e = 3.0 A (250 W)	W	-	2.10	1.0	1.00	0.35
I _e = 4.6 A (400 W)	W	-	-	2.5	2.40	0.82
I _e = 6.2 A (600 W)	K	-	-	-	4.80	1.54
I _e = 7.0 A (750 W)	K	-	-	-	-	2.02
I _e = 10.3 A (1000 W)	K	-	-	-	-	4.68
I _e = 12.0 A (max. W)	K	-	-	-	-	6.73
Max. cable capacitance	pF	20-300	20-100	20-100	20-100	20-200
Max. distance from lamp	m	4	1.5	1.5	1.5	3
Max. housing temperature	°C	105	105	105	105	105
Max. housing temperature, other casing sides	°C	105	105	105	105	105
Min. operating temperature	°C	-30	-30	-30	-30	-30
Weight	kg	0.13	0.13	0.13	0.21	0.28
Figure		1	1	1	2	3

① only for metal halide lamps and high pressure sodium lamps with an ignition voltage < 2.5 kVp

② only for HS 4-5 kVp

Ignitors

Superimposed Pulse Ignitors
ZRM 6-ES/C 400, ZRM 12-ES/C 400

Packaging:
ZRM 6 ES/C:
20 pieces/box
520 pieces/pallet

ZRM 12 ES/C:
20 pieces/box
400 pieces/pallet

Standards:
EN 61347-2-1
EN 60927

Figure 1

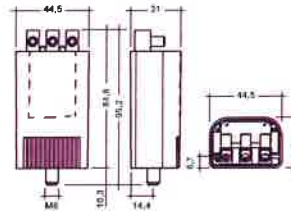
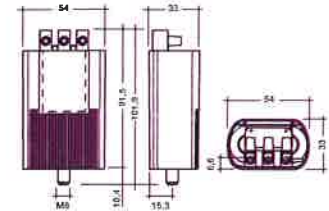

Figure 2

Type		ZRM 6-ES/C 400	ZRM 12-ES/C 400
Article number		87500094	87500095
Line voltage	V	360–466	342–440
Switch off/on voltage	V	310–360	310–342
Mains frequency	Hz	50–60	50–60
Ignition voltage	kV	4.0–5.0	4.0–5.0
Phase displacement of ignition impulses	°	60–90/240–270	60–90/240–270
Number of impulses per halfwave		3	3
Impulse width at U_{zmin} -10%	µs	>2	>2
Starting current (approx.)	mA	180	180
Max. permissible lamp current I_b	A	6	12.7
Lamp wattage HS	W	600–750	600–1000
Lamp wattage HI	W	–	1000–2000
Temperature rise at $I_b = 3.4$ A (600 W)	K	12.9	3.5
$I_b = 3.62$ A (600 W)	K	14.3	4.0
$I_b = 4.5$ A (750 W)	K	21.8	5.8
$I_b = 6.8$ A (1500 W)	K	–	12.7
$I_b = 10.3$ A (2000 W)	K	–	27.2
$I_b = 12.7$ A (max. W)	K	–	36.6
Losses at $I_b = 3.4$ A (600 W)	W	1.3	0.45
$I_b = 3.62$ A (600 W)	W	1.45	0.51
$I_b = 4.5$ A (750 W)	W	2.33	0.72
$I_b = 6.8$ A (1500 W)	W	–	1.86
$I_b = 10.3$ A (2000 W)	W	–	4.68
$I_b = 12.7$ A (max. W)	K	–	6.73
Max. cable capacitance	pF	20–200	20–200
Max. distance from lamp	m	3	3
Max. housing temperature	°C	105	105
Max. housing temperature, other casing sides	°C	105	105
Min. operating temperature	°C	-30	-30
Weight	kg	0.21	0.28
Figure		1	2

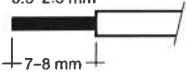
Installation instructions

Wiring type and cross section

Stranded wire or solid wire with a cross section up to 2.5 mm² may be used for wiring. Strip 8 mm of insulation from the cables to ensure perfect operation of the screw terminals. The lamp cable has to be selected according to the ignition voltage.

ZRM 2-4.5 ES/C:

wire preparation:
0.5-2.5 mm²

ZRM 6-12 ES/C:

wire preparation:
0.75-2.5 mm²

When using two wires in one clamp-cage it is recommended to use the same wire types (solid or flexible) and same wire diameters. Above all, it must be made sure that the wires are fastened securely.

Important advice

Always switch off at the mains before changing the lamp. Warning – starting voltage up to 5.0 kV!
Not suitable for use with lamps with internal ignitors.

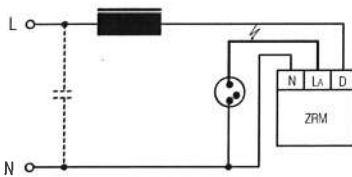
Wiring notes

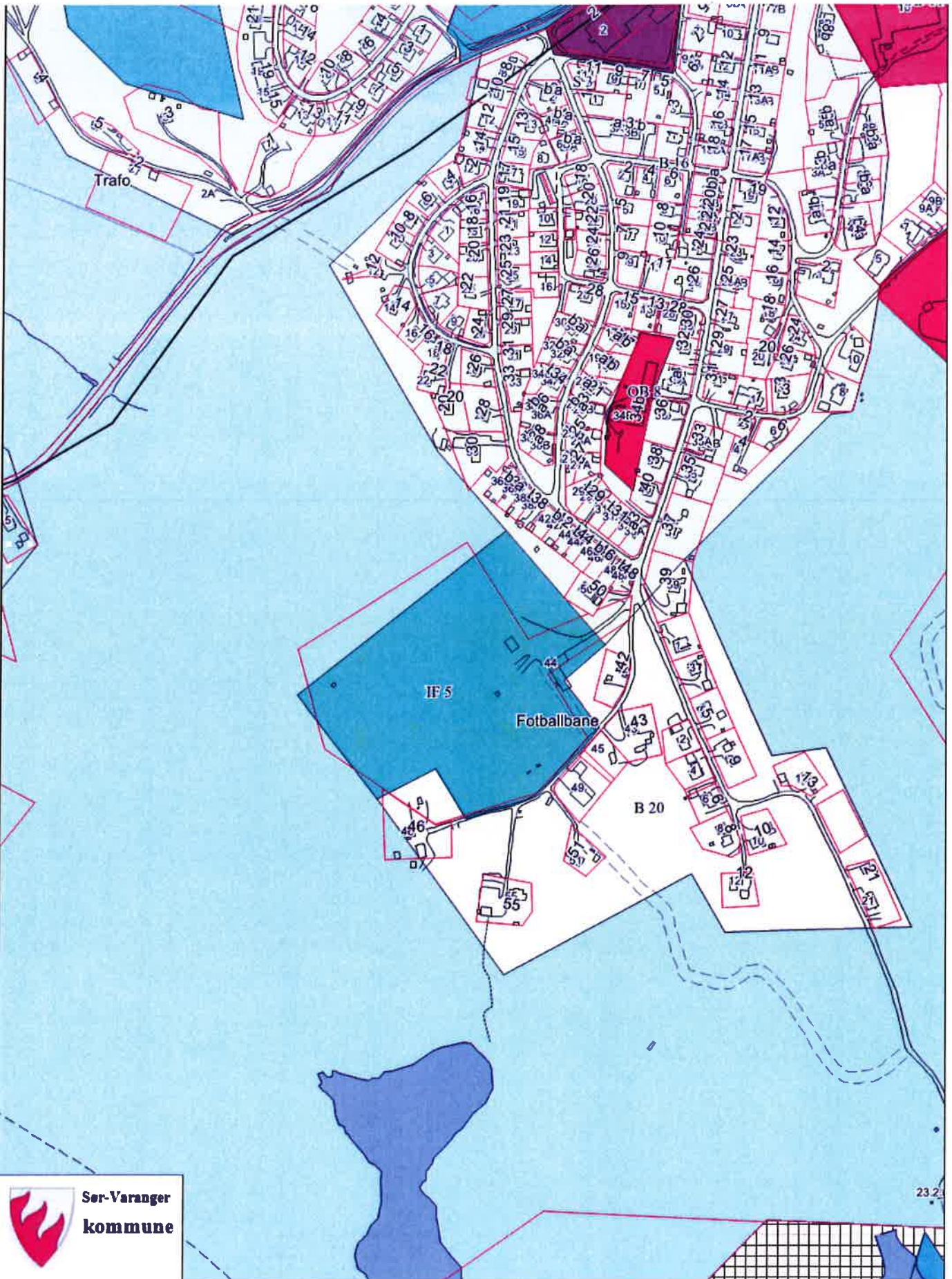
The ignitor can be used in luminaires for Protection Class 1 and Protection Class 2. The maximum allowable torque on the M8 nut is 4 Nm.

ATTENTION!

Terminals which are not fastened sufficient can cause charrings (maximum torque of terminal screws is 0.8 Nm). Wrong wiring can cause the destruction of the ignitor.

Circuit diagramm ZRM ES/C

Kommuneplanens areal
Målestokk: 1:5 000
Dato 08.11.2014

100 m

Kartopplysninger som kreves ved omsetning av eiendommer, skal bestilles skriftlig hos kommunen.
Ellers står ikke kommunen ansvarlig.

MEA Elektro AS

Witsøården
Postboks 221
9915 Kirkenes
Foretaksnummer No 986273328
Telefon 78 99 33 39
Telefaks
Bearbeider ÅHJ
Direkte telefon: 976 35 960
Mobiltelefon: 976 35 960
E-mail: ahj@meaelektro.no

Dato:07.10.2014

Bjørnevath Idrettslag
v/Torbjørn Mortensen

Prisoverslag lys fotballbanen.

Viser til forespørsel vedrørende flomlys på kunstgressbanen i Bjørneparken.

Vi kan gi et prisoverslag på **kr.505.173,- eks.mva.**

I vårt overslag er følgende momenter lagt til grunn:

Leveranse og tilkobling av.

- 6 stk rettemaster 16m
- 6 stk travers til 2 lyskastere
- 6 stk forankringsrammer.
- 12 stk Cablo-N M2000W 10,3A 400V start apparat
- 12 stk 2000W lamper.
- 8 stk LM-MAX.RET-DIF 2K-OSR-L Wide beam armaturer
- 4 stk LM-MAX.RET-S-INT-2K-OSR-L semi intensiv armaturer.
- 2 stk 3x32 A JFA montert i hovedfordeling i klubbhus
- 2 stk kontaktorer.
- 1 stk bryter til flomlys. «
- 150m TFXP 4G25q AL kabel.
- 150m 25q Cu wire.

Gravearbeider til kabel grøft og fundament, samt støpning av fundament er ikke tatt med i dette overslaget.

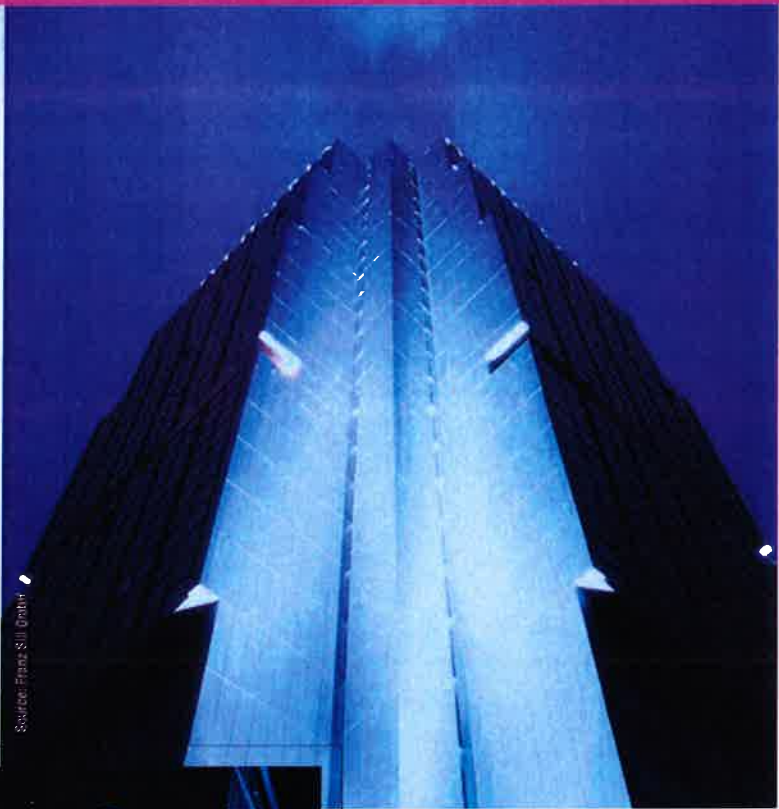
Overslaget er basert på priser pr oktober 2014.

Med vennlig hilsen
MEA Elektro AS

Ådne Hesenget Jenssen
Installasør
ahj@meaelektro.no

tel 976 35 960

EL-PROFFEN

Source: Frank Still GmbH

HQI®-TS 2000W/D/S High Flux

HQI®-TS 2000W/N/L

Your benefits:

- Compact dimensions for small spotlights
- Long service life
- High efficacy
- Uniform distribution of light
- Good to very good color rendering*
- Very good color stability
- Excellent luminous flux behavior
- Hot restrike

Your applications:

- Professional sports venues (HDTV)
- Sports stadiums
- Floodlight systems
- Airports
- Solar simulation, material testing
- Wide-area lighting
- Building façades

* Except HQI®-TS 2000W/N/L (Ra 2B)

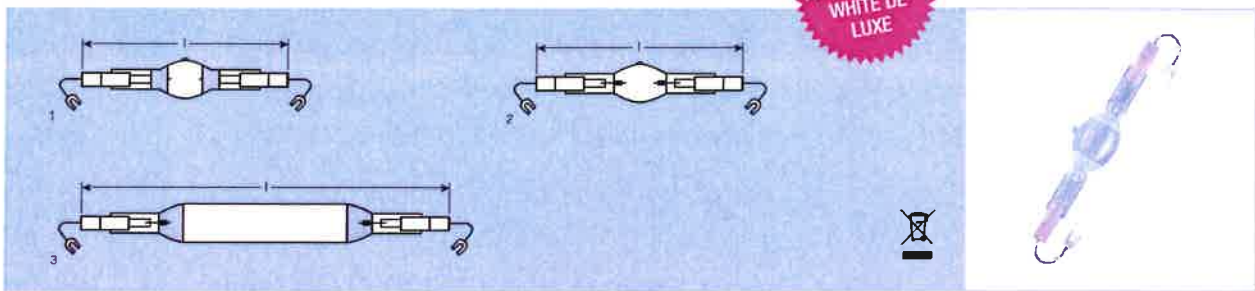
Better light and lower costs

The compact POWERSTAR HQI®-TS 1 000 and 2 000W metal halide lamps combine excellent quality of light with impressive economy

SEE THE WORLD IN A NEW LIGHT

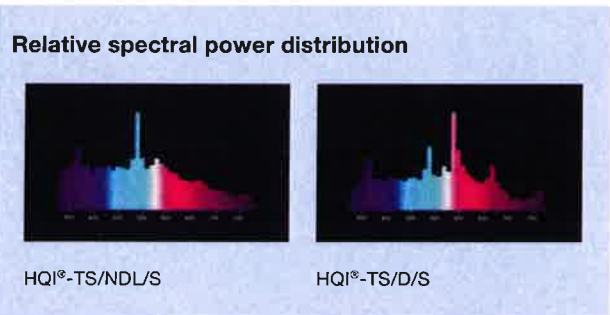

TECHNICAL DATA

Product reference	Product number (EAN)	W	lm	K	Ra	f (m)	l (mm)	h (mm)	h (mm)	
POWERSTAR HQI®-TS with K12s-36 base										
HQI-TS 1000W/NDL/S	4008321591944	1000	90000	4400	90	6000	157 ± 2	10	1	
HQI-TS 1000W/D/S PRO	4008321525475	1000	90000	6100	90	6000	157 ± 2	10	1	
HQI-TS 2000W/NDL/S	4008321255499	2000	225000	4400	90	5000	157 ± 2	10	1	
HQI-TS 2000W/D/S	4050300271682	2000	210000	6100	90	4500	157 ± 2	10	2	
HQI-TS 2000W/D/S HF ¹	4008321338310	2000	230000	6200	90	4500	157 ± 2	10	2	
HQI-TS 2000W/N/L ²	4050300607344	2000	230000	4100	65	8000	242 ± 2	10	3	

¹ Operate only on 12.2A control gear.
² Not suitable for hot restrike.

In numerous applications all over the globe HQI®-TS metal halide lamps provide more light where it is needed, and less glare for spectators, residents and drivers.

POWERSTAR HQI®-TS for high quality and lower costs.

- Point light source for optimum luminaire efficiency
- Fewer luminaires needed
- Smaller connected load
- Less soiling of the luminaires
- Fewer masts
- Smaller mast cross-section

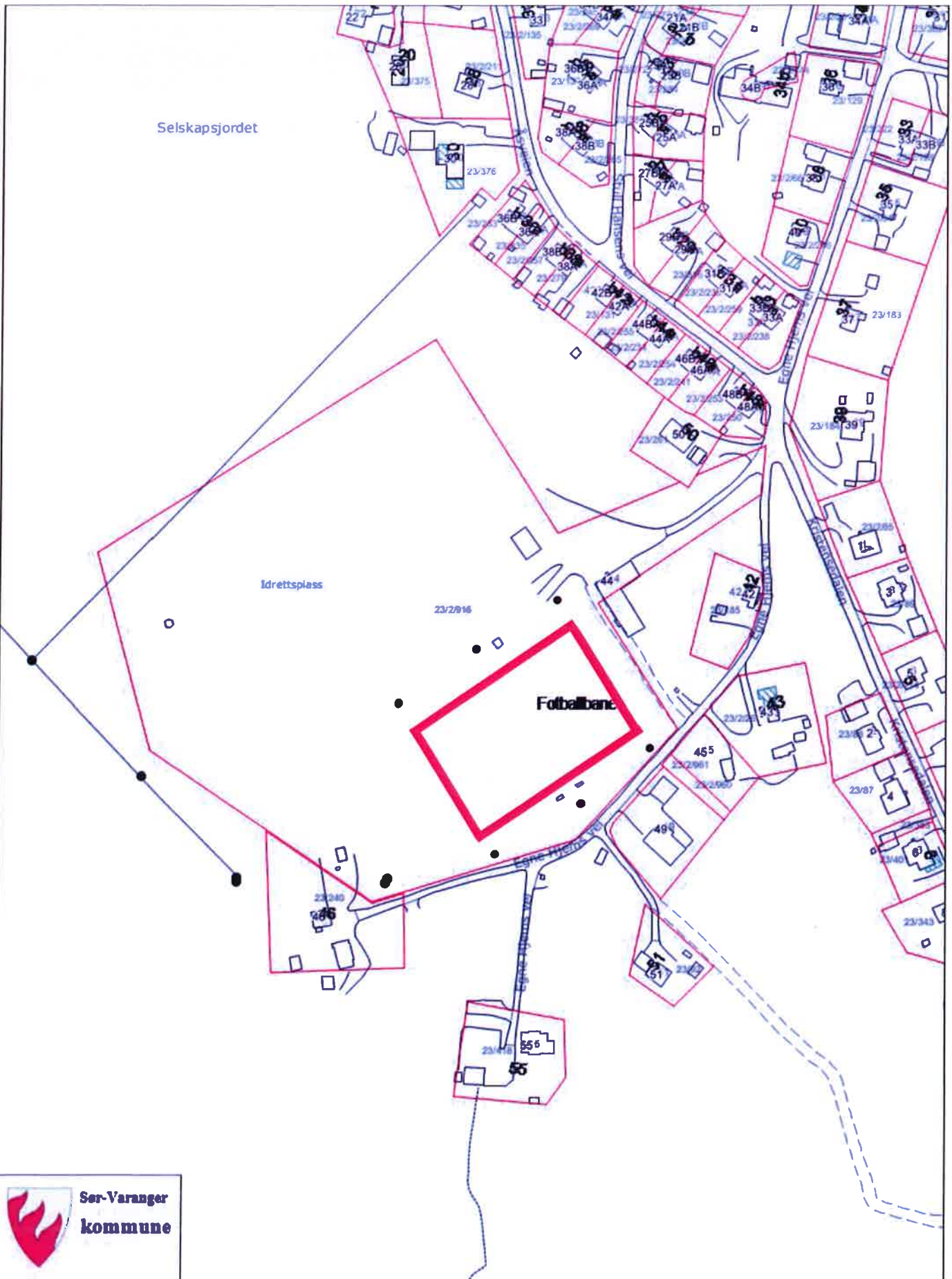
To sum up, POWERSTAR HQI®-TS 1 000 and 2 000W lamps offer outstanding quality of light and are also superior to conventional metal halide lamps in terms of their economy – thanks to lower procurement costs, longer maintenance cycles and lower power consumption.

For more information, such as technical details, operating instructions and typical applications, go to www.osram.com/hid

SEE THE WORLD IN A NEW LIGHT

Regulerings-/Bebyggelses-planer	
Målestokk: 1:2 500	
Date 08.11.2014	
70 m 	Kartopplysninger som kreves ved omsetning av eiendommer, skal bestilles skriftlig hos kommunen. Ellers står ikke kommunen ansvarlig.
	

SØR-VARANGER KOMMUNE
PLAN- OG UTVIKLING

Bjørnevatn Idrettslag

Vår ref.: Saksnr.: 14/2886/5	Deres ref.:	Dato: 09.01.2015
Saksbehandler: Eivind Iversen	Telefonnr.: 789 77416	Epostadresse: postmottak@svk.no

VEDRØRENDE TINGLYST AVTALE FOR 23/2/916 - BJØRNEVATN IDRETTSPARK

Vi viser til tidligere korrespondanse i saken.

Vedlagt følger tinglyst tilleggsavtale til oppbevaring.

Kostnadene for utarbeidelse og tinglysing av tilleggsavtalen, til sammen kr 2 325,-, vil nå bli fakturert over det kommunale faktureringsystem. Ny festeavgift på kr 1 993,68 pr. år vil løpe fra 01.01.2015.

Med vennlig hilsen

Eivind Iversen
Eiendomskonsulent

Kopi: Økonomiavdelingen, her

FAKTURERINGSBILAG:

Oppdrags- giver:	Varenr.:	Mottakers navn, adresse	Beløp:	Tekst
04	206	Bjørnevatn Idrettslag Postboks 31 9914 Bjørnevatn	1 800,-	23/2/916 – Utarbeidelse av tilleggsavtale Websak 14/2886
	109		525,-	Tinglysing, tilleggsavtale

Rekvirent iht. følgebrev/
rekvirent ikke oppgitt:

942 110 286
org.nr./fødselsnr.

SØR-VARANGER KOMMUNE

Saksnr.: 14/2886/1

TILLEGSAVTALE FOR BJØRNEVATN IDRETTSPARK - 23/2/916

Festekontrakt for tomt til idrettsplass tinglyst 01.11.1983, dokument nr. 4384 for gnr. 23, bnr. 2, fnr. 916, forlenges til 01.01.2055.

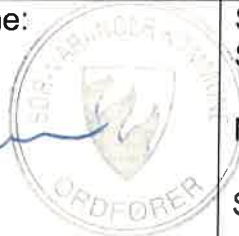

Tomteverdi (råtomta) settes til kr. 60 000,-

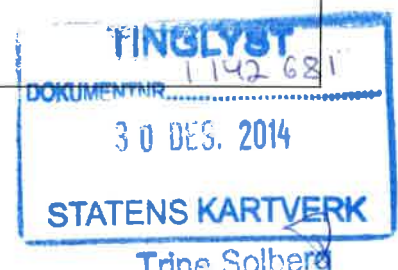
Festeavgiften settes til kr 1993,68 pr år, beregnet etter kr 42,60 pr. dekar.
Festeavgiften betales forskuddsvis hvert kvartal.

Festeavgiften indeksreguleres hvert 10. år.

Tilleggsavtalen er utferdiget i to eksemplarer, hvorav kommunen og festeren beholder hver sitt.

Sted og dato: 19/12-14 Liden

For Sør-Varanger kommune: 	Som fester Styrets leder: Nestleder: Sekretær:
Gjentas med blokkbokstaver: CECILIE HANSEN	Gjentas med blokkbokstaver Styrets leder: THORBjørn MORTENSEN Nestleder: AUDUN FALLE Sekretær: KJERSTI Ø. DAHLBERG
Org.nr.: 942 110 286	Org.nr.: 975 425 053

REGISTERUTSKRIFT FRA ENHETSREGISTERET

Type opplysninger: Registrerte opplysninger:	Dato for registr.:	Merknad:
Organisasjonsnr.: 975 425 053		
Navn/foretaksnavn: BJØRNEVATN IDRETTSLAG	28.04.2009	
Forretningsadr.: Egne Hjems vei 44 9910 BJØRNEVATN	05.08.2014	
Kommune: 2030 SØR-VARANGER		
Land: Norge		
Postadresse: Postboks 31 9914 BJØRNEVATN	28.04.2009	
E-postadresse: thorbjørn.mortensen@vegvesen.no	05.08.2014	
Mobiltelefonnr.: 992 11 864	05.08.2014	
Organisasjonsform: Forening/lag/innretning	28.04.2009	
Stiftelsesdato: 31.12.1917	05.08.2014	
Kontaktperson: Thorbjørn Ingemann Mortensen Gartnerjordet 77 9910 BJØRNEVATN Fødselsdato: 06.08.1948	28.04.2009	
Virksomhet/art/ bransje: Idrettslag.	28.04.2009	
Næringskode: 93.120 Idrettslag og -klubber	28.04.2009	
Institusjonell sektorkode: 7000 Ideelle organisasjoner	11.10.2011	
Særlige opplysninger: Registrert i Frivillighetsregisteret	28.04.2009	
Har ansatte: Nei	28.04.2009	
Styre:	05.08.2014	
Styrets leder: Thorbjørn Ingemann Mortensen Gartnerjordet 77 9910 BJØRNEVATN Fødselsdato: 06.08.1948		

Plan for drift

Dette skjema kan benyttes som vedlegg 4 ved søknad om spillemidler

Anleggets navn

Bjørnevæn idrettslag idrettsanlegg Bjørneparken

1. Bruksplan for anlegget

Bruksplanen skall gi opplysninger om brukergrupper og brukstid

Bruksgrupper	Ukedager		Helger		Helger pr år
	Antall dager i uken	Antall timer pr ukedag	Antall timer lørdager	Antall timer søndag	
Idrettslag -Trening -Konkurranser	7	5	12	12	26
Andre brukere (idrettslig aktivitet)					
Skoler Andre brukere (ikke idrettslig aktivitet)					

2. Driftsplan

Driftsansvar:

Kommune

Idrettslag

Andre

Lønnet arbeidskraft	Stilling/arbeidsoppgaver	Lønnskostnader
Egne ansatte (hel/deltid)		
Eksterne driftstjenester		
Ekstrahjelp		
Dugnad		

3. Driftsbudsjett for anlegget

Driftskostnader		Driftsinntekter	
Lønn til ansatte	0	Leieinntekter idrett/aktivitet	3000
Sos. utgifter, arbeidsgiveravgift	0	Leieinntekter idrett/arrangement	2000
Vikarutgifter, ekstrahjelp	0	Leieinntekter skoler	
Driftsmaterialet	4000	Messer, utstillinger	
Inventar, utstyr		Konserter	
Vedlikeholdsutgifter	2000	Arenareklame	
Energiutgifter (strøm/olje)	8000	Kafeteria, annet salg	10000
Avgifter, forsikring		Andre inntekter	1000
Andre utgifter			
Uforutsette utgifter	2000		
Sum kostnader	16000	Sum Inntekter	16000

Driften av anlegget gir et overskudd/underskudd på kroner

0 kroner

4. Kapitalkostnader

Lånegjeld pr

11.12.2014

Kr

0

som skal betjenes når anlegget er ferdig

Oversikt over renter og avdrag de kommende 5 år

	1.år	2.år	3.år	4.år	5.år
Avdrag					
Renter					
Provisjon/andre kostnader					
Sum	0	0	0	0	0

Bjørnevæn 12/1-2015
 Thorbjørn Mathisen
 Leder Bjørnevæn IL

Antons Hagesenter as

Bjørnevatn Idrettslag

V/Thorbjørn Mortensen

Boks 31

9914 Bjørnevatn

Bjørnevatn 03.12.2014

Tilbud på grave og fundamenterings arbeid til lysanlegg.

Graving av kabel til lysanlegg 400 meter, saging av asfalt, legging kabel med kabelsand, merkebånd, gjenfylling kabelgrøfter, komprimering og re asfaltering.

Totalt alle arbeider og materiell

Kr. 174.000.- eks.mva.

Graving, forskaling og støping av fundamenter til lysmaster 6 stk. Beregnet 2,5m³ betong pr.fundament.

Totalt alle arbeider og materiell

Kr. 70.000.- eks.mva.

Totalt alle arbeider eks.mva.

Kr. 244.000.- eks.mva

Bjørnevatn Idrettslag tilbyr seg å hjelpe til med deler av disse arbeidene på dugnad.

Forskaling og armeringsarbeider.	Timer. 120
Innmåling av kabelgrøfter	Timer. 20
Utlekking av kabel og kabelbånd.	Timer. 46
Komprimering av kabelgrøfter	Timer. 20
Saging av asfalt	Timer. 20
<u>Re asfaltering</u>	<u>Timer. 40</u>

Totalt antall dugnadstimer 266x kr.250.- pr.time Kr.66.500.- eks.mva.

Betong til fundamentene skal foreningen stå for selv. 15m³ x 2500= 37.500.- eks.mva.

Totalt kostnader på Kr. 244.000.- minus dugnadsarbeidene på Kr.104.000.-= Kr. 140.000.-

Antons Hagesenter AS ønsker å gi resterende arbeider til en verdi av Kr.140.000.- eks.mva i gave til

Bjørnevatn idrettslag slik at de får realisert sitt lysanlegg.

Med vennlig hilsen

Antons Hagesenter AS

Audun Falle

Bjørnevatt Idrettslag
Postboks 31
Kristensedalen
9914 Bjørnevatt

Vår ref.
Kirkenes /HBS

Deres ref.

Dato
Kirkenes, 11. desember 2014

Bekreftelse - garanti

Det bekreftes herved at Bjørnevatt Idrettslag har fått tilsagn på etablering av garanti kr. 212.500,- ovenfor Sør-Varanger kommune. Garantien gjelder oppføring av flomlysanlegg.

Med vennlig hilsen
for DNB Bank ASA

Hanne B. Stunes
Bedriftsrådgiver

Bjørnevatn Idrettslag
Postboks 31
Kristensedalen
9914 Bjørnevatn

Vår ref.
Bedrift/MH

Deres ref.

Dato
Kirkenes, 9. januar 2015

Bekreftelse

Det bekreftes med dette at Bjørnevatn idrettslag har ordinær kassekreditt pålydende kr. 200.000,-.

Med vennlig hilsen
for DNB Bank ASA

Merete Hansen
Bedriftsrådgiver

DNB Bank ASA

Kirkenes

Søknad om spillemidler til idrettsanlegg

Referansenummer: GFIYV3

Registrert dato: 2015-01-12 09:05:39

Vedlegg:

150109,forhåndsgodkjente planer.pdf

150112drift.pdf

150112tinglysing.pdf

bekreftelsepåfinansiering.pdf

kostnadsoverslag og finansieringsplan.pdf

Søker
Søknernr 328756
Navn Bjørnevatt IL
Adresse POSTBOKS 30
Postnummer 9914
Poststed BJØRNEVATN
Hvis adressen over ikke er korrekt, kontakt kommunen eller DNT

Søknad
Søknad om tilskudd til ☒ Ordinære anlegg for idrett og fysisk aktivitet ☐ Anlegg for friluftsliv ved kysten ☐ Kulturbygg ☐ Nærmiljøanlegg ☐ Anlegg for friluftsliv i fjellet
Søknaden gjelder ☒ Nytt anlegg ☐ Rehabilitering
Anleggsnummer 2030001103
Anleggsnavn Bjørneparken
Tittel på søknad Flomlysanlegg Bjørneparken
Kommune ☒ SØR-VARANGER
Anleggets samlede kostnad 942 750
Merknad til søknaden Festekontrakt er til tinglysning og blir ettersendt

Regnskaps- og kontaktinformasjon
Konto for alle inn- og utbetalinger 15030836135
Regnskapsansvarlig May Synnøve Birkely

Tlf. 90600235
Planene er forhåndsgodkjent 19.01.2015
av Sør-Varanger kommune
Byggearbeidet ble/vil bli påbegynt 01.06.2015
og planlegges fullført 01.10.2015
☒ Alle søkere plikter å gjøre seg kjent med gjeldende bestemmelser. Jeg erklærer herved at jeg har lest nødvendig informasjon, og at jeg samvittighetsfullt og etter beste evne har svart på spørsmålene. Jeg er oppmerksom på at hvis jeg ikke gir riktige opplysninger, kan dette føre til at søknaden ikke godkjennes.
Sted Kirkenes
Dato 12.01.2015
Kontaktperson Thorbjørn Mortensen
Tlf. 99211864
E-postadresse thorbjorn.mortensen@vegvesen.no

Finansiering		
De ulike delene av finansieringsplanen for anlegget må dokumenteres med vedlegg. Finansieringsplanen må dekke de samlede kostnadene ved bygging av anlegget.		
Beskrivelse	Bilag nr.	Beløp
1. Søknadssum		323000
2. Egenkapital		
3. Kommunalt tilskudd		
4. Fylkeskommunalt tilskudd		
5. Private tilskudd		
6. Lån		375750
7. Dugnad		104000
8. Gaver		140000
9. Andre tilskudd		
10. Tidligere spillemidler		
		Sum: 942 750,00
Kostnadsoverslag kostnadsoverslag_635564065704150845.pdf		

Forklaring til feltene

Navn

Navn på organisasjon.

Adresse

Adresse til organisasjonen.

Postnummer

Postnummer til organisasjonen.

Poststed

Poststed til organisasjonen.

Søknad om tilskudd til

Velg søknadstype for hva det søkes om tilskudd til.

Søknaden gjelder

Her velger du om søknaden gjelder et nytt anlegg eller rehabilitering av et eksisterende anlegg.

Samlokalisert med

Dette feltet er kun aktuelt for kulturbyggsøknader der kulturbygget det søkes om tilskudd til er samlokalisert med annen virksomhet.

Søknaden gjelder

Velg hva slags type kulturbyggtiltak det søkes om tilskudd til.

Anleggsnummer

Trykk på knappen Finn Anlegg for å søke frem anleggsenheten. Anleggsnummer og Anleggsnavn vil komme frem i i feltene og etter at anlegget er søkt frem og valgt.

Tittel på søknad

Anleggets navn, og en beskrivelse av hva søknaden gjelder. Maks. 175 tegn.

Kommune

Velg kommunen søknaden skal sendes til.

Anleggets samlede kostnad

Kostnadsoverslag for anlegget. Skriv inn beløp uten mellomrom eller andre skilletegn.

Merknad til søknaden

Skriv inn eventuell merknad til søknaden. Maks 254 tegn

Konto for alle inn- og utbetalinger

Legg inn bankkonto for innbetalinger og utbetalinger. Kontonr skrives inn uten mellomrom eller andre skilletegn.

Regnskapsansvarlig

Navn på regnskapsansvarlig.

Tlf.

Telefonnummer til regnskapsansvarlig.

Planene er forhåndsgodkjent

Dato for når planene er forhåndsgodkjent.

av

Navn på etat/virksomhet som har forhåndsgodkjent planene.

Byggearbeidet ble/vil bli påbegynt

Når byggearbeidet skal påbegynnes.

og planlegges fullført

Når byggearbeidet er planlagt fullført.

Alle søkere plikter å gjøre seg kjent med gjeldende bestemmelser. Jeg erklærer herved at jeg har lest nødvendig informasjon, og at jeg samvittighetsfullt og etter beste evne har svart på spørsmålene. Jeg er oppmerksom på at hvis jeg ikke gir riktige opplysninger, kan dette føre til at søknaden ikke godkjennes.

Kryss av i feltet for å gi bekreftelsen.

Sted

Hvor du er når du leste teksten ovenfor.

Dato

Dato for når du leste teksten ovenfor.

Kontaktperson

Navn på person som kommunen kan kontakte i forbindelse med denne søknaden.

Tlf.

Telefonnummer til kontaktpersonen.

E-postadresse

E-post til kontaktpersonen. Bekreftelse på innsendt søknad vil sendes til denne e-postadressen.

Bilag nr.

For elektroniske bilag skriv inn filnavnet for bilaget.

Beløp

Beløpet angis i norske kroner avrundet til nærmeste tusen uten mellomrom eller andre skilletegn.

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagielda

Bjørnevatt IL
POSTBOKS 30
9914 BJØRNEVATTN

Deres ref.:

Saksbehandler:
Emil Agersborg Bjørnå

08.06.2015

Søknadsnr: 15/00489

Arkiv nr:

SØR-VARANGER KOMMUNE Boks 406, 9915 Kirkenes		
17 JUNI 2015		
Saksnr: 14/2412-	Dok.nr:	Off.vurdering:
		Kopi til:

**AVSLAG PÅ SØKNAD OM SPILLEMIDLER TIL ANLEGGSNR 2030001103
BJØRNEPARKEN KUNSTGRESSBANE - SØR-VARANGER KOMMUNE.**

Ved fordelingen av spillemidler 2015 ble søknaden ikke imøtekommet.

Grunnen til avslaget er:

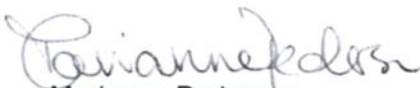
Manglende midler. Søknaden er formelt i orden og kan fornyes neste år.

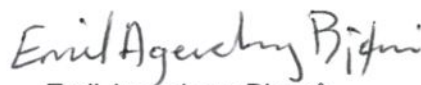
Klageadgang

Forvaltningsloven gir søkere til tilskudd fra spillemidlene rett til å klage over det vedtak som er truffet av fylkeskommunen, jmfør Forvaltningslovens § 27 tredje ledd, jmfør § 28 annet ledd, samt kapittel 7 i bestemmelsene om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, V-0732. Klagefristen er 3 uker fra den dagen dette brevet kom frem. Dersom fylkeskommunen ikke endrer vedtaket som følge av klagen skal saken oversendes Kulturdepartementet for endelig avgjørelse.

Klageskjema finnes på siden <http://www.signform.no/dss/>

Med hilsen

Marianne Pedersen
kultursjef

Emil Agersborg Bjørnå
rådgiver idrett

Kopi: Sør-Varanger kommune

Postadr.: Kultur- og idrettsavdelinga
Henry Karlsens plass 1, 9815 VADSØ
Besøksadr.: Henry Karlsens plass 1
E-post: postmottak@ffk.no

Tlf.: +47 78962000
Faks: +47 78962370

Sør-Varanger kommune

9900 KIRKENES

SØR-VARANGER KOMMUNE Boks 406, 9915 Kirkenes		
03 AUG. 2015		
Saksnr: 14/2412-	Dok nr:	Off vurdering: Kopi til:

Søknad om forskudd på spillemidler.

Bjørnevatn idrettslag har fått godkjent søknad om tildeling av spillemidler til bygging av lysanlegg på Bjørneparken kunstgressbane i Bjørnevatn. AnInr: 2030 0011 03

Vi ble ikke prioritert tildeling i 2015. Kalkylen for beregning av kostnader er beregnet ut fra 2015 priser, da vi ikke vet når vi blir tildelt spillemidler søker vi forskudd på spillemidler for å holde kostnadene nede. Vi ønsker forskudd på hele tildelingsbeløpet på kroner 323 000,- kroner.

Etter planen ønsker vi i 2015 å legge kabler og sette opp fundamenter til mastene. Det vil bli 6 fundamenter, 350 meter kabelgrøft og 350 meter kabel.

Vedlagt følger:

- Godkjenning fra Finnmarks Fylkeskommune
- Finansieringsplan

Med hilsen
Bjørnevatn idrettslag

Thorbjørn Mortensen
Leder.

8. Finansieringsplan

Spillemidler for oppsetting av flomlysanlegg

Ved installasjon av nytt flomlysanlegg gis det et tilskudd på inntil 1/3 av godkjent kostnadsramme. I tillegg kommer graderte stønadssatser som for Sør-Varanger kommune utgjør et tillegg på 25 %.

Tilsvarende netto kostander for nytt flomlysanlegg.

Tekst	eks. Mva	inkl. Mva
Materiell	302 800,-	378 500,-
Elektroarbeid entreprenør	203 200,-	254 000,-
Dugnad	104 000,-	104 000,-
Prisstigning	25 000,-	31 250,-
Grunnarbeid entreprenør	140 000,- (gave)	140 000,-
<u>Sum</u>	<u>775 000,-</u>	<u>907 750,-</u>

Kostnader 907 750,- kroner. Av dette er 132 750,- merverdiavgift

Finansiering

Spillemidler	323 000,-
Dugnad	104 000,-
Gave Antons hagesenter	140 000,-
<u>Langsiktig lån</u>	<u>340 750,-</u>
<u>Sum</u>	<u>907 750,-</u>

SØR-VARANGER KOMMUNE
ØKONOMIAVDELINGEN

Bjørnevatt Idrettslag
Gartnerjordet 77

9910 BJØRNEVATN

Thorbjørn Mortensen

Vår ref.: Saksnr.: 14/2412/42	Deres ref.:	Dato: 27.08.2015
Saksbehandler: Lande, Svanhild Apeland	Telefonnr.: 78 97 75 54	Epostadresse: postmottak@svk.no

FORELØPIG SVAR PÅ SØKNAD

Viser til deres søknad innstempelt 3. august 2015 (dato mangler) hvor Bjørnevatt Idrettslag søker forskuttering av spillemidler til bygging av lysanlegg på Bjørneparken kunstgressbane i Bjørnevatt.

Saken vil bli sendt til formannskapet for behandling 23. september med påfølgende behandling i kommunestyret 30. september.

Vi beklager forsinkelse og noe uklarheter rundt registreringsdato av innkommen søknad.

Med vennlig hilsen

konstituert økonomisjef

Svanhild Apeland Lande

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Ellen Mari Lindkvist Enhetsleder: Lande, Svanhild Apeland, tlf. 78 97 75 54	Dato: 28.08.2015
Arkivsak: <arkivsaknr>	
Saksordfører:	

Utvalg	Saksnummer	Dato
Formannskapet	037/15	23.09.2015

HØRINGSUTTAELSE TIL FINANSDEPARTEMENTETS FORSLAG OM Å FJERNE EIENDOMSSKATT PÅ PRODUKSJONSUTSTYR OG PRODUKSJONSINSTALLASJONER I VERK OG BRUK - GENERELL

Vedlagte dokumenter:

Høringsbrev.docx
Høringsnotat om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner.docx
E-POST
Høringsinstanser.docx
Høringsuttalelse Øst-Finnmark Regionråd
Høringsuttalelse fra Hammerfest kommune

Dokumenter i saken:

2015021040 SPØRSMÅL OM LVKS HØRINGSUTTAELSE EIENDOMSSKATT PÅ VERK
OG BRUK
2015020918 BREV TIL FINANSDEPARTEMENTET FRA KVALSUND KOMMUNE -
UTTAELSE TIL FORSLAG OM Å FJERNE EIENDOMSSKATT PÅ VERKER
OG BRUK.
2015020168 INNVILGET SØKNAD OM UTSATT HØRINGSFRIST TIL 25.09.2015
2015020085 SØKNAD OM UTSETTELSE AV HØRINGSFRIST TIL 25.09.2015
2015014290 HØRING OM EIENDOMSBEKATNING AV ARBEIDSMASKINER MV. I
VERK OG BRUK

Kort sammendrag:

Finansdepartementet sendte 18.06.15 ut på høring forslag om endring av reglene om

eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk i lov 6. juni 1975 nr 29 om eieendomsskatt til kommunane (eieendomsskattelova). I høringsnotatet legges det frem 2 alternative forslag, der forslag 1 går ut på å fjerne eiendomsskatt for produksjonsutstyr mv, i verk og bruk, og forslag 2 er å fjerne kategorien verk og bruk, og taksere disse eiendommene på lik linje som andre næringsseiendommer.

KS støtter ikke forslaget til endringer i eiendomsskatteverket i sin høringsuttalelse som følger vedlagt. De har samlet inn tall fra 2014 fra de ulike kommunene som har eiendomsskatt, for å vise de konsekvensene en slik varslet ending vil få på kommunens inntekter. De viser til at kommunene vil få store inntektstap, og at kommunene må kunne beholde retten og fleksibiliteten til å skrive ut eiendomsskatt på verk og bruk, inkl. produksjonsutstyr. Forutsetningene for kommunalt selvstyre snevres inn og forslagene til endringer vil ikke oppfylle departementets målsetting om økt forutberegnelighet og likebehandling.

KS ber kommunene om å komme med egne høringsuttalelser som viser hvilke konsekvenser det får for den enkelte kommune dersom regelverket endres.

Faktiske opplysninger:

Eiendomsskatteloven § 4 1.ledd sier at eiendomsskatt blir skrevet ut på de faste eiendommene. I 2.ledd sier loven at som fast eiendom regnes bygninger og tomt som hører til, husløse eiendommer, brygger og liknende, og i tillegg verk og bruk og annen næringsseiendom. I 2.ledd tredje setning er det presisert at bygninger og anlegg skal regnes sammen med verk og bruket når de hører til eller trengs til verksdriften. Arbeidsmaskiner og det som hører til, og ting som kan settes i klasse med slikt, skal derimot ikke regnes med uten at tingen er en del av selve foretaket. Arbeidsmaskiner mv. skal dermed tas med i eiendomsskattegrunnlaget når de *anses å være en del av selve foretaket*. Regelen er blitt videreutviklet gjennom rettspraksis. Hvorvidt arbeidsmaskiner mv. skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget beror på en skjønnsmessig helhetsvurdering.

Sør-Varanger kommune har foretatt en retaksering i forbindelse med av sine eiendommer i 2014, og har per 01.01.2015 taksert 23 verk og bruk. Samlede inntekter for verk og brukene er ca kr. 7 350 000,- når vannkraft er unntatt, men dette er noe usikkert da kommunen ennå behandler klager etter retakseringen ved årsskifte. Av dette beløpet er ca. kr. 2 200 000,- fra produksjonsrelaterte maskiner og anlegg.

Finansdepartementets forslag til endring av gjeldende regler har to alternativer. Eiendomsskatteleggingen av vannkraftanlegg er ikke berørt av endringen.

Vurdering av lovforslag 1:

Forslag 1 sier at produksjonsutstyr og -installasjoner skal ikke regnes med ved taksering av verk og bruk.

Begrepet «produksjonsutstyr» brukes vidt, og er ment å omfatte enhver eiendel som utøver en funksjon i produksjonsprosessen uten hensyn til graden av fysisk integrasjon i bygg eller grunn. Kun tomt og bygg vil bli igjen i eiendomsskattegrunnlaget. Når det gjelder «produksjonsinstallasjoner» skille Departementet mellom installasjoner som tjener produksjon og de som tjener bygningen, eks. heis og ventilasjon. De som tjener bygningen vil etter dette være skattepliktig, mens de som tjener produksjon er fritatt. Blant annet petrokjemiske anlegg, teleanlegg, overføringslinjer for kraft og liknende infrastruktur- og

hjelpeanlegg vil etter dette forslaget vil dermed bli fritatt for eiendomsskatt. Dette er anlegg som ikke består av bygninger, bortsett fra kanskje servicebygg, men av andre type faste anlegg og installasjoner for produksjonsformål, og av produksjonsutstyr.

Denne endringen skal i følge Departementet føre til mindre skjønnsmessige avgrensninger rundt problemstillingen med produksjonsutstyr, lavere kostnader ved taksering og færre tvistesaker. Departementet mener også at det vil gi større likhet i eiendomsbeskatningen av verk og bruk og næringseiendommer.

Vurdering av lovforslag 2:

Alternativt forslag 2 er at verk og bruk fjernes som en egen kategori ved eiendomsskattetaksering. Tidligere verk og bruk skal da takseres på lik linje med andre næringseiendommer. Dette vil etter Departementets syn gi enklere regler og føre til større grad av likebehandling mellom alle typer næringseiendom.

Verk og bruk verdsettes etter substansverdi, det vil si kostnadene ved å oppføre anlegget i dag med fratrukk for slit, elde og utidsmessighet. Dette er en metode som er fremkommet fordi verk og bruk ofte er spesialiserte anlegg som det er vanskelig å fastsette en omsetningsverdi på.

Økonomiske konsekvenser for Sør-Varanger kommune:

Endringene etter forslag 1 utgjør per i dag en reduksjon i kommunens årlige inntekt på kr. 2 200 000,-. Dette vil medføre at 9 av de 23 verk og brukene som i dag gir kommunen inntekter, ikke vil bli taksert da dette blant annet er telelinjer/nettoperatører, som etter dette forslaget anses som kun å ha produksjonsutstyr/installasjoner, og dermed blir fritatt i sin helhet. Stor del av kommunens verk- og bruk inntekter kommer i fra gruvevirksomhet, med alt det produksjonsutstyr og installasjoner det medfører. Denne inntektskilden vil også forsvinne ved lovendringen. Kommunen er også i gang å tilrettelegge for landbasert oljeomlastning her i kommunen. I den forbindelse vil det på sikt bli bygd et større anlegg, som i neste runde vil bli taksert som verk og bruk. Hvor stor del av dette anlegget som vil anses som produksjonsrelatert utstyr og installasjoner er i dag usikkert, men man har grunn til å tro at dette er en betydelig andel etter det nye lovforslaget. Kommunen har per i dag en stram økonomi og er avhengig av de inntektene som eiendomsskatten gir. En slik reduksjon i årlige inntekter vil kunne berøre kommunens muligheter til å opprettholde de velferdstilbudene kommunen har i dag.

Dersom Stortinget beslutter å endre loven etter Forslag 2, vil de 23 verk og brukene kommunen per i dag har taksert, bli taksert på nytt som næringseiendom. De 9 forannevnte verk og brukene vil heller ikke ved dette alternativet bli taksert, da man ved taksering av næringseiendommer forholder seg til tomt og bygg, og dette er ubetydelig for dem. De resterende verk og brukene vil derimot takseres som næringseiendom, og dermed etter omsetningsverdien. Å fastsette omsetningsverdi for verk og bruk, synes å være vanskelig. I de fleste tilfellene omsettes de svært sjelden, det er få av dem i de ulike kategoriene, eks. gruver, og verdifastsettelsen vil dermed bli svært skjønnsmessig. Hva verdien for disse vil bli ved taksering som næringseiendom, er vanskelig å forutsette, men normalt ligger den største verdien på disse eiendommene i det produksjonsutstyr- og installasjoner de har. Kommunen har ved retakseringen gjeldende fra 2015 valgt å takserer næringseiendommer etter sjablongmetoden. Dette er en grovmasket taksering som vil kunne gjøre det vanskeligere å takserer verk og brukeieendommene etter omsetningsverdi på grunn av disse sine

særegenheter.

Samlet sett vil Sør-Varanger kommune tape økonomisk dersom dagens regler endres. Eiendomsskatt er en viktig inntektskilde for kommunen, og dermed ønsker man at beskatningen videreføres på lik linje som i dag. Dette vil være mer forutsigbart både for næringslivet her i kommunen og for kommunen. Kommunen finner også at dagens beskatning fremmer likebehandling mellom ulike næringsaktører i større grad enn de nye reglene vil gjøre, da man tar større hensyn til de ulikhetene de innehar.

Sør-Varanger kommune støtter ikke forslaget til endringer i eiendomsskatteregelverket. KS ber i sitt høringsforslag om at man i stede setter i gang arbeidet med å utarbeide sentrale retningslinjer for eiendomsskattetaksering. KS anmoder videre at dersom man går videre med lovsaken burde det opprettes en bredt sammensatt lovkomité for videre utredning, og dersom retten til å skrive ut eiendomsskatt innskrenkes, skal kommunene kompenseres fullt ut. Rådmannen støtter disse vurderingene og kravene fra KS.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr bestemmelser i plan og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Sør-Varanger kommune støtter ikke forslaget til lovendringer i eiendomsskatteregelverket.

Sør-Varanger kommune stiller seg bak KS sine vurderinger og krav til videre behandling av saken.

Nina Bordi Øvergaard
kst. rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Høringsinstansene

Deres ref

Vår ref
12/388 SL HWH/KR

Dato
18.06.2015

Høring om eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk

Finansdepartementet sender med dette på høring forslag om endring i reglene om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova).

Etter gjeldende regler skal arbeidsmaskiner mv. tas med i eiendomsskattegrunnlaget når de anses å være "ein part av sjølve føretaket". Regelen har blitt videreutviklet gjennom rettspraksis. Hvorvidt arbeidsmaskiner mv. skal anses å inngå i eiendomsskattegrunnlaget, beror på en skjønsmessig helhetsvurdering. Regelen er kritisert for å være skjønsmessig og skape uforutsigbarhet.

I høringsnotatet legger departementet fram to alternative forslag. *Alternativ 1* innebærer at produksjonsutstyr og –installasjoner skal fritas for eiendomsskatt, mens *alternativ 2* ikke bare fritar slikt utstyr, men også innebærer at verk og bruk opphører som egen kategori med den følge at slike eiendommer eiendomsbeskattes som alminnelig næringseiendom.

Forslagene får ikke betydning for fastsettelsen av eiendomsskattegrunnlaget for vannkraftanlegg.

Høringsnotatet er lagt ut på Finansdepartementets nettsider.

Vi vil understreke at den enkelte høringsinstans må vurdere om saken bør sendes til underliggende etater eller virksomheter, tilknyttede virksomheter, medlemsorganisasjoner e.l.

Høringsfristen er 18. september 2015. For å avgi høringsuttalelse, gå til høringen på www.regjeringen.no og bruk den digitale løsningen for høringsuttalelse.

Innsendte høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og blir publisert sammen med

øvrige høringsuttalelser.

Med hilsen

Ole Todal Jenssen e.f.
lovrådgiver

Hallvard Wiesener Haga
seniorskattejurist

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Sak:12/388

18.06.2015

Høringsnotat - Eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk

Innhold

1	Innledning og sammendrag	2
2	Gjeldende rett	5
2.1	Nærmere om begrepet ”verk og bruk”	6
2.2	Arbeidsmaskiner mv. i ”verk og bruk”	8
2.3	Verdsettelse	10
2.4	Næringseiendom	12
2.5	Differensiert eiendomsskattesats	13
2.6	Kraftverk	13
3	Vurderinger og forslag	14
3.1	Behov for endring av bestemmelsen om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk	14
3.2	Alternativ 1: Produksjonsutstyr og –installasjoner skal ikke eiendomsbeskattes .	16
3.3	Vurdering av om avgrensningen av eiendomsskattegrunnet bør baseres på plassering i skattemessig saldogruppe	19
3.4	Nærmere om produksjonsutstyret og -installasjonene	21
3.5	Alternativ 2: Fjerne verk og bruk som en egen kategori i eiendomsskatten med den følge at slike anlegg skattlegges som alminnelig næringseiendom	23
3.5.1	Eiendomsskattegrunnet	24
3.5.2	Verdsettelse	25
3.5.3	Utskrivingsalternativer	26
3.5.4	Differensiert eiendomsskattesats	26
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	27
5	Ikrafttredelse og overgangsregel	28
6	Lovforslag	29

1 INNLEDNING OG SAMMENDRAG

I Sundvolden-erklæringen har regjeringen gitt uttrykk for et ønske om å fjerne eiendomsskatten på maskiner. I tråd med dette sender departementet nå på høring forslag til endringer i regelen om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk. Endringene som foreslås vil gi bedre forutberegnelighet ved utskrivningen av eiendomsskatt både for

kommunene og de eiendomsskattepliktige, og samtidig innebære en betydelig lettelse i skattebyrden for mange bedrifter. Motsatsen er en betydelig reduksjon i mange kommuners eiendomsskatteinntekter.

Eiendomsskatt er en skatt som kan skrives ut på fast eiendom. Utgangspunktet i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eieendomsskatt til kommunane (eieendomsskattelova) er derfor at løsøre ikke skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget. For næringseiendommer kategorisert som ”verk og bruk”, skal imidlertid arbeidsmaskiner mv. medtas i grunnlaget når de anses å være ”ein part av sjølve føretaket”. Regelen har blitt videreutviklet gjennom rettspraksis, og er grunnlaget for at det på verk og bruk kan ilegges eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. som anses å være en integrert del av den faste eiendommen. For andre næringseiendommer enn verk og bruk skrives det ikke ut eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv.

Med arbeidsmaskiner menes i denne sammenhengen alle maskiner som er installert for å betjene produksjonen/virksomheten. Likestilt med arbeidsmaskiner er «tilhøyrslø og ting som kan setjast i klasse med slikt». Nedenfor omtales dette samlet som «arbeidsmaskiner mv.».

Hvorvidt arbeidsmaskiner mv. skal anses å inngå i eiendomsskattegrunnlaget, beror på en skjønsmessig helhetsvurdering, hvor flere faktorer skal hensyntas. Etter rettspraksis skal det særleg legges vekt på hvor integrert arbeidsmaskinene mv. er, omkostningene ved eventuelt å flytte disse og mulighetene for alternativ bruk av bygningene.

Regelen om arbeidsmaskiner mv. får ikke anvendelse på kraftverk. Grunnen til dette er at verdsettelsen av slike verk og bruk baseres på skattemessig formuesverdi etter særskilte regler i skatteloven. Med kraftverk siktes det her til vannkraftanlegg. Vindkraftanlegg følger de alminnelige verdsettelsesreglene, og regelen om arbeidsmaskiner mv. kommer derfor til anvendelse på denne typen anlegg.

Gjeldende regel og praksis om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. har blitt kritisert fra ulikt hold. Det anføres at det er vanskelig å forholde seg til regelverket både for kommunene og de eiendomsskattepliktige. Vanskelighetene knytter seg både til regelens skjønsmessige innhold, og manglende forutsigbarhet knyttet til praktiseringen av regelen. På den annen side har det blitt anført at arbeidsmaskiner mv. som er tilstrekkelig integrert i verk og bruk, utgjør

en del av det faste anlegget, og at en endring av regelen vil innebære at man endrer en mer enn 100-årig praksis om definisjonen av verk og bruk i eiendomsskattesammenheng.

Departementet presenterer i dette høringsnotatet to alternative forslag til endring av regelen om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk. I forslaget til nye regler gjøres det bruk av begrepet «produksjonsutstyr og –installasjoner».

Alternativ 1 fritar produksjonsutstyr og –installasjoner fra eiendomsbeskatning, men beholder verk og bruk som et selvstendig utskrivingsalternativ. Alternativ 2 fjerner verk og bruk som en egen kategori i eiendomsskatten. Etter dette alternativet foreslås slike anlegg skattlagt som alminnelig næringseiendom. Reglene i § 4 annet ledd tredje og fjerde punktum, som definerer eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk, vil bli overflødige og foreslås opphevet.

Alternativ 2 innebærer også andre endringer i eiendomsbeskatningen av anlegg som etter gjeldende rett er å anse som verk og bruk, herunder endring av verdsettelsesreglene. Ingen av alternativene medfører endringer i eiendomsbeskatningen av vannkraftanlegg.

Begge alternativer utjevner den ulikheten det er i grunnlaget for utskrivning av eiendomsskatt mellom verk og bruk og annen næringseiendom. Sistnevnte har normalt ikke arbeidsmaskiner mv. som inngår som en del av den faste eiendommen, da slike maskiner mv. regelmessig ikke er en nødvendig innsatsfaktor i den virksomheten som utøves. Ved at produksjonsutstyr og –installasjoner holdes utenfor eiendomsskattegrunnlaget, vil verk og bruk utenom vannkraftanlegg få et lavere eiendomsskattegrunnlag enn etter dagens rettsstilstand, og dermed et grunnlag for utskrivning av eiendomsskatt som i prinsippet er sammenfallende med grunnlaget for annen næringseiendom.

Begge alternativene vil forenkle dagens regelverk og medføre bedre forutsigbarhet ved utskrivningen av eiendomsskatt på verk og bruk. I tillegg innebærer de lettelser i eiendomsbeskatningen av verk og bruk.

Departementet har ikke tatt stilling til hvilket alternativ som eventuelt bør erstatte dagens regel, men vil foreta en nærmere vurdering av dette etter høringsrunden. Det eksisterende statistikkgrunnlaget gir ikke et godt grunnlag for å beregne provenyvirkningene av å fjerne dagens regel om inkludering av arbeidsmaskiner mv. Det er likevel på det rene at store

industrialegg vil få betydelige skattelettelser som følge av forslaget. Dette motsvares av et betydelig inntektsbortfall for vertskommunene. Departementet legger til grunn at man gjennom høringen vil få bedre oversikt over de økonomiske konsekvensene av forslagene.

Også vannkraftanlegg anses som «verk og bruk» etter eiendomsskattelova, men følger særskilte regler mht. verdsettelsen. Eiendomsskatt for vannkraftanlegg beregnes på grunnlag av anleggets avkastning. Alle typer arbeidsmaskiner mv. inngår i grunnlaget, uten at det sondres mellom integrerte og ikke-integrerte maskiner. Departementet foreslår ingen endringer i reglene om eiendomsskatt på vannkraftanlegg.

2 GJELDENE RETT

Eiendomsskatt er en frivillig kommunal skatt på fast eiendom. Kommunestyret avgjør om det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen.

Eiendomsskattelova angir en rekke alternativer med hensyn til hvilke typer eiendom utskrivingsgrunnlaget for eiendomsskatt skal omfatte. Det kan for eksempel skrives ut eiendomsskatt på all fast eiendom i kommunen, eller bare på verk og bruk og annen næringsseiendom. Innenfor det utskrivingsalternativet som er valgt regulerer eiendomsskattelova § 4 grunnlaget for utskrivning av eiendomsskatt. Bestemmelsens første og annet ledd lyder:

«Eiendomsskatt vert skriven ut på dei faste eiedomane ut frå tilhøva den 1. januar i skatteåret.

Til faste eiedomar vert rekna bygningar og tomt som høyrer til, huslause grunnstykke som hagar, lykkjer, vassfall, laste-, opplags- eller arbeidstomter, bryggjer og liknande og likeeins verk og bruk og annan næringsseiendom. Til verk og bruk vert m.a. rekna fabrikkar, sagbruk, møllebruk, skipsvervar, industrielle verk, og likeeins gruver, steinbrot, fiskevær, saltehus, lenser, utbygde vassfall og vassfallstykke, demningsverk, losse- og lasteplassar og liknande arbeids- og driftstader. Bygningar og anlegg skal reknast saman med verket eller bruket når dei høyrer til eller trengst til verksdrifta. Arbeidsmaskinar og tilhøyrsløse og ting som kan setjast i klasse med slikt, skal derimot ikkje reknast med utan tingen er ein part av sjølve føretaket. Til annan næringsseiendom

vert rekna til dømes kontorlokale, parkeringshus, butikk, varelager, hotell, serveringsstad med vidare.»

I første ledd slår bestemmelsen fast det grunnleggende utgangspunktet, at eiendomsskatt kan skrives ut på fast eiendom. Annet ledd gir eksempler på hva som skal anses som fast eiendom og angir vilkårene for å inkludere arbeidsmaskiner mv. Med unntak for en spesialregel i § 4 tredje ledd vedrørende oppdrettsanlegg, inneholder loven ingen nærmere presisering av omfanget av eiendomsskattegrunnlaget.

Fram til vedtakelsen av egedomsskattelova i 1975 var eiendomsskatten regulert i den alminnelige skattelovgivning, dvs. i lov 18. august 1911 nr. 8 (landskatteloven) og lov 18. august 1911 nr. 9 (byskatteloven). Det framgår av forarbeidene til egedomsskattelova, Ot.prp. nr. 44 (1974-1975), at lovens § 4 svarer til bestemmelser i landskatteloven § 8 første til fjerde ledd og byskatteloven § 3. Ut over dette er ikke bestemmelsen kommentert i egedomsskattelovas forarbeider. Rettspraksis fra de tidligere lovbestemmelsene er derfor fortsatt relevant.

2.1 Nærmere om begrepet ”verk og bruk”

Egedomsskattelova opererer med to typer næringseiendom; «verk og bruk» og annen næringseiendom. Egedomsskattelova gir ingen definisjon av begrepet ”verk og bruk”, men i § 4 annet ledd annet punktum er det gitt noen eksempler på eiendommer som skal anses som verk og bruk:

”Til verk og bruk vert m.a. rekna fabrikkar, sagbruk, møllebruk, skipsvervar, industrielle verk, og likeeins gruver, steinbrot, fiskevær, saltehus, lenser, utbygde vassfall og vassfallstykke, demningsverk, losse- og lasteplassar og liknande arbeids- og driftsstader.”

I forbindelse med innføringen av kategorien annen næringseiendom har Finansdepartementet i Prop. 1 LS (2010-2011) punkt 14.2 uttalt følgende om begrepet verk og bruk:

”Oppregningen er ikke ment å være uttømmende, jf. uttrykket ”m.a.”. Det er gjennom langvarig retts- og forvaltningspraksis lagt til grunn at begrepet ”verk og bruk” primært omfatter eiendom tilhørende foretak av en viss størrelse som bedriver industriell virksomhet med sikte på framstilling av i første rekke materielle gjenstander.

Et kraftverk anses imidlertid også som et "verk og bruk" etter eiendomsskattelova. Tjenesteytende virksomhet, som for eksempel handelsbedrifter, kontorbygg, hoteller, serveringssteder mv., har tradisjonelt ikke vært ansett som "verk og bruk" etter eiendomsskattelova. Driftsdelen av jord- og skogbruk er generelt unntatt fra eiendomsskatt (unntatt våningshus), jf. eiendomsskattelova § 5 bokstav h, og skal således heller ikke anses som "verk og bruk". Senere rettspraksis har foretatt enkelte sondringer mellom såkalt "tjenesteytende virksomhet", og "verk og bruk" i tradisjonell forstand. Grensedragningen er ikke klar, hvilket Høyesteretts dom i Rt. 2002 s. 94 illustrerer. Høyesterett kom her til at Nesset kommune hadde hjemmel til å skrive ut eiendomsskatt på Telenors anlegg for fasttelefoni i kommunen. Som representant for flertallet uttalte førstvoterende om dette:

"I Kvitsøydommen sies det at "tjenesteytende virksomheter, f.eks. handelsbedrifter, kontorbygg eller varelagre, blir ikke verk og bruk etter eiendomsskatteloven..." Jeg er – som også partene i saken – enig i at de eksemplene som er nevnt her, faller utenfor begrepet verk og bruk, på samme måte som også hoteller, bevertningssteder mv. faller utenfor. Om det dermed er riktig å si at "tjenesteytende virksomhet" generelt faller utenfor, kan sees som et terminologisk spørsmål. Men ut fra hva jeg oppfatter som vanlig språkbruk, anser jeg det nok som naturlig å betegne slikt som lenser og losse- og lasteplasser som steder der det drives tjenesteyting. Begrepet tjenesteyting er imidlertid ikke avgjørende etter lovtekst og forarbeider, og jeg ser ikke grunn til å gå inn på det." Den nærmere grensedragningen mellom "verk og bruk" og annen type næringseiendom, vil derfor i mange tilfeller måtte avgjøres konkret. Det er derfor ikke mulig å gi en uttømmende redegjørelse for hvilke eiendomstyper som faller innenfor og hvilke som faller utenfor begrepet "verk og bruk"."

Verk og bruk omfatter altså i utgangspunktet eiendom tilknyttet produksjons-virksomhet. I rettspraksis har det vært stilt opp et vilkår om at virksomheten må være av et visst omfang. Sentralt står fabrikker, industrielle anlegg og andre virksomheter som driver produksjon av fysiske gjenstander. Det er imidlertid klart at også anlegg for produksjon av elektrisitet er omfattet av begrepet. I rettspraksis har det blitt sondret mellom de egentlige industrielle verk og de såkalte uegentlige verk og bruk. De egentlige industrielle verk tar sikte på å fremstille produkter (materielle eller immaterielle). Som uegentlige verk og bruk regnes anlegg hvor det ikke drives produksjon, men hvor anlegget i stedet virker som innsatsfaktor i annen

virksomhet. Dette gjelder for eksempel en kai eller en losseplass. Verk og bruk er dermed en uensartet gruppe, og omfatter for eksempel så ulike virksomheter som industri, sandtak og teleanlegg.

2.2 Arbeidsmaskiner mv. i ”verk og bruk”

Det framgår av eiendomsskattelova § 4 annet ledd fjerde punktum, at «arbeidsmaskinar og tilhøyrslø og ting som kan setjast i klasse med slikt» i verk og bruk skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget når ”tingen er ein part av sjølve føretaket”.

Ved vedtakelsen av regelen om arbeidsmaskiner mv. i skattelovene av 1911 ble det lagt til grunn at det fantes to typer maskiner, kraftmaskiner og arbeidsmaskiner. Arbeidsmaskinene var ledd i selve produksjonen, mens kraftmaskinene forskynte arbeidsmaskinene mv. med kraft. Uttrykket «tilhøyrslø» omfatter innretninger forbundet med produksjonsmaskinene som rør, skinner, transportbånd, tanker og kar. «Ting som kan setjast i klasse med slikt» omfatter produksjonsinnretninger som det teknisk sett ikke er naturleg å omtale som maskiner, men som utfører oppgaver i produksjonen på linje med en maskin. Eksempler er ovner, sager, presser og kraner. Det har ingen eiendomsskattmessig betydning om en gjenstand karakteriseres som henholdsvis, arbeidsmaskin, tilbehør eller ting som kan settes i klasse med slikt. Det har derfor i praksis ikke vært behov for å skille mellom disse. Begrepet «arbeidsmaskinar og tilhøyrslø og ting som kan setjast i klasse med slikt» har vært undergitt en vid fortolkning i rettspraksis.

Det kan i noen tilfeller være vanskelig å avgjøre om en gjenstand utgjør en del av selve den faste eiendommen, eller en arbeidsmaskin mv. som må være integrert i den faste eiendommen for å kunne eiendomsbeskattes. Integrerte arbeidsmaskiner mv. eiendomsbeskattes imidlertid på lik linje med den faste eiendommen de er integrert i. Det er derfor i det enkelte tilfellet heller ikke behov for å avklare om gjenstanden er å anse som en del av selve den faste eiendommen, eller som en arbeidsmaskin mv. som er integrert i denne.

Det er en forutsetning for eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. at de er «ein part av sjølve føretaket». Det er slått fast i rettspraksis at «sjølve føretaket» i denne sammenheng refererer til den faste eiendommen.

Lovbestemmelsen om arbeidsmaskiner mv. er generell og gir begrensede anvisninger for de mange typetilfellene som finnes i praksis. De nærmere retningslinjer for lovtolkningen har blitt trukket opp gjennom rettspraksis over et tidsrom på over 100 år. I praksis har en lagt særlig vekt på hvor *integrert* tilbehøret er i bygget, hvilke kostnader som vil påløpe ved fjerning eller flytting av utstyret, og mulighetene for alternativ bruk av bygget uten maskinene mv. Det foreligger mange rettsavgjørelser som omhandler en rekke ulike typetilfeller, og hvor det nærmere innholdet i vilkåret er blitt videreutviklet og presisert. Etter hvert som næringslivet har utviklet seg med bruk av andre og flere typer maskiner og teknisk tilbehør mv., har det stadig oppstått nye spørsmål om grensen for eiendomsskatt på maskiner og annet tilbehør til verk og bruk. Rettspraksis har forsøkt å trekke opp generelle prinsipper for tolkningen av bestemmelsen, men avgjørelsen vil alltid være knyttet til det konkrete saksforholdet. Dette gjør at rettspraksis ikke alltid vil gi veiledning i tilfeller som ikke tidligere er behandlet av domstolene.

I Rt. 1934 s. 465, som gjaldt eiendomsbeskatningen av maskiner tilknyttet virksomheten i A/S Rjukanfos, uttalte retten at:

”arbeidsmaskiner maa antas at utgjøre en integrerende del av anlegget i alle tilfeller, hvor maskiner og anlegg ikke kan skilles fra hverandre uten økonomiske ofre, som fra et forretningsmessig synspunkt maa betegnes som uforholdsmessige. I slike tilfeller kan maskiner og anlegg i økonomisk eller forretningsmessig henseende betraktes som en enhet, hvilket synes at danne et naturlig grunnlag for en likeartet behandling i skatterettslig henseende”. Videre ble det uttalt at: ”Det maa saaledes nødvendigvis bero paa en skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle om samhörigheten mellem maskiner og anlegg er av saadan art og styrke som nevnt. Det maa herunder efter min mening blandt annet komme i betraktning hvilke formaal anlegget og bedriften har, og i hvilken grad vedkommende maskiner bidrar til at opnaa disse formaal.” Det ble også uttalt at ”Man maa ogsaa se hen til hvilke følger en slik fjernelse kan faa for en bedrift som er knyttet til anlegget, og for den økonomiske utnyttelse av de bygninger eller andre faste anlegg som vedkommende maskiner er blitt fjernet fra.”

Spørsmålet om eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner har i den senere tid blant annet vært til behandling i Rt. 1999 s. 369 flg.(Bøckmann-dommen). Saken gjaldt eiendomsbeskatning av maskiner i tre produksjonslinjer for isolerglass. Bygningen var oppført med sikte på den

isolerglassproduksjonen som foregikk i bygget, men lot seg bygningsmessig også tilpasse annen produksjon. Lagmannsretten hadde lagt vekt på at endret bruk av bygningene ville kreve ombyggningskostnader av relativt betydelig omfang. Høyesterett kom imidlertid til at kostnadene lå innenfor det forsvarlige, og at lagmannsretten hadde lagt for stor vekt på arealenes størrelse og egnethet/tilpassing til isolerglassproduksjon i forhold til byggets generelle anvendelighet. Høyesterett la også vekt på at maskinene var av begrenset vekt og omfang, at flyttingen ikke medførte noen verdireduksjon, at flytteutgiftene var overkommelige og at bygget hadde alternativ anvendelse. Om maskinene ble det uttalt at: ”Selv om de til dels er boltet fast i gulvet, krever de ikke noen spesialfundamentering, og det er etter det opplyste forholdsvis enkelt å skifte dem ut, eventuelt å flytte dem. Flyttingen medfører ikke i seg selv noen verdireduksjon, og selve flytteutgiftene må antas å være overkommelige.” I dommen ble det videre uttalt at det ved vurderingen skal tas hensyn til både fysiske, tekniske, forretningsmessige og økonomiske forhold. Høyesterett konkluderte med at maskinene ikke skulle inkluderes i taksten, med unntak av fire traverskraner og to kompressorer.

2.3 Verdssettelse

Etter eigedomsskattelova § 8 A-2 første ledd skal eiendommens verdi (skattegrunnlaget) settes til «det beløp ein må gå ut frå at eigedomen etter si innretning, brukseigenskap og lokalisering kan bli avhenda for under vanlege salstilhøve ved fritt sal.»

Bestemmelsen er en videreføring av § 5 første ledd i den nå opphevede byskatteloven. Nærmere retningslinjer for verdssettelse av verk og bruk etter byskatteloven § 5 første ledd er utviklet i rettspraksis. Gjennom langvarig rettspraksis er det slått fast at eiendomsskattetaksten skal gi uttrykk for eiendommens objektiviserte omsetningsverdi. Det vil si at en ved takseringen skal finne fram til den verdien eiendommen har i seg selv, objektivt bedømt. Den aktuelle eierens interesse i eiendommen skal ikke hensyntas.

Ved verdssettelse av verk og bruk skal denne omsetningsverdien som hovedregel uttrykkes gjennom *substansverdien*. Andre begreper som brukes om det samme er teknisk verdi eller gjenanskaffelsesverdi. Verdien skal settes til hva det ville koste å etablere det samme anlegget i dag, med fradrag for slit, elde og eventuell utidsmessighet.

Metoden for verdsettelse av verk og bruk er blant annet behandlet i Høyesteretts avgjørelse inntatt i Rt. 2011 s. 51 (Sydvaranger-dommen), vedrørende eiendomsbeskatningen av et gruveanlegg. Saken gjaldt hvorvidt verdsettelsen skulle bygge på faktisk salgsverdi eller substansverdi. Selskapet som eide gruveanlegget var solgt for 102 millioner kroner, og det synes ikke å ha vært omstridt at det kunne utledes av denne salgssummen at vederlaget for selve gruveanlegget var ca. 50 millioner kroner. Høyesterett viste imidlertid til tidligere rettspraksis, og uttalte at den objektiviserte omsetningsverdien ikke er eiendommens markedsverdi på takseringstidspunktet uttrykt gjennom en konkret salgssum. Dette gjaldt også i de tilfellene hvor en konkret salgssum faktisk foreligger.

I Sydvaranger-dommen (avsnitt 50) uttalte Høyesterett videre at teknisk verdi må kunne fastsettes med utgangspunkt i sjablonger, og at bruk av sjablonger forankret i lokale pris- og omsetningsdata antakelig er, om ikke den eneste, så i hvert fall den mest praktiske fremgangsmåten ved substansverdiberegninger.

Det følger av rettspraksis at omsetningsverdien for verk og bruk unntaksvis kan uttrykkes gjennom en avkastningsverdi. Dette er blant annet uttalt i Rt. 1974 s. 332 (Hydro-dommen), hvor Høyesterett stilte opp strenge vilkår for anvendelse av dette prinsippet:

«En beregning av salgsverdien av et industrianlegg ved hjelp av prognoser over driftsresultatene i en 10-års periode framover er meget vanskelig. Takseringssystemet er ikke organisert med sikte på en slik oppgave. Selv om det blir engasjert sakkyndig hjelp, vil det vanligvis knytte seg en høy grad av usikkerhet til beregningen av en slik avkastningsverdi. Jeg antar derfor at det bare er i de spesielle tilfelle da det er temmelig åpenbart at man ikke kan regne med lønnsom drift at avkastningsverdien må slå igjennom overfor substansverdien når det gjelder taksering etter byskattelovens første kapittel.»

Arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk kan utgjøre en betydelig andel av den totale verdien av anlegget. For eksempel kan verdien av tomten og bygningsskallet rundt ovnene i et smelteverk være lav sammenlignet med investeringene i selve smelteovnene med tilbehør. I slike tilfeller medfører inkluderingen av arbeidsmaskiner mv. i eiendomsskattegrunnlaget en betydelig høyere eiendomsskatt.

Rettspraksis om verdsettelse av verk og bruk kommer ikke til anvendelse ved verdsetting av annen næringseiendom og boliger mv. Slik eiendom verdsettes normalt til (alminnelig) omsetningsverdi. Takseringen skjer på grunnlag av besiktigelse, eventuelt i kombinasjon med kvadratmeterpriser mv. basert på relevant prisstatistikk.

2.4 Næringseiendom

Ved lov av 10. desember 2010 nr. 61 ble ”næringseiendom” innført som nytt utskrivingsalternativ i eieendomsskattelova, jf. § 3. Etter den nye bestemmelsen kan det skrives ut eiendomsskatt på verk og bruk og annen næringseiendom (verk og bruk anses som en undergruppe av næringseiendom), eller på verk og bruk og annen næringseiendom i kombinasjon med eiendomsskatt i områder som er utbygd på byvis.

Lovendringen er i forarbeidene dels begrunnet med et ønske om bedre mulighet for likebehandling av ulike typer næringseiendom, og dels å kunne tilpasse utskrivningen til forholdene i kommunen, avhengig av sammensetningen av det lokale næringslivet.

Begrepet næringseiendom er ikke definert i loven, men som eksempler er nevnt kontorlokaler, parkeringshus, butikk, varelager, hotell og serveringssted.

I forarbeidene er det presisert at begrepet verk og bruk videreføres. Dette har betydning både mht. regelen om arbeidsmaskiner mv. og verdsettelsen.

For annen næringseiendom er det ikke vedtatt egne regler for verdsettelse eller fastsettelse av eiendomsskattegrunnlaget. Dette reguleres derfor av eieendoms-skattelovas hovedregler. Det vil si at annen næringseiendom skal verdsettes til en objektivisert omsetningsverdi, jf. eieendomsskattelova § 8 A-2 første ledd og at eiendomsskattegrunnlaget skal være begrenset til «fast eiendom», jf. eieendomsskattelova § 4 første ledd (og annet ledd første punktum).

Takseringen av annen næringseiendom baseres ofte på leieverdi, det vil si faktisk eller forventet leieinntekt fra bygningen med tilhørende tomt. Denne metoden er særlig aktuell for kontorbygg og næringsbygg uten sterkt spesialiserte funksjoner. Bruk av substansverdi ved taksering av annen næringseiendom enn verk og bruk kan likevel ikke utelukkes. Dette vil

være aktuelt hvor eiendommen har spesialiserte funksjoner og det er vanskelig å fastsette verdien ved bruk av observasjoner i markedet.

2.5 Differensiert eiendomsskattesats

Etter eignedomsskattelova § 12 kan kommunen anvende høyere eller lavere sats enn den alminnelige skattesatsen i kommunen på angitte eiendomstyper. Bestemmelsen gir kommunen blant annet adgang til å differensiere mellom bolig- og fritidseiendom og annen fast eiendom, og mellom bebygget og ubebygget eiendom. Det følger av bestemmelsens bokstav e at kommunen kan anvende differensiert sats på verk og bruk utenfor bymessige områder. Finansdepartementet har tidligere antatt at den differensierte satsen etter § 12 bokstav e ikke kan være *høyere* enn den alminnelige eiendomsskattesatsen. Departementet har også uttalt at bestemmelsen ikke får anvendelse når kommunen skriver ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i kommunen.

2.6 Vannkraftanlegg

Kategorien verk og bruk omfatter vannkraftanlegg. Eiendomsskattegrunnlaget for vannkraftanlegg er regulert gjennom særregler i eignedomsskattelova § 8 B flg. Disse særreglene gjelder kun for vannkraftanlegg. Vindkraftanlegg er ikke omfattet av særreglene og følger de alminnelige reglene for verk og bruk.

Eiendomsskatten for vannkraftanlegg regnes ut etter den ligningsverdien (formuesverdi) som er fastsatt for vannkraftanlegg i året før eiendomsskatteåret. Det er altså ligningsverdien for inntektsåret 2013 som legges til grunn for eiendomsskatten i skatteåret 2015.

I formuesskatten verdsettes vannkraftanlegg etter særregler i skatteloven § 18-5.

Eignedomsskattelova virker kun inn på verdsettelsen ved en bestemmelse om minimums- og maksimumsverdier i § 8 B-1 fjerde ledd. Det skattemessige formuesgrunnlaget for kraftanlegg etter disse reglene inkluderer blant annet maskiner som benyttes i kraftproduksjonen.

Ettersom verdsettelse av vannkraftanlegg for eiendomsskatteformål skal baseres på ligningsverdien etter skatteloven § 18-5, har ikke eignedomsskattelovas regler om arbeidsmaskiner mv. betydning for utskrivning av eiendomsskatt på vannkraftanlegg. De

endringene som foreslås i dette notatet, berører derfor ikke eiendomsskatten på vannkraftanlegg.

3 VURDERINGER OG FORSLAG

Eiendomsskatt er en skatt på fast eiendom. Løsøre skal derfor i utgangspunktet ikke inngå i eiendomsskattegrunnlaget. Etter gjeldende rett skal integrerte arbeidsmaskiner mv. inkluderes i grunnlaget ved utskrivning av eiendomsskatt på verk og bruk. Dette vil typisk dreie seg om store og tunge maskiner mv. Det gjelder ingen tilsvarende regel ved utskrivning av eiendomsskatt på annen næringseiendom. Maskiner mv. som tjener bygget (heiser og ventilasjonsanlegg mv.) skal imidlertid inkluderes i eiendomsskattegrunnlaget, uavhengig av om eiendommen anses som verk og bruk eller næringseiendom i sin alminnelighet.

3.1 Behov for endring av bestemmelsen om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk

Bestemmelsen om inkludering av arbeidsmaskiner mv. i eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk innebærer et visst avvik fra eiedomsskattelovas utgangspunkt om at eiendomsskatt skrives ut på fast eiendom. Bestemmelsen har blitt kritisert fra ulikt hold. Det vises til omtale i Prop. 1 LS (2011-2012) punkt 27.2.3, hvor det framgår at kritikken særlig har vært rettet mot bestemmelsens skjønsmessige utforming og de avgrensningsproblemene den forårsaker. Regelen kritiseres for å medføre uforutsigbarhet for de eiendomsskattepliktige, og har vært kilde til en rekke klagesaker og tvister i rettsapparatet. Det stilles også spørsmål ved om arbeidsmaskiner mv. overhodet bør inngå i grunnlaget for eiendomsskatt, som i prinsippet er en skatt på fast eiendom.

Det kan anføres at regelverket ikke er tilpasset næringslivets teknologiske utvikling, med større grad av automatisering, og mindre arbeidsintensiv industri enn i tidligere tiders næringsliv.

Bestemmelsen om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk legger opp til en bred og svært skjønsmessig helhetsvurdering av hva som skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget. Det skal tas hensyn til både fysiske, tekniske og økonomiske forhold.

Et viktig moment ved vurderingen av om en arbeidsmaskin i det konkrete tilfelle er tilstrekkelig integrert i anlegget, er hvorvidt en adskillelse ville medføre uforholdsmessige økonomiske ofre, sett fra et forretningsmessig synspunkt. Departementet er kjent med at praktiseringen av den skjønnsmessige bestemmelsen i eieendomsskattelova kan være vanskelig. Det er særlig spørsmålet om hvorvidt integrasjonsvilkåret er oppfylt som danner grunnlag for tvil. Høyesteretts dom om A/S Rjukanfoss, jf. punkt 2.2, er et illustrerende eksempel på hvor vanskelig vurderingen kan være. Utfordringene ved praktisering av bestemmelsen kan innebære en uforutsigbarhet som er uheldig, både sett fra de eiendomsskattepliktiges ståsted og for kommunene som skattekreditor. Manglende forutsigbarhet kan skape grunnlag for tvister mellom kommunen og de eiendomsskattepliktige. Slike tvister er ofte svært ressurskrevende og kunne vært unngått dersom man hadde en klarere regel for å avgjøre hva som skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk.

I tillegg til at omfanget av tjenesteytende næringsvirksomhet har økt, har det blitt innført nye utskrivingsalternativer i eieendomsskattelova. Endringene har gjort det mulig å skrive ut eiendomsskatt på annen næringseiendom enn verk og bruk, også utenfor bymessige strøk. Etter lovendringene kan det skrives ut eiendomsskatt på flere næringseiendommer som ikke er verk og bruk enn tidligere. Ulikheten i reglene om fastsettelse av eiendomsskattegrunnlaget for de to eiendomstypene har dermed blitt mer synlig.

Omfanget av arbeidsmaskiner mv. varierer mellom de ulike typene verk og bruk. Enkelte typer virksomhet forutsetter en rekke arbeidsmaskiner mv. I noen tilfeller kan arbeidsmaskinene mv. være verdt vesentlig mer enn tomten og anlegget for øvrig. Dette gjelder særlig i grisgrendte strøk, hvor tomteverdien ofte er lav. I slike tilfeller kan eiendomsskatten på arbeidsmaskinene oppleves særlig tyngende, blant annet fordi den kan fremstå som urimelig høy sammenlignet med verdien på annen eiendom med tilsvarende beliggenhet. En forsterkende effekt i denne sammenhengen er at arbeidsmaskinene mv. i verk og bruk ofte verdsettes til substansverdi/teknisk verdi. Denne metoden kan i enkelte tilfeller resultere i verdier som ligger betydelig over alminnelig omsetningsverdi.

Departementet ser at det kan være hensiktsmessig å ha en klarere og mindre skjønnsmessig bestemmelse, slik at man for framtiden kan begrense antallet grensetilfeller og tvistes spørsmål.

Det synes ikke mulig å formulere den gjeldende regelen om eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv., slik den har utviklet seg gjennom rettspraksis, på en måte som virker klargjørende i de fleste tilfeller. En klarere regel forutsetter dermed at grensen for hva som skal være eiendomsskattepliktig flyttes. Som følge av behovet for en klarere regel og andre svakheter ved den gjeldende regelen innebærer dermed forslagene også en innsnevring av eiendomsskattegrunnlaget. Nedenfor beskriver departementet to alternative forslag til endring av eiendomsskatteleva. Forslagene innebærer ikke endringer i eiendomsbeskatningen av vannkraftanlegg. Som omtalt ovenfor verdsettes disse etter særskilte regler

3.2 Alternativ 1: Produksjonsutstyr og –installasjoner skal ikke eiendomsbeskattes

Forslaget innebærer at produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner ikke skal eiendomsbeskattes. I likhet med gjeldende regel, tar forslaget utgangspunkt i at det skal beregnes eiendomsskatt av fast eiendom. Forslaget innebærer imidlertid at det også skal framgå uttrykkelig av lovbestemmelsen at produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner ikke skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget.

Regelen vil bli klarere og mindre skjønnsmessig enn gjeldende regel. Integrasjonsvilkåret, og den vanskelige vurderingen av om dette er oppfylt, vil falle bort. Samlet sett innebærer forslaget dermed en klarere og enklere regel, og departementet legger til grunn at forslaget vil medføre lavere administrasjonskostnader og færre tvister. Det vil ikke lenger være anledning til å skrive ut eiendomsskatt på produksjonsutstyr, og det vil bli større likhet i eiendomsbeskatningen av verk og bruk og andre næringseiendommer.

Forslaget innebærer videre at de integrerte arbeidsmaskinene mv., som i dag inngår i grunnlaget, ikke skal eiendomsbeskattes. I tillegg vil det nye begrepet «produksjonsinstallasjoner» i noen tilfeller omfatte mer enn det som i dag er å anse som arbeidsmaskiner mv. Dette vil typisk gjelde for verk og bruk med høy integrasjonsgrad, hvor det kan være vanskelig å fastlegge hva som er å anse som den faste eiendommen og hva som er å anse som arbeidsmaskin mv. etter gjeldende regler. I slike anlegg vil maskiner, pumper, rør, tanker, ledninger, generatorer og annet produksjonsutstyr være så integrert i hverandre og produksjonsprosessen at det kan være vanskelig å fastslå hva som utgjør hoveddelen av anlegget og hva som har karakter av tilbehør.

Departementet har vurdert å basere forslaget til ny regel på en «speilvending» av dagens begrep arbeidsmaskiner mv., som en presisering av hva som ikke skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget. En slik løsning ville imidlertid medføre nye, vanskelige avgrensninger. Etter den gjeldende regelen skilles det mellom den faste eiendommen på den ene siden og arbeidsmaskiner mv. på den andre. Den faste eiendommen inngår alltid i eiendomsskattegrunnlaget, mens arbeidsmaskiner mv. bare inngår dersom de anses tilstrekkelig integrert i den faste eiendommen. Skillet mellom den faste eiendommen og arbeidsmaskinene mv. er nokså uproblematisk i mange tilfeller, særlig i tradisjonelle industribedrifter med fabrikkbygning og produksjonsmaskiner. I noen tilfeller er det imidlertid vanskeligere å trekke et skille. Det siktes her til anlegg hvor produksjonsutstyret er så integrert at det ikke lar seg utskille, eller hvor hele anlegget består av en rekke arbeidsmaskiner mv. som er så integrerte at «summen» av disse anses å utgjøre et «verk og bruk», som for eksempel et teleanlegg. Det samme gjelder når én eller flere arbeidsmaskiner mv. har slike fysiske dimensjoner at det er naturlig å betrakte dem som et fast anlegg.

I de tilfellene hvor integrasjonsgraden er høy, er det imidlertid med gjeldende regler ikke nødvendig å skille mellom den faste eiendommen og arbeidsmaskinene mv., ettersom begge deler skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget. En regel om at alle arbeidsmaskiner mv., også de integrerte, skal falle utenfor eiendomsskattegrunnlaget ville forutsette en nærmere avgrensning. En ville dermed fått lignende avgrensningsproblemer som med dagens regel. Det lar seg ikke gjøre å regulere nærmere i en lovtekst hvilke arbeidsmaskiner mv. som ikke skal medtas i eiendomsskattegrunnlaget. Alternativt kan man la de typene verk og bruk hvor integrasjonsgraden normalt er svært høy utgjøre en særskilt gruppe hvor arbeidsmaskiner mv. inkluderes i eiendomsskattegrunnlaget. Dette ville innebære en forskjellsbehandling i forhold til annen næringseiendom, samtidig som det ville oppstå nye avgrensningsproblemer for hvilke typer anlegg som skulle omfattes av denne kategorien.

Til gjengjeld vil det med forslagene som legges fram i dette notatet, bli nødvendig å avgjøre hva som er å anse som produksjonsutstyr og –installasjoner. Denne vurderingen forutsettes imidlertid å være enklere enn vurderingen etter dagens integrasjonsvilkår. Departementet legger til grunn at det i mange tilfeller, for eksempel i en tradisjonell fabrikk bestående av en bygning og fastmonterte maskiner, ville være forholdsvis enkelt å identifisere arbeidsmaskinene mv. i verket og bruket. Verk og bruk er imidlertid en uensartet gruppe

eiendommer, og det forekommer, som nevnt, en del typer verk og bruk hvor avgrensningen regelmessig ville være mer krevende. Dette belyses blant annet i Høyesteretts avgjørelse inntatt i Rt. 2006 s. 1607 (Telenor-dommen), vedrørende eiendomsskatt på teleanlegg, der det blant annet uttales følgende:

«(40) Eiendomsskatteloven fra 1975, som viderefører bestemmelsene fra skattelovene fra 1911, er fortsatt preget av å ta sikte på tidligere tiders næringsliv, og det er ikke enkelt å avgjøre hvordan uttrykket "arbeidsmaskinar og tilhøyrsliv og ting som kan setjast i klasse med slikt", skal forstås i relasjon til et moderne telenett. Eldre rettspraksis har særlig gjeldt typiske produksjonsbedrifter, slik at synspunktene derfra ikke uten videre lar seg å overføre til vår sak. Jeg nevner i denne forbindelse at man gjerne opererer med to hovedgrupper av "verk og bruk" - de egentlige industrielle verk, som tar sikte på å fremstille produkter, og de "uegentlige", som nærmest må anses for å være grunnlaget for andre bedrifter. Telenettet faller naturlig i den siste kategorien - det er uttalt i Nettet-dommen at nettet må sees som en innsatsfaktor av stor betydning for annen næringsvirksomhet. Et uttrykk som "arbeidsmaskinar" faller muligens mindre naturlig for de "uegentlige" verk og bruk. Jeg viser også til byskatteloven av 1911 [§ 5](#) andre ledd, som uttrykkelig var begrenset til å gjelde fabrikker og andre industrielle anlegg.

(41) Jeg ser det imidlertid ikke som nødvendig å ta stilling til dette. Ut fra det jeg har referert om telenettets oppbygning og funksjonen, mener jeg at alle elementene i nettet uansett er integrert på en slik måte at de må sees som en del av selve anlegget - "ein part av sjølve føretaket". ...»

Uttalelsen viser at i de tilfellene hvor det er klart at integrasjonsvilkåret er oppfylt, er det etter dagens regler ikke nødvendig å ta stilling til om den enkelte delen av et anlegg er en arbeidsmaskin mv. Delen vil uansett inngå i eiendomsskattegrunnlaget, enten som integrert arbeidsmaskin mv. eller som anlegg for øvrig som hører til eller trengs til verksdriften. Det er imidlertid ikke bare for de uegentlige verkene og brukene at det kan være vanskelig å fastslå om noe er å anse som en arbeidsmaskin mv. Departementet antar for eksempel at vurderingen også ville være krevende i større industrianlegg, hvor anlegget hovedsakelig består av svært integrerte innretninger som har ulike produksjonsfunksjoner og som kan være av dimensjoner som gjør det naturlig å betrakte dem som faste anlegg. Det foreligger få kilder som kan bidra til å definere arbeidsmaskinene mv., og departementet antar at forståelsen av begrepet og

praksis i noen grad varierer mellom kommunene. En innføring av en regel om at ingen arbeidsmaskiner mv. skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget ville skape et større behov for en nærmere definerings av begrepet arbeidsmaskiner mv. utover det en har støtte for gjennom rettspraksis og andre tilgjengelige rettskilder.

Departementet mener etter dette at begrepet «produksjonsutstyr og -installasjoner» vil gi en mer hensiktsmessig avgrensning av eiendomsskattegrunnlaget. Begrepet frigjør avgrensningen fra en tolkning av det eksisterende vilkåret og synes i tillegg mer tilpasset den teknologiske utviklingen. Det vil ha et videre anvendelsesområde, men dette harmonerer med behovet for endring av regelen, jf. ovenfor.

3.3 Vurdering av om avgrensningen av eiendomsskattegrunnlaget bør baseres på plassering i skattemessig saldogruppe

Departementet har også vurdert å basere de nye reglene for avgrensning av eiendomsskattegrunnlaget på skattelovens saldogrupperegler. Saldoavskrivning er regulert i skattelovens §§ 14-40 flg. Saldosystemet bygger på at skattyters driftsmidler klassifiseres i ulike saldogrupper (a til j), og at hver gruppe har en egen avskrivningssats tilpasset den økonomiske levetiden for driftsmidlene i gruppen. De ulike saldogruppene er beskrevet i skatteloven § 14-41.

Saldogruppe d omfatter «personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar m.v.». Gruppen omfatter i utgangspunktet kun løsøre. Løsøre som er naglefast eller av andre grunner skal anses som tilbehør, avskrives imidlertid som utgangspunkt sammen med bygningen. Dette gjelder likevel ikke for produksjonsmaskiner, som etter praksis skal avskrives i gruppe d også når de er fast installert.

Saldogruppe h omfatter «bygg og anlegg, hoteller, losjihus, bevertningssteder m.v.» Gruppen omfatter i utgangspunktet driftsmidler som er, eller bærer preg av å være, fast eiendom. I rettspraksis er det imidlertid uttalt at det ikke er tvil om at løsøre kan være så store og tunge installasjoner at de må karakteriseres som *anlegg* (jf. Utv. 2008 s. 981).

Grensen mellom maskiner i gruppe d og anlegg i gruppe h kan være uklar. Det følger i midlertid av bokstav h annet punktum at «Som anlegg regnes blant annet tekniske hjelpe- og

tilleggsinstallasjoner i industrianlegg mv., herunder renselanlegg, trykkluftanlegg, kjølesystem og lignende.» Annet punktum i bokstav h kom til ved en lovendring i 2012, i etterkant av to rettssaker, og trekker opp grensen mellom gruppe d og h for noen typetilfeller. I forarbeidene, Prop. 1 LS (2011-2012), ble det uttalt følgende:

«Det er problematisk å foreta en presis språklig avgrensning av disse driftsmidlene. Dette er driftsmidler som ligger i grenseland mellom maskin og anlegg, og det finnes ikke et etablert begrep som er dekkende for denne gruppen.

...

...Generelt dreier dette seg om store og tunge tekniske installasjoner som har til formål å bringe innsatsfaktorer fram til produksjonsmaskineriet eller på annen måte bistå i produksjonen. De aktuelle driftsmidlene er nødvendige for å oppfylle anleggets formål, men har en størrelse, funksjon og selvstendighet i forhold til andre driftsmidler som gjør det naturlig å betegne dem som tekniske hjelpe- og/eller tilleggsinstallasjoner samt å anse dem som selvstendige driftsmidler.»

Departementet mener at en eiendomsskattmessig avgrensning basert på skattmessig saldogruppering vil kunne innebære en forenkling og klargjøring av reglene under visse forutsetninger. En forutsetning er at den eiendomsskatterettslige klassifiseringen av hvert enkelt driftsmiddel kan avgjøres på grunnlag av hvilken saldogruppe driftsmidlet tilhører. En annen forutsetning er at kommunen ved fastsettelsen av eiendomsskattegrunnlaget kan bygge på opplysninger fra en gjennomført ligning.

Baseres avgrensningen på at samtlige driftsmidler som omfattes av gruppe d eller h skal være fritatt for eiendomsskatt, vil bare tomten være igjen i eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk. Dette fordi både bygg og anlegg omfattes av saldogruppe h. Dersom avgrensningen, derimot, baseres på at driftsmidler i gruppe d skal være fritatt, mens driftsmidler i gruppe h skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget, oppnår en at mange arbeidsmaskiner mv. fritas, mens fast eiendom består som gjenstand for eiendomsskatt. Det kan imidlertid innvendes mot en slik avgrensning at saldogruppene ikke sammenfaller med dagens avgrensning av eiendomsskattegrunnlaget. Det synes usikkert om alle arbeidsmaskiner mv. som i dag faller utenfor grunnlaget for eiendomsskatt vil være omfattet av gruppe d. Likeledes virker det usikkert i hvilken grad gruppe h omfatter arbeidsmaskiner mv. For eksempel kan det etter

omstendighetene være nærliggende å anse anlegg av den typen som nevnes i bokstav h annet punktum som arbeidsmaskiner mv., og det vil etter gjeldende regler bero på en konkret vurdering om det enkelte anlegget inngår i eiendomsskattegrunnlaget eller ikke.

En eiendomsskattmessig avgrensning basert på en oppdeling av gruppe h, hvor for eksempel bare hjelpe- og tilleggsinstallasjonene, jf. annet punktum, skal fritas, vil etter departementets oppfatning ikke være en aktuell løsning, da ligningsoppgavene ikke gir tilstrekkelig informasjon til å praktisere et slikt skille.

Departementet har også vurdert å benytte begreper fra skattelovens saldoavskrivningsregler som avgrensningskriterier. Disse begrepene er noe skjønnsmessige, og når takstmennene ikke kan basere seg på ligningen, vil de bli nødt til selv å tolke og praktisere disse begrepene. Dette vil kunne gi uheldige utslag og representerer etter departementets oppfatning ikke en god lovgivningsteknikk.

Departementet mener etter dette at det ikke er hensiktsmessig å avgrense eiendomsskattegrunnlaget etter skattelovens saldogrupperregler, og at det vil være bedre å basere de nye reglene på nye, selvstendige begreper.

3.4 Nærmere om produksjonsutstyret og -installasjonene

Etter forslaget om å frita produksjonsutstyr og – installasjoner skal det framgå uttrykkelig av lovbestemmelsen at slike innretninger ikke skal eiendomsbeskattes. Begrepet «produksjonsutstyr» er ment å omfatte eiendeler som utøver en funksjon i produksjonsprosessen, for eksempel maskinell bearbeiding av råvarer. Begrepet omfatter alt produksjonsutstyr uten hensyn til graden av fysisk integrasjon. Det vil si at både mer eller mindre frittstående utstyr og utstyr som er fysisk integrert i grunnen eller i et bygg, skal omfattes av begrepet.

Produksjonsutstyr og -installasjoner må avgrenses mot maskiner som tjener bygningen/den faste eiendommen. Dette er maskiner som er nødvendige for at bygningene skal fungere som sådan, det vil si uten hensyn til produksjonen og omfatter blant annet belysning, ventilasjon, sanitæranlegg og heiser mv. Det foreslåtte fritaket for eiendomsskatt skal bare omfatte

maskiner mv. som har tilknytning til produksjonen/virksomheten og ikke maskiner som tjener bygget.

Begrepet «produksjonsinstallasjoner» skal omfatte faste innretninger med varig forankring som har en funksjon i produksjonsprosessen. Ved vurderingen av om noe er å anse som produksjonsinstallasjon eller eiendom som skal eiendomsbeskattes, må det i første omgang tas hensyn til tilknytningen til produksjonsprosessen. Har installasjonen (nær nok) tilknytning til produksjonsprosessen, skal den etter forslaget falle utenfor eiendomsskattegrunnlaget selv om den har slik varig forankring at den etter gjeldende regler inngår i det faste anlegget.

Departementet legger til grunn at begrepet vil omfatte vesentlige deler av store industrianlegg, og at det i slike anlegg hovedsakelig vil være bygninger og grunnarealer som blir igjen i eiendomsskatte-grunnlaget. Avgrensningen av eiendomsskattegrunnlaget forventes derfor å bli enklere enn etter gjeldende regel.

For at noe skal anses å være en «produksjonsinstallasjon» må tilknytningen til produksjonsprosessen være av en viss styrke. Et sentralt moment vil være installasjonens funksjon. Dersom den transporterer råvarer eller bidrar i selve tilvirknings- eller transformasjonsprosessen er vilkåret klart oppfylt. En installasjon kan imidlertid ha en nær tilknytning til produksjonsvirksomheten uten at den inngår i selve produksjonskjeden. Dette gjelder særlig installasjoner som er en forutsetning for eller en nødvendig konsekvens av den bestemte produksjonsvirksomheten på eiendommen. Som eksempler kan nevnes særskilte anlegg for rensing, brannsikkerhet og avfallsbehandling som er nødvendige av hensyn til den typen produksjon som foregår på anlegget. Slike installasjoner bør etter departementets oppfatning også være fritatt for eiendomsskatt, og de foreslås derfor omfattet av begrepet produksjonsutstyr og -installasjoner. Installasjoner som er nødvendig av hensyn til produksjonsvirksomheten må avgrenses mot installasjoner som tjener bygget, jf. ovenfor.

Departementet vil også kommentere enkelte typetilfeller. Når det gjelder teleanlegg og lignende, for så vidt de består av aksessnett, sentraler, radiolinjestasjoner, multiplexer og master osv., vil disse være å anse som produksjonsutstyr og -installasjoner. Forslaget innebærer en vesentlig endring i den eiendomsskattemessige behandlingen av slike anlegg, som skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget etter gjeldende regelverk, jf. for eksempel Høyesteretts dom i Rt. 2006 side 1607. For et større bryggeri, som det beskrevet i Eidsivating

lagmannsretts dom av 15. april 2015 (Ringnes-dommen), vil forslaget innebære at tanker, panner, kar og røropplegg (med armatur) mv. som brukes i produksjonen blir fritatt fra eiendomsskatt. Dette innebærer en betydelig endring sammenlignet med resultatet i Ringnes-dommen, hvor disse innretningene med tilknytning til ølproduksjonen ble ansett som integrert i det faste anlegget og dermed eiendomsbeskattet. Tankene tilknyttet mineralvannproduksjonen var imidlertid mindre og ikke forbundet med et så omfattende røropplegg, og kom ikke til eiendomsbeskatning.

Departementet understreker at begrepet verk og bruk etter dette alternativet fortsatt vil bestå både som utskrivingskategori, og som undergruppe til næringseiendom. Verk og bruk skal dermed fortsatt verdsettes etter de takseringsprinsipper som er etablert gjennom rettspraksis, men uten at produksjonsutstyr og -installasjoner inngår. Vannkraftanlegg skal fremdeles verdsettes etter særskilte regler, og forslaget får ingen innvirkning på fastsettelsen av eiendomsskattegrunnlaget eller verdsettelsen av slik eiendom.

3.5 Alternativ 2: Fjerne verk og bruk som en egen kategori i eiendomsskatten med den følge at slike anlegg skattlegges som alminnelig næringseiendom

Innføres det en regel om at arbeidsmaskiner mv. ikke skal inkluderes i eiendomsskattegrunnlaget, vil en vesentlig del av det som er særegent for, og som inngår i, kategorien verk og bruk, være borte. Det oppstår da et spørsmål om det er hensiktsmessig å opprettholde verk og bruk som en egen kategori i eiendomsskatten.

I eiendomsskatten er verk og bruk en undergruppe innenfor kategorien næringseiendom, og samtidig et selvstendig utskrivingsalternativ. Alternativ 2 innebærer at verk og bruk opphører som en egen kategori, og at eiendommer som etter dagens regler er verk og bruk, blir å anse som alminnelig næringseiendom og dermed skal følge de reglene som gjelder for næringseiendommer generelt.

Verk og bruk er i flere sammenhenger undergitt særregler i eiendomsbeskatningen. Dette gjelder eiendomsskattegrunnlaget (maskinregelen), verdsettelse, anvendelse av differensierte satser og utskrivingskategorier. En opphevelse av verk og bruk som egen kategori, med den følge at dagens verk og bruk skal følge reglene for annen næringseiendom, vil i

utgangspunktet endre eiendomsbeskatningen av verk og bruk i alle disse sammenhengene. Regelverket vil bli enklere, og en vil kunne oppnå en større grad av likebehandling mellom verk og bruk og andre næringseiendommer. Lovens eksemplifisering av verk og bruk og annen næringseiendom foreslås slått sammen. Ettersom mye av grunnlaget for eksemplifiseringen ligger i sontringen mellom tidligere verk og bruk og annen næringseiendom, og en del eksempler virker utdaterte, foreslås det at eksemplifiseringen kortes noe ned. Nedkorting er kun en redaksjonell endring og innebærer ingen endring av omfanget av begrepet næringseiendom. Se utkastet til lovforslag i kapittel 6.

Forslaget forutsetter videre at eideomslovas bestemmelser om næringseiendom, som i dag har tjenesteytende næringer for øyet, endres til å gjelde næringseiendommer generelt.

3.5.1 Eiendomsskattegrunnlaget

Eideomslova inneholder ikke en nærmere beskrivelse av hva som inngår i eiendomsskattegrunnlaget for annen næringseiendom. Verken forarbeidene eller rettspraksis behandler spørsmålet nærmere, og departementet er ikke kjent med at det foreligger særlig omtale eller praksis som kan gi veiledning i denne forbindelse.

Næringseiendom i eideomslovas forstand består i lokaler benyttet i tjenesteytende virksomhet. Disse har normalt ikke arbeidsmaskiner som inngår som en del av den faste eiendommen, da slike maskiner regelmessig ikke er en nødvendig innsatsfaktor i den virksomheten som utøves. Det har ikke vært det samme behovet for en nærmere presisering av hva som skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget for slike bygninger som for verk og bruk. Skal eiendom som utgjør verk og bruk etter dagens regler behandles etter reglene som gjelder for næringseiendom, vil det imidlertid oppstå spørsmål om hva som skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget. Gjeldende regler for fastsettelse av eiendomsskattegrunnlaget for næringseiendom vil ikke regulere dette tilfredsstillende. Det vil derfor være nødvendig å innføre regler som avgrenser eiendomsskattegrunnlaget for næringseiendom. Ved fastsettelsen av disse reglene vil en stå overfor de samme avgrensingsproblemene og måtte ta de samme hensynene som beskrevet i punkt 3.2. Departementet foreslår derfor at avgrensningen av eiendoms-skattegrunnlaget under dette alternativet skal være den samme som beskrevet i punkt 3.2. Det vil si at produksjonsutstyr og –installasjoner ikke skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget for næringseiendom.

I noen verk og bruk vil disse innretningene kunne utgjøre den vesentligste delen av det faste anlegget. Dette kan for eksempel være tilfellet i store industrianlegg, hvor det gjerne er en rekke større installasjoner med nær tilknytning til produksjonsprosessen, og i teleanlegg. I slike anlegg vil installasjonene ofte ikke vil ha noen funksjon utenom produksjonsvirksomheten. For slike verk og bruk kan begge forslagene medføre at det vesentligste av eiendommen ikke blir eiendomsbeskattet.

3.5.2 Verdsettelse

Etter eiendomsskattelova § 8 A-2 første ledd skal verdien av eiendommen settes til «det beløp ein må gå ut frå at eiedomen etter si innretning, brukseigenskap og lokalisering kan bli avhenda for under vanlege salstilhøve ved fritt sal.» Det er slått fast i rettspraksis at bestemmelsen gir uttrykk for en objektivisert omsetningsverdi, og at den for verk og bruks vedkommende som hovedregel skal uttrykkes gjennom en substansverdiberegning. Dersom verk og bruk oppheves som egen kategori i eiendomsskatten, må det vurderes om det er grunnlag for å beholde substansverdi som hovedregel for verdsettelse av anlegg som etter dagens regler utgjør verk og bruk. Det vil si at det må vurderes om det skal opprettholdes et skille mellom tidligere verk og bruk og annen næringseiendom med hensyn til verdsettelsesmetode.

Bakgrunnen for at substansverdien er hovedregelen for verdsettelse av verk og bruk er at slike anlegg ofte er særegne, og at det kan være vanskelig å beregne verdien på annen måte. For eksempel kan det være vanskelig å finne sammenlignbare eiendommer og priser.

Departementet antar imidlertid at en vesentlig del av vanskelighetene knytter seg til særegenheter ved produksjonsutstyret, som etter dette forslaget vil være utenfor eiendomsskattegrunlaget.

Departementet viser videre til at bruken av substansverdi som hovedregel for verdsettelse av verk og bruk har vært gjenstand for en del kritikk. Det er særlig framhevet at substansverdien i enkelte tilfeller kan være vesentlig høyere enn den alminnelige markedsverdien, jf. for eksempel Sydvaranger-dommen, omtalt i punkt 2.3, og medføre urimelige fastsettelse og forskjellsbehandling. Etter departementets oppfatning vil imidlertid en endring i eiendomsskattegrunlaget bestående i at produksjonsutstyr og –installasjoner skal ekskluderes

fra grunnlaget, i mange tilfeller medføre en bedring på dette punktet. Grunnen er at det særlig synes å være anvendelsen av teknisk verdi ved verdsettelsen av arbeidsmaskinene mv. som kan gi verdsettelse som ligger over alminnelig omsetningsverdi.

Departementet mener at hovedregelen for verdsettelse av anlegg som etter dagens regler er verk og bruk bør være den samme som for annen næringseiendom. Det foreslås derfor ingen særregel for verdsettelse av denne typen næringseiendom. En slik løsning innebærer en forenkling av regelverket og større grad av likebehandling av næringseiendom. Imidlertid vil det for noen verk og bruks vedkommende ikke være mulig eller hensiktsmessig å basere verdsettelsen på alminnelig omsetningsverdi. I slike tilfeller bør det etter departementets oppfatning være adgang til å fastsette omsetningsverdien til teknisk verdi. Det foreslås at dette presiseres i lovteksten. Se utkast til forslag til ny § 8 A-2 i eieendomsskattelova i kapittel 6.

3.5.3 Utskrivingsalternativer

Etter gjeldende rett er det to utskrivingsalternativer som skiller mellom verk og bruk og annen næringseiendom. Dette gjelder alternativene med utskrivning bare på verk og bruk (§ 3 bokstav c) og alternativet bare på eiendom i bymessige strøk samt verk og bruk (§ 3 bokstav e).

Fjernes verk og bruk som egen kategori, vil slike anlegg i utgangspunktet bare kunne komme til beskatning i egenskap av å være næringseiendom. I 2014 var det 96 kommuner som skrev ut eiendomsskatt bare på verk og bruk. Departementet antar at disse kommunene ikke ønsker å eiendomsbeskatte annen næringseiendom, da de i motsatt fall kunne valgt utskrivingsalternativet verk og bruk og annen næringseiendom (§ 3 bokstav d). Rent faktisk vil det i flere av disse kommunene bare være det lokale vannkraftanlegget som kommer til beskatning som verk og bruk. Etter departementets oppfatning bør det derfor være anledning til å skrive ut eiendomsskatt på vannkraftanlegg uten samtidig å måtte skrive ut eiendomsskatt på all annen næringseiendom. Under alternativ 2 foreslås det derfor at vannkraftanlegg skal utgjøre et eget utskrivingsalternativ.

3.5.4 Differensiert eiendomsskattesats

Eieendomsskattelova § 12 bokstav e gir kommunen anledning til å benytte en egen eiendomsskattesats for verk og bruk utenfor bymessige strøk. Finansdepartementet har tidligere antatt at den differensierte satsen etter § 12 bokstav e ikke kan være høyere enn den

alminnelige eiendomsskattesatsen. Departementet har også uttalt at bestemmelsen ikke gjelder i de tilfellene hvor kommunen skriver ut eiendomsskatt i hele kommunen. Begrunnelsen er at en differensiering mellom verk og bruk på grunnlag av om de ligger i eller utenfor bymessige strøk i slike tilfeller vil være i strid med likhetsprinsippet.

Opprinnelig ble adgangen til differensiering begrunnet i eventuelle forskjeller innenfor kommunen mht. infrastruktur mv. Etter departementets oppfatning er det i dag mindre behov for en slik differensiering av eiendomsskattesatsen. Departementet foreslår derfor at bestemmelsen oppheves, slik at en oppnår en likere behandling av næringseiendom uavhengig av beliggenhet.

4 ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Begge de skisserte alternativene vil innebære betydelige skattelettelser for næringslivet i kommuner som har innført eiendomsskatt. Lettelser for næringslivet motsvares at inntektsbortfall for vertskommunene. De største utslagene i absolutte beløp vil man finne i kommuner med store industrianlegg, for eksempel Aukra, Lindås, Hammerfest, Tysvær og Øygarden. I hver av disse kommunene vil inntektsbortfallet trolig kunne bli i 100-millionersklassen. Også for kommuner med et mer variert næringsliv, der den nye kategorien «produksjonsutstyr og –installasjoner» utgjør en forholdsvis liten andel av eiendomsskattegrunnlaget som følger av gjeldende regler, vil provenytapet kunne bli av stor betydning. Departementet har imidlertid ikke grunnlag for å gi et konkret anslag for virkningene i den enkelte kommune. Dette er noe departementet ønsker særlig tilbakemelding om fra alle eiendomsskattekommuner, for eksempel ved at eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk i den enkelte kommune oppgis fordelt på tomt, bygg og maskiner.

Samlet eiendomsskatt fra eiendom unntatt hus, fritidsbolig og vannkraftanlegg (dvs. næringseiendom, tomter mv.) utgjorde i underkant av 2,9 mrd. kroner i 2013. Dersom en skjønnsmessig legger til grunn at departementets forslag reduserer eiendomsskatten for disse eiendommene med 40 pst., utgjør dette om lag 1,2 mrd. kroner for landet samlet. Eiendomsskatten kommer til fradrag ved beregning av skatt på alminnelig inntekt. Forslaget vil dermed gi mindre fradrag og økt selskapskatt til staten, med utgangspunkt i tallene over anslått til om lag 300 mill. kroner. Det understrekes at anslagene er svært usikre og må revurderes etter høringsrunden.

På sikt vil et enklere regelverk redusere både kommunenes takseringskostnader og antallet klager og saker som tas inn for domstolene. Dersom eiendomsskattegrunnlaget endres, må kommunene imidlertid taksere eiendommene etter de nye reglene. Dersom kommunene i forbindelse med tidligere taksering har taksert maskiner, bygg og tomten hver for seg, vil kostnadene ved en retaksering trolig være beskjedne. Dersom all taksering må gjennomføres på nytt, vil dette påføre kommunen kostnader.

Kostnadene for slik taksering vil variere betydelig mellom ulike kommuner, men det er ikke urimelig å anta at gjennomsnittlige kostnader per taksering kan utgjøre om lag 5 000 kroner per eiendom. Dette vil være en engangskostnad. Departementet ønsker gjennom høringen særlig kommunenes vurdering av de administrative kostnadene av omleggingen.

5 IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSREGEL

Med endringene som foreslås i alternativ 1 og 2 oppstår det spørsmål om gjeldende takster for verk og bruk fortsatt vil være anvendelige. I motsatt fall vil det være behov for ny taksering av disse eiendommene. En retaksering vil medføre kostnader og kreve tid til gjennomføring. Spørsmålet har derfor også betydning for valg av ikrafttredelsestidspunktet.

I følge Høyesteretts dom inntatt i Rt. 1974 s. 332 regnes det å være vanlig praksis ved taksering av verk og bruk at bygninger verdsettes ved en kapitalisering av anslåtte netto leieinntekter, mens maskiner takseres etter anskaffelsespriser på takseringstiden med fradrag for slit, elde og eventuell utidsmessighet (substansverdi).

I tilfeller hvor takstene er gjennomført etter en slik framgangsmåte som beskrevet av Høyesterett, kan det stilles spørsmål ved om det vil være påkrevet med en fullstendig retaksering. Forutsatt at takseringene er gjennomført med et klart skille mellom bygg og arbeidsmaskiner mv. kan det være aktuelt å videreføre gjeldende takster, men da uten den del av taksten som knytter seg til verdsettelsen av arbeidsmaskinene mv. Kommunenes vedtak om utskriving av eiendomsskatt og valg av utskrivingsalternativ fattes i desember året før skatteåret. Dette tilsier at et eventuelt forslag i tråd med utkastet til høringsnotat ikke bør fremmes med virkning for skatteåret 2016. Forslag til endringer kan fremmes i en egen

proposisjon eller i revidert nasjonalbudsjett for 2016, slik at endringene kan tre i kraft fra eiendomskatteåret 2017.

Departementet legger ikke fram forslag om ikrafttredelsestidspunkt nå, men vil ta stilling til dette etter høringen.

6 LOVFORSLAG

Forslag til lov om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eideomsskatt til kommunane

I

I lov 6. juni 1975 nr 29 om eideomsskatt til kommunane gjøres følgende endringer:

Alternativ 1

§ 4 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Produksjonsutstyr og -installasjonar skal ikkje reknast med.

Alternativ 2

§ 3 første ledd bokstav c skal lyde:

berre på *kraftverk* i heile kommunen, eller

§ 3 første ledd bokstav d skal lyde:

berre på *næringseigedom* i heile kommunen, eller

§ 3 første ledd bokstav g skal lyde:

faste eideomar i heile kommunen, unnateke *næringseigedom*.

§ 4 annet ledd første til tredje punktum skal lyde:

Til faste eideomar vert rekna bygningar og tomt som høyrer til, huslause grunnstykke som hagar, lykkjer, vassfall, laste -, opplags- eller arbeidstomter, bryggjer og liknande og likeeins næringseigedom. Til næringseigedom vert m.a. rekna fabrikkar, sagbruk, industrielle verk, steinbrot, losse- og lasteplassar og liknande arbeids- og driftsstader samt kontorlokale, butikk, hotell og serveringsstad mv. Produksjonsutstyr og –installasjonar skal ikkje reknast med.

§ 4 annet ledd fjerde og femte punktum oppheves.

§ 4 tredje ledd første punktum skal lyde:

Flytande anlegg i sjø for oppdrett av fisk, skjell, skaldyr og andre marine artar vert jamnstelt med næringsseigedom i andre leden, når anlegget har vore stasjonert i kommunen i over 6 månader i året før skatteåret.

§ 8 A-2 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Verdet av næringsseigedom kan setjast til teknisk verdi når det ikkje er mogleg eller formålstjenleg å fastsetje verdet på annan måte.

§ 8 A-2 annet ledd oppheves.

§ 12 bokstav e oppheves.

Fra: Fosby Geir <Geir.Fosby@dss.dep.no>
Sendt: 18. juni 2015 14:14
Til: kari.rudseter@fin.dep.no
Kopi: Fosby Geir; ole.jenssen@fin.dep.no; hallvard.wiesener.haga@fin.dep.no
Emne: Høring om eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk
Vedlegg: Høringsbrev.docx; Høringsinstanser.docx; Høringsnotat om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner.docx

Høring om eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk

Finansdepartementet sender med dette på høring forslag til endring i reglene om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk.

Vedlagt følger høringsbrev, høringsnotat og liste over høringsinstansene.

Høringsfristen er 18. september 2015. For å avgi høringsuttalelse, trykk på lenken under, og bruk den digitale løsningen for høringsuttalelser som ligger på siden ved å klikke på «Send inn hørings svar».

[<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-om-eiendomsbeskatning-av-arbeidsmaskiner-mv.-i-verk-og-bruk/id2423331/>](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-om-eiendomsbeskatning-av-arbeidsmaskiner-mv.-i-verk-og-bruk/id2423331/)

Med hilsen

Finansdepartementet
Skattelovavdelingen

Høringsinstanser

Justis- og beredskapsdepartementet	Postboks 8005 Dep	0030 OSLO
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030 OSLO
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0032 OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030 OSLO
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032 OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033 OSLO
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030 OSLO
Alle kommuner		
Arbeidsgiverforeningen Spekter	Postboks 7052 Majorstuen	0306 OSLO
Bedriftsforbundet	Rådhusgata 5 b	0151 OSLO
Den norske Revisorforening	Henrik Ibsens gt 100	0255 OSLO
Hovedorganisasjonen Virke	Postboks 2900 Solli	0230 OSLO
KS	Postboks 1378 Vika	0114 OSLO
Landsorganisasjonen i Norge	Youngsg. 11	0181 OSLO
Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (Advokatfirmaet Lund & Co DA)	Postboks 1148 Sentrum	0104 OSLO
Nettverk fjord- og kystkommuner	Postboks 1378 Vika	0114 OSLO
Nettverk av Petroleumskommunar	Kvernhusmyrane 20	5914 ISDALSTØ
NITO - Norges ingeniør- og teknologorganisasjon	Postboks 9100 Grønland	0133 OSLO
Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening	Postboks 99 Sentrum	0101 OSLO
Norges Bondelag	Postboks 9354 Grønland	0135 OSLO
Norges Eiendomsmeglerforbund	Parkveien 55	0256 OSLO
Norges Fiskarlag	Pirsenteret	7005 TRONDHEIM
Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund	Henrik Ibsens gate 20	0255 OSLO
Norges kommunerevisorforbund	Postboks 1417 Vika	0115 OSLO
Norges Rederiforbund	Postboks 1452 Vika	0116 OSLO
Norges TakseringsForbund	Fyrstikkalleen 20	0661 OSLO
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	Øvre Vollg. 9	0158 OSLO
Norsk Havneforening	Postboks 1022 Sentrum	0104 OSLO
Norsk Petroleumsinstitutt	Postboks 7190 Majorstuen	0307 OSLO
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)	Postboks 5250 Majorstuen	0303 OSLO
Oljeskattekontoret	Postboks 9200 Grønland	0134 OSLO
Petoro AS	Postboks 300 Sentrum	4002 STAVANGER
Sivilombudsmannen	Postboks 3 Sentrum	0101 OSLO
Skattebetalerforeningen	Postboks 213 Sentrum	0103 OSLO
Skattedirektoratet	Postboks 9200 Grønland	0134 OSLO
Småbedriftsforbundet	Postboks 453 Sentrum	6401 MOLDE
Statistisk sentralbyrå	Postboks 8131 Dep	0033 OSLO
Statkraft AS	Postboks 200 Lilleaker	0216 OSLO

Statnett SF	Postboks 5192 Majorstuen	0302 OSLO
Storbedriftenes skatteforum Statoil ASA v/Anne-Ma Tostrup Smith, juridisk kontor	Boks 3	1330 FORNEBU
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund YS	Postboks 9232 Grønland	0134 OSLO

Høringsuttalelse til Finansdepartementets forslag om å fjerne eiendomsskatt på produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner på verk og bruk

Øst-Finnmark regionråd (ØFR) har drøftet Finansdepartementets forslag om å fjerne eiendomsskatt på verk og bruk.

På bakgrunn av dette vil Øst-Finnmark regionråd uttale følgende:

ØFR støtter ikke forslaget til endringer i eiendomsskatteloven. Vi ønsker at dagens ordning beholdes.

Hovedbegrunnelsen er at dette vil medføre et betydelig økonomisk tap for kommunene som ikke vil bli kompensert, slik høringsutkastet er formulert.

Eiendomsskatten er en over 120 årig lov som har gitt kommunene både frihet og fleksibilitet til å skrive ut eiendomsskatt på verk og bruk – inklusive produksjonsutstyr. Endringsforslaget innebærer at kommunenes selvstendige rett til å avgjøre dette tas bort. Noe som er i strid med de erklæringer som er gitt av ulike regjeringer de siste årene om større selvråderett for kommunene. Dessuten bryter forslaget med prinsippet om at en større del av verdiskaping som skjer lokalt – herunder skatteinntektene - også skal tilfalle lokalsamfunnet.

Dersom eiendomsskatteloven skulle endres og kommunenes rett til utskrivning av denne skatt avvikles, er det et ufravikelig krav at kommunene må kompenseres krone for krone i bortfalte inntekter.

Et bortfall av retten for kommunene til å utskrive eiendomsskatten på verk og bruk vil trolig også medvirke til en mindre interesse til å ta naturarealer i bruk for større industrielle inngrep som for eksempel vindmøllerparker. Noe som i neste omgang kan bremse en utvikling hvor vi ønsker at nasjonens ressurser tas i bruk for å bidra til landets utvikling og opprettholdelse av vår levestandard.

ØFR har merket seg blant annet KS sin uttalelse i denne saken. Likeså Nettverket av Petroleumskommuner. ØFR stiller seg bak disse uttalelsene slik de foreligger.

Vadsø 10. september 2015

Øst-Finnmark regionråd

Frank Martin Ingilæ, leder

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

postmottak@fin.dep.no

Vår ref.
2015/1410-9

Deres ref.
12/388 SL
HWH/KR

Saksbehandler
Leif Vidar Olsen

Direkte innvalg Dato
04.09.2015

Særutskrift- høring om eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk

Kommunestyret i Hammerfest kommune fattet følgende vedtak 3.9.2015 i sak 76/15 – høring om eiendomsbeskatning i verk og bruk – Hammerfest kommunes høringsuttalelse:

1. Hammerfest kommune viser til høringsnotat 18.6.2015 fra Finansdepartementet om forslag om endring i reglene om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eieendomsskatt til kommunane (eieendomsskattelova).
2. Hammerfest kommune opplevde nedgangstider og negativ befolkningsendring fram til 2002. Hammerfest mistet 1200 arbeidsplasser innen fiskeri og fiskeindustri. Resultatet var store økonomiske utfordringer med driftsreduksjoner og tilnærmet ingen investeringsoppgaver. Resultatet var et marginalt driftsnivå, samt en situasjon hvor bygg og annen infrastruktur ikke ble utviklet eller vedlikeholdt tilstrekkelig.
3. I forbindelse med etableringen av prosessanlegget på Melkøya var det et stort behov for nødvendig infrastrukturoppbygging i kommunen. Kommunen har og har hatt store investeringsoppgaver, spesielt innenfor bolyst, boligutvikling og arealutvikling til boliger og næring, samt andre påkrevde infrastrukturtiltak som veier, trafikk sikring, skredsikring, vann, avløp, skoler, barnehager, havn. I tillegg til investeringene har driftsnivået hatt et utviklende nivå.
4. Fra 2002 og fram til i dag har folketallsutviklingen vært svært positiv med en vekst på ca. 1400 personer i perioden. Folketallet har nå passert 10.400 og øker fortsatt. Næringslivet i kommunen har hatt en tilsvarende positiv utvikling. I kjølvannet av Statoils etablering av LNG – anlegg på Melkøya har mange virksomheter innen oljeservice etablert seg i

Postadresse
Hammerfest kommune
Postboks 1224, 9616 Hammerfest
E-post: postmottak@hammerfest.kommune.no

Besøksadresse
Rådhusplassen 1
www.hammerfest.no

Telefon
78 40 20 00
Telefaks
78 40 25 17

Bank
7592.05.00080
Org.nr
964 830 533

kommunen med egne avdelinger. Dette for å sikre arbeidsoppdrag og for å være forberedt på nye mulige funn og ringvirkninger av disse. Som følge av dette har mange utflyttede Hammerfestinger vendt tilbake til kommunen etter endt utdanning og arbeidserfaring lenger sør i landet, slik at alderssammensetninga nå er forholdsvis ideell for å vokse videre.

5. Oppbygginga av kommunen ble finansiert gjennom systemet med eiendomsskatt. Et system som har eksistert i 120 år. Det å utvikle et samfunn som hadde en svært negativ utvikling med stor fraflytting og en betydelig nedbygging av antall offentlige arbeidsplasser innen post og tele og spesielt i fiskeindustrien har kostet. Ved etablering av f.eks. ilandføringssteder, må nødvendigvis aktuelle kommuner ha økonomiske muligheter for å tilrettelegge lokal infrastruktur for å ta i mot slik store industrietableringer. I denne sammenheng er eiendomsskatten for verker og bruk, helt avgjørende for å lykkes.
6. Resultatet er nå at kommunen har 2,3 milliarder kroner i gjeld - kommunale foretak inkludert. Rente og avdragsutgiftene til Hammerfest kommune vurderes nærmere 3 ganger større enn det som er det normale.
7. Bortfall av eiendomsskatt på verk og bruk i størrelsesorden 180 millioner kr, opp mot hele 20% av årlig kommunebudsjett, vil ha katastrofale følger for Hammerfest kommune. Følgende skisseres for inndekning av bortfallet;
 - Fjerne 120 mill kr i lønnsmidler som utgjør 200 årsverk eller 260 ansatte. Det resulterer i at tjenestetilbudet vil bli betydelig svekket/reduert eller tjenestetilbud må fjernes. Førskolebarn, skolebarn, ressurskrevende brukere, pleietrengende vil bli de store taperne.
 - Fjerne 60 mill kr på annen drift. Det betyr generelle driftsnedskjæringer, fjerning av tilskudd til lag, foreninger, næringsliv og andre instanser, samt fjerning av generell satsing på næringsutvikling, samarbeidsprosjekt med andre kommuner som eksempelvis vertskommunesamarbeid og IKS'er.
 - Ingen investeringer som betyr ingen oppdrag til næringsdrivende.

Alt i alt beskriver dette en håpløs situasjon for Hammerfest kommune, samarbeidende instanser og kommuner, samt næringslivet i og utenfor Hammerfest. Situasjonen sannsynliggjør arbeidsledighet, befolkningsnedgang og nedgangstider for næringslivet.

8. Det er kommet signaler om at en andel av selskapsskatten skal kompensere for bortfall av eiendomsskatt på verk og bruk. Innbetalt selskapsskatt i Hammerfest kommune var i 2013 53,2 mill kr og i 2014 47,0 mill kr. Statoils virksomhet på Melkøya skatter ikke til Hammerfest, men til den kommunen som hovedkontoret ligger i. 1 % av selskapsskatten er vurdert som kommunens andel. For vår del ville det ha blitt; $1/28 \times 47 \text{ mill kr} = 1,7$

mill kr for 2014. Det betyr altså tilnærmet ingenting sett i forhold til bortfall av 180 mill kroner.

9. Forslaget er dramatisk for Hammerfest kommunen, befolkningen i Hammerfest og omkringliggende kommuner og næringsliv. Forslaget innebærer et brudd på samfunnskontrakten som ligger til grunn for kommunenes samtykke til de store naturinngrepene som er gjort i forbindelse med prosessanlegget på Melkøya.
10. Hammerfest kommune er medlem av Nettverket for petroleumskommuner – NPK. Hammerfest viser til felles høringsuttalelse fra nettverket.
11. Hammerfest kommunestyre krever at forslaget trekkes.
12. Dersom regjeringen likevel går videre, krever Hammerfest kommunestyre sekundært at det opprettes et bredt sammensatt lovutvalg for videre utredning.

Ved all kontakt med avdelingen i denne sak, vennligst referer til saksnummer 2015/1410

Med hilsen

Leif Vidar Olsen
rådmann

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor nødvendigvis ikke underskrift

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Deres ref: 12/388 SL HWH/KR

Oslo, 31. august 2015

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG OM Å FJERNE EIENDOMSSKATT PÅ VERK OG BRUK

1 INNLEDNING OG SAMMENDRAG

Finansdepartementet har i brev 18. juni 2015 sendt på høring forslag om å endre eiendomsskatt på verk og bruk. Høringsfristen er 18. september 2015.

Nettverk av petroleumskommunar (NPK) er et rådgivende og koordinerende nettverk for kommunene som er vertskap for ilandføringsanlegg for olje og gass. De syv kommunene som deltar i nettverket er Aukra, Aure, Austerheim, Hammerfest, Lindås, Tysvær og Øygarden. Samtlige av kommunene har innført eiendomsskatt.

Alle NPK-kommunene står bak kravet om at foreslåtte regelendringer for eiendomsskatt på verk og bruk ikke kan iverksettes.

Finansdepartementet fremsetter to alternative forslag, som begge foreslår å fjerne «produksjonsutstyr og –installasjoner» fra eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk. Ved alternativ 2 foreslås i tillegg at «verk og bruk» fjernes som egen kategori. Begge alternativene innebærer i realiteten en avskaffelse av eiendomsskatt på «verk og bruk», der vi kun står igjen med eiendomsskatt på bygning og tomt. Forskjellen mellom de to alternativene er fortrinnsvis ulik verdsettelse, der substansverdi skal videreføres som hovedregel etter alternativ 1, mens det skal benyttes kapitalisert leieverdi etter alternativ 2.

NPKs høringsuttalelse til endringsforslagene kan sammenfattes i følgende punkter:

- Forslaget rammer kommunal velferd, hvor 343 kommuner samlet får et årlig inntektstap i milliardklassen. Inntektskuttet for NPKs medlemskommuner vil ligge i størrelsesorden NOK 700 – 800 millioner pr år. Dette er et uakseptabelt kutt i kommuneøkonomien. (Punkt 2.1)
- Forslaget er distriktsfiendtlig og flytter inntekter fra kommunene til staten (punkt 2.2).
- Forslaget ivaretar hovedsakelig store industriiere og hel- eller deleide statlige foretak (punkt 2.3).
- Forslaget er et brudd på en samfunnskontrakt, siden eiendomsskatt var en forutsetning for kommunenes samtykke til etablering av ilandføringsanlegg i distriktet (punkt 2.4).
- Departementets forslag er ikke egnet til å nå de angitte formål med forslaget;
 - Forslagene gir ikke bedre forutberegnelighet (punkt 3.1).
 - Premissene for å endre reglene er uriktige siden forslaget endrer hovedregelen – ikke unntaket (punkt 3.2).

- Forslagene innebærer en forskjellsbehandling av verk og bruk og næringseiendom – stikk i strid med målsetningen om større likebehandling (punkt 3.3).
- Forslagene er verken enklere eller mindre skjønsmessige enn dagens regler (punkt 3.4).
- Forslagene oppfyller ikke regjeringens Sundvolden-plattform (punkt 3.5).
- Eventuelle endringer i verdsettelsen av verk og bruk må utredes i et eget utvalg (punkt 7).

Før NPK utdypet grunnlaget for organisasjonens synspunkter, er det først nødvendig å kommentere tidspunktet for utsendelse av høringsnotatet; Forslaget er verken varslet i revidert budsjett eller i kommuneproposisjonen, som Stortinget vedtok bare noen dager før regjeringen la fram høringsforslaget. Et endringsforslag som vil kutte kommunenes årlige inntekter med minst NOK 1,2 milliarder, bør undergis en grundig saksbehandling og etterstrebe bred politisk forankring. Når høringsnotatet ikke omtales eller varsles i de nevnte budsjettprosesser, sendes ut uken før hele kommune-Norge går ut i ferie, og med høringsfrist få dager etter avsluttet kommunevalgkamp, er allerede fremgangsmåten i denne saken sterkt å kritisere.

2 FORSLAGENES ØKONOMISKE VIRKNINGER OG BRUDD PÅ SAMFUNNSKONTRAKTEN

2.1 Forslagene raserer kommuneøkonomien

Finansdepartementets to foreslåtte alternativ om å endre eiendomsbeskatning av verk og bruk innebærer i realiteten en avvikling av verk og bruk-skatten. I 2014 mottok 343 kommuner om lag NOK 3 milliarder fra eiendomsskatt på verk og bruk.¹ I følge høringsnotatet vil inntektstapet årlig utgjøre «om lag 1,2 mrd kroner samlet for hele landet,», men det er understreket at disse anslag er «svært usikre.»

Det er NPKs bestemte inntrykk at departementets anslag er altfor lavt, og at samlet inntektstap trolig vil være i størrelsesorden NOK 1,5 - 2 milliarder per år.

Forslaget vil ha særlig negativ effekt på NPK-kommunene med sine store industrianlegg. For medlemskommunene vil forslaget innebære reduserte årlige inntekter i størrelsesorden NOK 700 – 800 millioner. Dette er et forsiktig anslag foretatt av sakkyndige taksatorer som bistår kommunene med å takserer slike anlegg. Etter deres oppfatning vil takstene bli redusert med 80 – 90 % (eller mer).

2.2 Forslagene gir staten økte inntekter på bekostning av kommunene

Departementet hevder at forslaget vil gi «betydelige skattelettelser for næringslivet».² For ildandføringsanlegg er denne karakteristikken lite treffende: Det vil være staten og ikke oljeselskapene som vil nyte godt av den foreslåtte skattereduksjonen. Siden eiendomsskatten kommer til fradrag i grunnlaget for inntektsskatten og særskatten, som begge går til staten, vil 78 % av næringens reduserte

¹ Kilde: SSB og Sentralskattekontoret for Storbedrifter. Ifølge SSB mottok kommunene NOK 5,44 milliarder fra eiendomsskatt på verk og bruk, næringseiendommer og tomter. Av disse utgjorde NOK 2,26 milliarder eiendomsskatt fra vannkraftproduksjonsanlegg.

² Høringsnotatet side 31.

eiendomsskatt gå til staten i form av økte skatter.³ Oljeselskapene (skattyterne) vil med andre ord kun få redusert eiendomsskatt med 22 %.

Departementet har anslått at staten samlet vil få økt selskapsskatt med om lag NOK 300 millioner. NPK mener at statens provenyfordel trolig ligger vesentlig høyere. Departementet har i brev 20. august 2015 til Stortingets presidentskap bekreftet at det i høringsnotatet er oversett at statens inntekter fra særskatten vil øke dersom de foreslåtte endringene vedtas. Isolert for ilandføringsanleggene anslår NPK at staten vil få økte skatter med om lag NOK 550 til 620 millioner.

Overføring av skatteinntekter fra kommune til stat er stikk i strid med Sundvolden-erklæringen:

*«Regjeringen vil la den enkelte kommune beholde mer av sine egne skatteinntekter. Blant annet skal kommunene få beholde en del av selskapsskatten der hvor verdiene er skapt».*⁴

NPK-kommunene mener at eiendomsskatt på ilandføringsanleggene er en bedre måte å sikre kommunenes inntekter på enn om kommunene gis en andel av selskapsskatten. Eiendomsskatt på verk og bruk er en stedbunden objektsskatt som går til kommunen der anlegget ligger, den er uavhengig av eierskap, svingninger i antall ansatte og muligheter for skattetilpasninger i regnskapene.

2.3 Forslagene ivaretar hovedsakelig store industrianleggseiere og hel- eller deleide statlige foretak

Begge alternativene i høringsforslaget vil først og fremst gi en betydelig skattelettelse til store industrianlegg og til halv- eller heloffentlige anlegg, herunder Statoil, Norske Shell, Gassco og Gassnova (eier av ilandføringsanlegg), Statnett (netteier) og Statkraft (eier av vindkraftanlegg).

Som påpekt over er NPK-kommunenes reduserte inntekter anslått til NOK 700 – 800 millioner (herav om lag NOK 150 – 180 millioner regnes som skatteletten for anleggseierne, jf. punkt 2.2). Videre fremgår det av Statnetts årsrapport for 2014 at selskapets eiendomsskatteutgifter utgjorde NOK 173 millioner i 2014. Sakkyndige taksatorer har anslått at forslaget vil frata kommunene om lag 80 – 85 % av eiendomsskatt på nettanlegg. I tillegg kommer eiendomsskatt på nettanlegg eid av andre skattytere. Det vil si at mer enn NOK 900 millioner i redusert eiendomsskatt vil gjelde anleggene til Statoil, Statnett og øvrige eiere av ilandføringsanlegg.

2.4 Brudd på samfunnskontrakten om eiendomsskatt som forutsetning for etablering av ilandføringsanlegg

Kommunenes samtykke til utbygging av de store ilandføringsanleggene har hatt som forutsetning at kommunene ville få en andel av de verdier ilandføringsanleggene gir opphav til gjennom kommunenes eiendomsskatt. Konesjonsmyndighetene har også vektlagt kommunaløkonomiske forhold i sin

³ Sats for alminnelig inntektsskatt utgjør 27 %, mens særskatten utgjør 51 %.

⁴ Sundvolden-erklæringen side 47.

interesseavveining i konsesjonsspørsmålet. Det er bl.a. kommet til uttrykk i konsesjon til Tjeldbergodden i Aure kommune, der konsesjonsmyndighetene påpekte at «[v]ertskommunens totale økonomi vil bli betydelig styrket ved etableringen, spesielt som følge av eiendomsskatt».⁵ Med regjeringens forslag vil både grunnlaget for kommunestyrets tilslutning til utbyggingsplanene bli forrykket og grunnlaget for konsesjonsmyndighetens interesseavveining.

NPK-kommunene er dessuten påført vesentlige kostnader som tilrettelegger for kommunale service- og velferdstilbud, infrastruktur mv. både for bedriftene og for bedriftens ansatte. Ved utbygging av store ilandføringsanlegg, har det samtidig vært nødvendig å bygge ut lokalsamfunnene for å tilrettelegge for den økte aktiviteten i kommunene. Eiendomsskatteinntektene er viktige for at kommunene skal kunne møte disse kostnadene, ikke bare i egen kommune, men også til de omliggende kommuner. Fjernes 90 % av eiendomsskatteinntektene på ilandføringsanlegg, må kommunene samtidig kutte arbeidsplasser, kutte lønn, nedlegge barnehager, slå sammen skoler, redusere antall sykehjemsplasser etc.

Eiendomsskatten er også ment for å gi kommunene nødvendig insitament for å legge til rette for lokal næringsutvikling. Det viser at eiendomsbeskatningen må ha en robust og langsiktig horisont, som et vesentlig grunnlag for velferdsutviklingen lokalt. Dette hensynet står i skarp kontrast til den fremgangsmåten departementet har valgt med høringsnotatet og de omfattende negative virkninger for berørte kommuner.

3 DEPARTEMENTETS FORSLAG ER IKKE EGNET TIL Å NÅ DE ANGITTE FORMÅL

3.1 Forslagene gir ikke bedre forutberegnelighet

Formålet med departementets forslag er å «gi bedre forutberegnelighet ved utskrivningen av eiendomsskatt både for kommunene og de eiendomsskattepliktige»⁶. Det er vanskelig å være uenig i at en tilnærmet avvikling av en skatteordning skaper forutberegnelighet, men det er neppe denne form for forutberegnelighet departementet har henvist til.

I høringsnotatet viser departementet til at dagens regler «kritiseres for å medføre uforutsigbarhet for de eiendomsskattepliktige, og har vært kilde til en rekke klagesaker og tvister i rettsapparatet».⁷ Antallet rettsvister sier ikke nødvendigvis noe om skatteordningens juridiske innretning, men kan vel så mye si noe om bedriftenes prosesslyst. Etter annen verdenskrig har det vært totalt 13 publiserte rettssaker, der kommunene har vunnet 10 av disse, mens bedriftene har vunnet tre.⁸ I samme periode har bedriftene tapt tre av fire saker i Høyesterett.

⁵ Jf. St. meld. Nr. 18 (1991-1992) Ilandføring av gass fra Heidrunfeltet og etablering av metanolfabrikk m.v. Øvrige eksempler der konsesjonsmyndighetene har vektlagt kommunaløkonomiske forhold i konsesjonsbehandlingen er konsesjonen til Nyhamna, Ormen Lange og Langeled i Aukra kommune, jf. St.prp.nr. 41 (2003-2004) Utbygging og drift av Ormen Lange og anlegg og drift av Langeled m.v.

⁶ Høringsnotatet side 3.

⁷ Høringsnotatet side 16.

⁸ Rettssaker som kommunene har vunnet etter annen verdenskrig: Rt-1948-818, Rt-2006-1607, Rt-2006-1615, LE-2004-27971, LA-2006-34675, LG-2013-121223, Utv-1956-71, dom i Romsdal Tingrett 20. desember 2010, TGLOM-2011-

NPK kan ikke se at det samlede tallet rettstvister er uforholdsmessig høyt, sammenholdt med den økonomiske betydningen eiendomsskatt på verk og bruk har og hvor mange kommuner og næringsdrivende som er berørt. Ovennevnte undersøkelse viser i tillegg at antallet rettsaker mer skyldes en overdreven og dårlig fundert prosesslyst hos skattyterne enn mangler ved regelverket. Den belastning som bedriftene selv har påført rettsapparatet blir da et heller dårlig argument mot regelverket. Departementets påstand om at «[s]like tvister [...] kunne vært unngått dersom man hadde en klarere regel for å avgjøre hva som skal inngå i eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk» fremstår med andre ord uriktig fundert og tendensiøs.

3.2 Det rettslige utgangspunkt for høringsnotatet er uriktig

På side 16 i høringsnotatet uttaler departementet at:

«Bestemmelsen om inkludering av arbeidsmaskiner mv. i eiendoms-skattegrunnlaget for verk og bruk innebærer et visst avvik fra eiendomsskattelovas utgangspunkt om at eiendomsskatt skrives ut på fast eiendom.» (uthevet her)

Dette er en uriktig forståelse av eiendomsskatteloven og gir et uriktig rettslig utgangspunkt for den videre vurderingen. Det er ikke tale om noen unntaksregel: I § 4 presiseres hva som er fast eiendom og hva som er løssøre, og det eksemplifiseres med hva som inngår i verk og bruk og hva som inngår i næringsseiendommer. Formålet med bestemmelsen i esktl. § 4 annet ledd fjerde setning (for så vidt gjelder beskrivelsen av verk og bruk) er utelukkende å foreta en grensedragnings mot løssøre som ikke hører til den faste eiendommen.

Departementet gir inntrykk av at man for verk og bruk er gitt anledning til å ta med maskiner og tilbehør som ellers er å anse som løssøre. Dette er ikke riktig. Verken for verk og bruk eller annen næringsseiendom er det adgang til å medta i taksten anleggsdele som anses som løssøre.

Eiendomsskatt på verk og bruk har eksistert i mer enn 100 år. Hefe poenget med «verk og bruk-skatten» er at det er anlegget som sådan som utgjør den faste eiendom. Et verk og bruk består således av noe mer enn bygninger med tilhørende tomt, og i mange tilfeller, som ved prosessanlegg, er det ikke engang noen bygning, men bare arbeidsmaskiner og tilbehør som er «verket». Forut for vedtakelsen av eiendomsskatt på verk og bruk var det en bred gjennomgang av hva som skulle medtas i verdsettelsen, og grensesnittet ble satt etter nøye overveielser av lovgiver. Begrunnelsen for at også integrerte anlegg, maskiner og tilbehør skulle medtas, var at i et verk og bruk vil nettopp bygningsmassen som regel være av helt underordnet verdi.

Lovbestemmelsen i esktl. § 4 annet ledd fjerde setning er en presisering av hva som anses som del av den faste eiendom og uttrykker en hovedregel, og ingen unntaksregel. Departementets premiss for

195021, TAUG-2012-54945.

Rettsaker som bedriftene har vunnet i samme periode: Rt-1999-369, LE-1992-1155, Utv-1992-1360.

Aure | Aukra | Austrheim | Lindas | Øygarden | Tysvær | Hammerfest

Nettverk av Petroleuskommunar og næringsdrivende | Lindas | Aukra | Øygarden | Austrheim | Aure | Tysvær | Hammerfest | www.petroleuskommunar.no

endringsforslaget – å rette opp «et avvik fra eiedomsskattelovas utgangspunkt» - er med andre ord uriktig.

3.3 Forslagene innebærer en forskjellsbehandling av verk og bruk og næringseiendom – i strid med departementets formål om større grad av likebehandling

Ifølge departementets gjengivelse av eiendomsskattereglene er det kun ved eiendomsbeskatning av verk og bruk at integrert tilbehør inngår som del av eiendommen, se bl.a. side 16:

«Etter gjeldende rett skal integrerte arbeidsmaskiner mv. inkluderes i grunnlaget ved utskriving av eiendomsskatt på verk og bruk. Dette vil typisk dreie seg om store og tunge maskiner mv. Det gjelder ingen tilsvarende regel ved utskriving av eiendomsskatt på annen næringseiendom. Maskiner mv. som tjener bygget (heiser og ventilasjonsanlegg mv.) skal imidlertid inkluderes i eiendomsskattegrunnlaget, uavhengig av om eiendommen anses som verk og bruk eller næringseiendom i sin alminnelighet.»

Videre mener departementet at endringsforslagene vil medføre at

«Regelverket vil bli enklere, og en vil kunne oppnå en større grad av likebehandling mellom verk og bruk og andre næringseiendommer.»⁹ (uthevet her)

Dette er uriktig forståelse av gjeldende rett. Integrerte maskiner og tilbehør vil være en del av den faste eiendom uansett hva slags eiendom det er tale om å beskatte. Årsaken til at lovgiver har presisert at integrerte maskiner og tilbehør i verk og bruk er en del av den faste eiendom, er at det for disse eiendommer er særskilt behov for en slik avklaring.

Det gjelder imidlertid samme prinsipp og samme grensdragning for næringseiendommer. Høyesteretts behandling av Flytebrygge-saken, Rt. 2012 s. 1359, viser at det må foretas en tilsvarende skjønnsmessig vurdering for å ta stilling til hva som tilhører næringseiendom. Her var spørsmålet om flytebrygger anses som *en del av* den faste eiendommen. Høyesterett regnet bryggeanlegget som del av den faste eiendommen som skulle eiendomsbeskattes fordi anlegget var en forutsetning for den øvrige drift på eiendommen. Høyesterett uttalte følgende i avsnitt 59:

«Etter mitt syn er det videre relevant å vurdere helheten bryggeanlegget inngår i, og hvilken funksjon de ulike innretninger på eiendommen har. [...] Anlegget er en forutsetning for den øvrige driften på eiendommen, slik som parkeringsplasser for båteierne, opplagsplasser for båtene og kafé. Jeg viser også til at det er opparbeidet infrastruktur med vann og strøm på bryggene. Disse forholdene tilsier at marinaen vurderes under ett, og at flytebryggen må anses som en del av den faste eiendommen.» (uthevet her)

⁹ Høringsnotatet side 27-28.

Høyesterett la også vekt på at flytebryggene var «faste og stedbundne», at det var en «nødvendig forutsetning for et bryggeanlegg», at anlegget var «laget for varig plassering», at annen virksomhet synes «å forutsette omfattende endringer» og flytebryggens generelle «tilknytning til fast eiendom».

Dommen viser tydelig at integrert tilbehør også inngår i eiendomsskatten for næringseiendom for øvrig, og at vurderingen er basert på en skjønnsmessig helhetsvurdering. Videre illustrerer dommen at dagens eiendomsskatteregler ikke forskjellsbehandler næringseiendom og verk og bruk. I begge tilfeller skal det vurderes om anlegget, maskinene eller utstyret har en slik tilknytning til eiendommen at det må anses som en del av den faste eiendommen. NPK stiller spørsmål ved om departementet overhodet er kjent med Flytebrygge-dommen, ettersom det står i høringsnotatet at «*Verken forarbeidene eller rettspraksis behandler spørsmålet [hva som inngår i eiendomsskattegrunnlaget for næringseiendom] nærmere, og departementet er ikke kjent med at det foreligger særlig omtale eller praksis som kan gi veiledning i denne forbindelse*».¹⁰

Departementets endringsforslag innebærer derfor en forskjellsbehandling sammenlignet med øvrige næringseiendommer, der verk og bruk etter forslaget vil få en særskilt fordel. Dette er stikk i strid med hvordan forslagene blir presentert av departementet:

- «*Begge alternativer utjevner den ulikheten det er i grunnlaget for utskrivning av eiendomsskatt mellom verk og bruk og annen næringseiendom.*»¹¹
- «*Ved at produksjonsutstyr og –installasjoner holdes utenfor eiendomsskattegrunnlaget, vil verk og bruk [...] dermed [få] et grunnlag for utskrivning av eiendomsskatt som i prinsippet er sammenfallende med grunnlaget for annen næringseiendom.*»¹²

3.4 Departementets foreslåtte endringer er verken enklere eller mindre skjønnsmessig

Finansdepartementets forslag innebærer at det skal trekkes opp en ny grense for hva som skal regnes som «fast eiendom»; Alternativ 1 fritar produksjonsutstyr og –installasjoner fra eiendomsbeskatning, mens med alternativ 2 blir grensen for fast eiendom trukket opp etter prinsippene som gjelder for næringseiendom. Alternativ 2 følger imidlertid ikke dagens eksisterende grense for hva som regnes som næringseiendom, siden departementet også her foreslår å fjerne produksjonsutstyr og –installasjoner fra eiendomsskattegrunnlaget. Alternativ 2 vil med andre ord *også endre dagens regler for hva som regnes med til næringseiendom*, se punkt 3.3 over. Departementet har imidlertid ikke fanget opp denne nyanseforskjellen, ettersom lovforslaget til alternativ 2 blir omtalt slik; «*Nedkorting er kun en redaksjonell endring og innebærer ingen endring av omfanget av begrepet næringseiendom*».¹³ Etter alternativ 2 er det dessuten uklart om dagens § 4 annet ledd, tredje punktum, dvs. bygninger og anlegg som trengs til driften, fortsatt skal regnes sammen med næringseiendommen.

¹⁰ Høringsnotatet side 28.

¹¹ Høringsnotatet side 5.

¹² Høringsnotatet side 5.

¹³ Høringsnotatet side 28.

Departementet antar at skjønnsvurderingen av hva som er å anse som produksjonsutstyr og –installasjoner er enklere enn dagens vurderingstema:

«Denne vurderingen forutsettes imidlertid å være enklere enn vurderingen etter dagens integrasjonsvilkår.»

I begge de foreslåtte tilfellene er det snakk om å endre definisjonen av «fast eiendom» som er godt innarbeidet og har ligget fast i over 100 år. Loven angir allerede et konsist grensesnitt – at anleggsdeler som anses for å være integrert i verket eller bruket skal medtas i verdsettelsen. Dagens grensesnitt mellom fast eiendom og løstøre er logisk og tilstrekkelig klart. Presiseringen som er utviklet gjennom rettspraksis vil dessuten gå tapt med departementets forslag, og vi må «starte på nytt» med å definere grensesnittet.

Utgangspunktet for *enhver* grense vil bygge på skjønn – også departementets forslag om å unnta produksjonsutstyr og –installasjoner fra eiendomsskatt. Tilsvarende gjelder for å vurdere hva som tilhører *næringseiendom* (bl.a. annet punkt 3.3 over). Det blir med andre ord ingen enklere vurdering ved å trekke et helt nytt grensesnitt eller fjerne verk og bruk som kategori, slik departementet foreslår.

Det er dessuten uklart hvor langt begrepet «produksjonsutstyr og –installasjoner» faktisk rekker, noe som medfører en uforutsigbar situasjon for både kommune og skattyter. For industrianlegg vil det i mange tilfeller bli vanskelig å ta stilling til hva som tjener bygningen og hva som er produksjonsutstyr. Ofte vil det være snakk om fysisk utstyr som er integrert i et bygg, men som likevel må holdes utenfor dersom det anses som «produksjonsutstyr». Bygget til et bilverksted med smøregrav vil f.eks. være utrustet med avtrekk og ventilasjonsanlegg, slik at eventuelle eksplosiver eller helsefarlige gasser ikke blir liggende. Det er uklart om departementets forslag innebærer at hele ventilasjonsanlegget som sådan må ut av takstgrunnlaget, eller om ventilasjonen helt eller delvis skal med.

NPK har erfart at enkeltkommuner har store utfordringer med å anslå omfanget av det nye begrepet og hvilke økonomiske konsekvenser dette faktisk vil få for kommunen. Dette kommer både som en følge av at takstene sjelden er oppdelt med særskilt verdsettelse av tomt, bygning og maskiner, men også fordi det er vanskelig å forstå omfanget av begrepet «produksjonsutstyr og –installasjoner». Også departementet ser ut til å være usikker på dette omfanget, ettersom det ikke er gjort konkrete beregninger for forslagene provenyvirkinger. Høringsnotatet inneholder heller ingen vurdering av konsekvensene for enkeltkategorier, eksempelvis ildføringsanlegg, vindmøller, kraftlinjer etc. Dette burde vært enkelt for departementet å anslå, ettersom endringsforslagene er presentert som «enklere», «klarere» og «mindre skjønnsmessig». ¹⁴ Det er dessuten uklart hvilke vurderinger som ligger til grunn for departementets «svært usikre» anslag som samlet er satt til en eiendomsskattereduksjon med 40 %.

At både kommuner og departementet har problemer med å anslå omfanget av det foreslåtte regelverket indikerer at det foreslåtte nye vurderingstemaet ikke er så enkelt som høringsnotatet skulle tilsi.

¹⁴ Høringsnotatet side 19.

3.5 Departementets forslag er ikke forankret i Sundvolden-erklæringen

Innledningsvis i høringsnotatet gir departementet uttrykk for at endringsforslagene er i tråd med Sundvolden-erklæringen. I Sundvolden-erklæringen fremhevet regjeringen at den vil: «*Frita fastmonterte, ikke-integrerte maskiner fra eiendomsskatt i industrianlegg (gjelder ikke kraftanlegg).*»

Høringsforslagene rekker lenger enn regjeringens uttalelse i Sundvolden-erklæringen. Forslagene som nå er sendt på høring vil ikke bare frita *fastmonterte, ikke-integrerte maskiner*, men i tillegg frita alle integrerte maskiner og installasjoner, siden produksjonsutstyr og –installasjoner i sin helhet skal ut av taksten. Kommunene vil kun stå igjen med eiendomsskatt på bygning og tomt. Produksjonsutstyr og –installasjoner utgjør for de fleste eiendomsskatteobjekter hovedtyngden av eiendomsskattegrunnlaget. I realiteten er derfor forslagene en avvikling av eiendomsskatt på verk og bruk, uten at det er forankret i Sundvolden-erklæringen.

4 NPKS KOMMENTARER TIL DEPARTEMENTETS RETTSLIGE VURDERINGER

4.1 Alle eiendommer skal takseres til «objektivisert omsetningsverdi»

Ved eiendomsskattetaksering skal alle eiendommer, uavhengig av eiendomskategori, takseres til objektivisert omsetningsverdi. NPK mener departementet ikke er tilstrekkelig klar i redegjørelsen av dette helt grunnleggende prinsippet i eiendomsskatten.

På side 29 i høringsnotatet skriver departementet korrekt at

«Det er slått fast i rettspraksis at bestemmelsen [eiendomsskattelova § 8 A-2 første ledd] gir uttrykk for en objektivisert omsetningsverdi, og at den for verk og bruks vedkommende som hovedregel skal uttrykkes gjennom en substansverdiberegning.»

Ved departementets beskrivelse av substansverdimetoden, blir det imidlertid uklart hva som menes (side 18):

*«Denne metoden kan i enkelte tilfeller resultere i verdier som ligger **betydelig over alminnelige omsetningsverdier.**»* (uthevet her)

«Alminnelig omsetningsverdi» er ikke et begrep i eiendomsskattesammenheng, og det er høyst uklart hva departementet legger i uttrykket. Departementet benytter begrepet også ved omtale av Sydvaranger-dommen, og mener det er *kurimelig* at «*substansverdien i enkelte tilfeller kan være vesentlig høyere enn den alminnelige markedsverdien*».¹⁵ Uttalelsen gir inntrykk av at departementet likestiller alminnelig markedsverdi med konkret oppnådde salgssummer, siden tvistetema i Sydvarangersaken gjaldt hvorvidt en konkret salgssum skulle legges til grunn ved taksering av

¹⁵ Høringsnotatet side 30.

gruveanlegget. Høyesterett kom til at objektivisert omsetningsverdi måtte legges til grunn, og ikke en konkret salgssum oppnådd det enkelte år, hvor flere forhold kan ha påvirket prisen.

Ved departementets gjengivelse av hvordan næringseiendom og boliger verdsettes på side 13, blir begrepet igjen anvendt:

«Rettspraksis om verdsettelse av verk og bruk kommer ikke til anvendelse ved verdsetting av annen næringseiendom og boliger mv. Slik eiendom verdsettes normalt til (alminnelig) omsetningsverdi.» (uthevet her)

Departementet etterlater et inntrykk av at næringseiendom, boliger mv. ikke skal verdsettes etter objektivisert omsetningsverdi, men «alminnelig omsetningsverdi». Dette er en uheldig utlegging av gjeldende rett, der høringsinstansene sitter igjen med en usikkerhet om departementet har forstått helt grunnleggende prinsipper ved eiendomsskattetakseringen.

4.2 Tolkning av «Arbeidsmaskiner og tilhørsle» har fulgt en ordinær lovtolkning i tråd med teknologisk utvikling

På side 9 skriver departementet at *«Begrepet «arbeidsmaskiner og tilhørsle ...]» har vært undergitt en vid fortolkning i rettspraksis.»* NPK er uenig i utsagnet. Etter hvert som næringslivet har utviklet seg med bruk av andre og flere typer maskiner og annet teknisk tilbehør til verk og bruk, har det naturligvis oppstått nye spørsmål om grensdragningen. Rettspraksis har her trukket opp generelle prinsipper. Rettsutviklingen må ses som anvendelse av et regelverk som har eksistert i 120 år på nye produksjonsformer, slik enhver skatteordning tilpasses skiftende samfunnsforhold.

5 NPK ER ENIG MED DEPARTEMENTET AT EIENDOMSSKATTEGRUNNLAGET IKKE KAN BASERES PÅ Plassering i skattemessig saldoGRUPPE

I høringsnotatet punkt 3.3. side 22 flg. vurderer departementet om eiendomsskattegrunlaget bør baseres på plassering i skattemessig saldogruppe. Departementet konkluderer med at det ikke er hensiktsmessig å følge skattelovens saldogruppregler, men heller basere de nye reglene på nye, selvstendige begreper.

NPK er enig at eiendomsskattegrunlaget ikke kan avgrenses på bakgrunn av skattelovens saldogruppregler. Siden departementet selv forkaster forslaget, finner ikke NPK grunn til å utdype sitt standpunkt.

6 HVORFOR BØR DAGENS VERK OG BRUK-ORDNING BEHOLDES – OPPSUMMERING

NPK mener dagens verk og bruk-ordning bør beholdes, og mener følgende oppsummerende punkter underbygger organisasjonens standpunkt:

- Verk og bruk må beholdes som egen eiendomskategori. Seks av syv NPK-kommuner ønsker å begrense eiendomsskatten til nettopp verk og bruk. På landsbasis er det 88 kommuner som har valgt å skrive ut eiendomsskatt kun på verk og bruk.¹⁶ Dersom man opphever betegnelsen verk og bruk, vil disse kommunene bli tvunget til å innføre eiendomsskatt også på næringseiendommer.
- Eiendomsskatt på verk og bruk har eksistert i over 100 år, og integrerte maskineri og tilbehør har i alle år inngått i skattegrunnlaget.
- Eiendomsskatt på verk og bruk sikrer kommunene en andel av den verdiskapningen som skjer lokalt.
- Integrert tilbehør inngår også i skattegrunnlaget for øvrige næringseiendommer, men problemstillingen kommer ikke alltid på spissen siden det er snakk om andre type eiendommer. Departementets forslag vil derfor være en forskjellsbehandling av øvrige næringseiendommer.
- Regelen om at integrerte maskiner og tilbehør medtas i eiendomsskattetaksten representerer ikke et unntak, men følger hovedregelen for hva som er del av fast eiendom generelt.
- Grensesnittet mellom fast eiendom og løsøre er logisk og tilstrekkelig klart.
- Integrerte maskiner og tilbehør utgjør for mange eiendomsskatteobjekter hovedtyngden av eiendomsskattegrunnlaget. En eiendomsskatt på verk og bruk uten integrerte maskiner og anlegg, vil være uten substans.
- Dagens regler er ikke uforutsigbare for skattyterne. Det foreligger store mengder rettspraksis tilknyttet forståelsen av regelverket, samt uttalelser i forarbeider og juridisk teori.
- Kommunene har vunnet frem i de fleste saker om eiendomsskatt på verk og bruk, hvilket indikerer at det er foretatt riktige tolkninger av regelverket.
- Det er ingen holdepunkter for at rettstilstanden vil bli klarere dersom regelverket endres.
- Departementets foreslåtte endringer vil medføre at man mister den presiseringen som er utviklet gjennom 100 års rettspraksis, og at man må «starte på nytt».
- Departementets foreslåtte endringer vil medføre nye tvister og rettssaker, også for eksisterende anlegg der grensesnittet mellom fast eiendom og løsøre er avklart.
- Departementets foreslåtte endringer vil føre til dramatisk provenytnap for 343 kommuner.

7 VERDSETTELSEN AV VERK OG BRUK KAN PRESISERES I RETNINGSLINJER

Som redegjørelsen over viser, mener NPK dagens verk og bruk-ordning må beholdes. Departementets forslag i høringsnotatet bør forkastes.

NPK ser imidlertid behov for felles, nasjonale retningslinjer for eiendomsskatteverdsettelsen, slik at reglene utarbeidet i takst- og rettspraksis blir mer tilgjengelige for både skattyter og kommunene. Dette vil etter NPKs oppfatning kunne bidra til et lettere tilgjengelig regelverk, større standardisering og samtidig sikre rom for lokale tilpasninger og likebehandling. Det bør i tillegg vurderes om kommunene bør gis en valgmulighet for å innføre bunnfradrag for å kunne skjerme småbedrifter bedre. Etter NPK oppfatning vil en slik endring samlet ivareta næringslivets interesser, uten å undergrave eiendomsskatten.

¹⁶ SSB, eiendomsskatteåret 2015.

Med vennlig hilsen

Astrid Aarhus Byrknes
Astrid Aarhus Byrknes
Ordfører i Lindås
(Styreleder NPK)

Bernhard Riksfjord
Ordfører i Aukra
(sign.)

Ingunn Golmen
Ordfører i Aure
(sign.)

Per Lerøy
Ordfører i Austerheim
(sign.)

Alf E. Jakobsen
Ordfører i Hammerfest
(sign.)

Harald Stakkestad
Ordfører i Tysvær
(sign.)

Åse Gunn Husebø
Ordfører i Øygarden
(sign.)

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Wollmann, Siv Merete Enhetsleder: Wollmann, Siv Merete, tlf. 78977550	Dato: 26.08.2015
Arkivsak: <arkivsaksnr>	
Saksordfører:	

Utvalg	Saksnummer	Dato
Formannskapet	038/15	23.09.2015
Kommunestyret		

REGLEMENT FOR GODTGJØRING AV FOLKEVALGTE 2015 - 2019

Vedlagte dokumenter:

Reglement for godtgjøring-endelig

Dokumenter i saken:

- 2015015996 REGLEMENT FOR GODTGJØRING AV FOLKEVALGTE 2015 - 2019 - HØRING FØR BEHANDLING
- 2015015333 REGLEMENT FOR GODTGJØRING AV FOLKEVALGTE 2015 - 2019 - INNKALLING TIL MØTE
- 2015006881 REGLEMENT FOR GODTGJØRING AV FOLKEVALGTE 2015 - 2019 - INNKALLING TIL MØTE
- 2015005445 REGLEMENT FOR GODTGJØRING AV FOLKEVALGTE 2015 - 2019 - FORBEREDENDE ARBEID

Kort sammendrag:

Kommunestyret bør før utløpet av hver periode vedta kommende periodes reglement for godtgjøring av folkevalgte.

Inneværende periodes reglement har bestemmelser om godtgjøring for

- Ordfører og varaordfører
- Telefon, nettbrett, PC
- Abonnement på Kommunal Rapport (avviklet i 2014)

- Tapt arbeidsfortjeneste
- Frikjøp
- Representant- og partistøtte
- Gruppeledere
- Møter
- Representasjon
- Barnepass

Det budsjetteres i 2015 med kr 300.000,- til disse godtgjørelsene, med unntak av ordførers/ varaordførers godtgjørelser. Økning av godtgjørelsene, må innarbeides i budsjett 2016.

Faktiske opplysninger:

Godtgjørelsene har vært gjenstand for noen prinsipielle diskusjoner i løpet av perioden. Spesielt gjelder dette representantstøtten, som også utbetales til partiuavhengige representanter, på bekostning av «moderpartiene». Dette er avklart med KS, og er også en praksis kommunestyret har vedtatt, og foreslås derfor videreført.

Kommunestyret må nå ta stilling til hvilket nivå Sør-Varanger kommune skal legge seg på i forhold til folkevalgtes godtgjørelser for kommende valgperiode.

Antallet representanter øker med 2 fra høstens valg, slik at dette også må innarbeides i budsjett 2016.

I løpet av forsommeren 2015 har gruppelederne vært innkalt til 2 arbeidsmøter for å diskutere ordningen. På bakgrunn av dette, er det utarbeidet et nytt forslag til godtgjøring for folkevalgte. Forslaget er enstemmig fra møtende representanter i gruppeledermøtene, med forbehold om partibehandling.

Enkelte ordninger foreslås videreført, mens andre foreslås endret. Forslaget ble før ferien sendt til partigruppene i kommunestyret til uttalelse, med frist 21.08.15 for tilbakemelding.

Det har ikke innkommet uttalelser fra partiene innen fristen.

Dette er hovedtrekkene i nytt forslag:

- *Grunnlaget for ordførerens godtgjøring er den til enhver tid gjeldende godtgjøring til*

stortingsrepresentantene. Bakgrunnen for dette er bl.a. at dagens godtgjørelse til ordfører følger rådmannens grunnlønn, slik det har vært gjennom flere kommune-styreperioder. Dette kan oppfattes noe uheldig, idet ordfører er representert i utvalget som forhandler med rådmannen om dennes avlønning. En overgang til å følge stortingsrepresentantenes godtgjørelse, er mer vanlig i kommune-Norge og reguleres også årlig. Stortingsrepresentantenes godtgjørelse er pr. 2015 kr 836.579,-.

- *Varaordførers godtgjørelse fastsettes av kommunestyret til inntil 50 % av ordførers*

godtgjøring, avhengig av hvilken prosent vervet i perioden utgjør. En ordlydsendring i forhold til prosentstørrelse på vervet.

- *Ordfører innvilges 7 dager ekstra fri pr. år som følge av møtevirksomhet og representasjon. Ordførervervet dekkes som hovedregel ikke innenfor «ordinær arbeidstid» og foreslås kompensert med ekstra fridager som følge av dette. Ordningen praktiseres for kommunens administrative ledere.*
- *Fagutvalgsledere gis en årlig godtgjøring på 3 % av ordførers godtgjørelse. Det gis reduksjon i godtgjørelsen fra og med første møte den folkevalgte ikke deltar i. Fagutvalgsledere har pr. i dag ingen godtgjøring utover møtegodtgjørelsen. I forrige kommunestyreperiode var det en ordning med kr 3.000,- ekstra pr. år for disse, men denne ble ikke tatt med i inneværende periode. Gruppelederne ønsker å godtgjøre for arbeidet fagutvalgsledere har, men likevel innskjerpe i forhold til manglende deltakelse på møter. En slik ordning medfører en kostnad på rundt kr 25.000,- pr. fagutvalgsleder, dersom kommunestyret vedtar ordningen med ordførers godtgjørelse. Med fagutvalg menes den type utvalg som i dag består av utvalg for levekår, utvalg for plan og samferdsel og utvalg for miljø og næring, samt havnestyret.*
- *Tapt arbeidsfortjeneste. Avsnittet er i sin helhet endret, og er ment å gi en bedre kompensasjon i forhold til i dag, bl.a. for skift-/turnusarbeidere, små A/S osv. Satsen pr. dag er dessuten endret til inntil kr 3.500,-. Det stilles strengere krav til dokumentasjon enn i dag.*
- *Møtegodtgjørelse. Avsnittet er også endret i forhold til dagens ordning, som er kr 400,- pr. møte for formannskaps- og kommunestyremøter, og kr 300,- pr. møte for alle øvrige. Utvalget foreslår at godtgjørelsen settes til 0,1 % av ordførers godtgjørelse for formannskaps- og kommunestyremøter, altså rundt kr 837,- pr. møte. Dette innebærer en dobling av dagens beløp – men er ment å omfatte forberedelse, tilstedeværelse, saksbehandling og data-/telefoniutgifter.*

Videre foreslås det at medlemmer i øvrige styrer, råd og utvalg gis en godtgjørelse på 0,05 % av ordførers godtgjørelse, som tilsvarer kr 419,-.

Godtgjørelsen vil da reguleres årlig ut fra ordførers godtgjørelse.

Det foreslås også at denne godtgjøringen gis til møtende medlemmer av de 10 stemmestyrene (3 stk. på hver), som hittil aldri har fått noen form for

økonomisk påskjønnelse for sitt arbeid.

- *Telefongodtgjørelse.* Ordningen foreslås endret i forhold til at det kun gis godtgjørelse til gruppeledere, ledere av fagutvalg og ledere av andre styrer, råd og utvalg. Dagens ordning med at medlemmer og varamedlemmer av formannskap og kommunestyre mottar godtgjørelse, bortfaller og erstattes av en økt møte-godtgjørelse.
- *Datautstyr.* I løpet av kommunestyreperioden ble det tatt i bruk elektroniske møter, og kommunestyremedlemmene, samt ledere av utvalg ble utstyrt med enten iPad eller pc etter eget valg. Vi har opplevd en god del problemstillinger i forhold til bruken av iPad, og det foreslås derfor at det for kommende periode gis et engangstilskudd til kommunestyremedlemmene for kjøp av produkt som kan benyttes til møtene, og som forblir i representantens eie. Representantene kan da selv velge hvilket produkt de ønsker; pc, lesebrett, mobiltelefon – og vil selv være ansvarlig for «driften» av dette, med unntak av det oppsett som er nødvendig for å motta innkallinger og saksdokumenter.
- *Parti- og representantstøtte.* Utvalget ønsker å endre på dagens modell, ved å utbetale mer til partier som er representert i kommunestyret, og mindre til de partier som stiller til valg i valgår.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr bestemmelser i plan og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar revidert forslag til godtgjørelse for folkevalgte for perioden 2015-2019, gjeldende fra 26.10.15.

Nina Bordi Øvergaard
kst. rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

REGLEMENT FOR GODTGJØRING TIL FOLKEVALGTE

**Med hjemmel i
kommunelovens § 42**

Sør-Varanger kommune

REVISJONSFORSLAG JUNI 2015

1. HJEMMELSGRUNNLAG OG HVEM SOM OMFATTES AV ORDNINGEN

Godtgjøring til folkevalgte er fastsatt av kommunestyret med hjemmel i kommunelovens § 42.

Godtgjøringsbestemmelsene gjelder alle som har et kommunalt tillitsverv, herunder ansattes representanter i partssammensatte utvalg opprettet med hjemmel i kommunelovens § 25.

2. UTBETALING

Godtgjørelser utbetales etter følgende modell:

Periode	Kravfrist	Utbetalingsfrist
1. Kvartal (jan-mar)	30.04.	30.06.
2. Kvartal (apr-jun)	31.07.	30.09.
3. Kvartal (jul-sep)	31.10.	31.12.
4. Kvartal (okt-des)	15.01. (foregående regnskapsår)	28.02.

Krav som innkommer etter fristene, skal som hovedregel avvises. Foreldelsesfrist er 3 år for pengekrav, med unntak av reiseregninger, som har 6 mnd. foreldelsesfrist.

Representanter og partier varsles når utbetaling finner sted.

3. GODTGJØRING TIL ORDFØRER, VARAORDFØRER OG FAGUTVALGSLEDERE

Grunnlaget for ordførerens godtgjøring er den til enhver tid gjeldende godtgjøring til stortingsrepresentantene.

Varaordførerens godtgjørelse fastsettes av kommunestyret til inntil 50 % av ordførers godtgjøring, avhengig av hvilken prosent vervet i perioden utgjør.

Ordfører og varaordfører tilkommer ikke møtegodtgjørelser.

Ordfører og varaordfører gis godtgjørelse under sykdom tilsvarende ansattes sykelønnsrettigheter.

Ordfører og varaordfører tilstås fri mobiltelefon og pc, underlagt skatteregler.

Legitimert tap av offentlig eller privat pensjonsordning godtgjøres fullt ut.

Ordfører innvilges 7 dager ekstra fri pr. år som følge av møtevirksomhet og representasjon.

Fagutvalgsledere gis en årlig godtgjøring på 3 % av ordførers godtgjørelse. Det gis reduksjon i godtgjørelsen fra og med første møte den folkevalgte ikke deltar i.

Etterlønn:

KS' prinsipper for etterlønn for folkevalgte på mer enn 1/3 tid gjøres gjeldende for Sør-Varanger kommune som følger:

- 1 ½ mnd. dersom vedkommende har en jobb å komme tilbake til etter endt tjeneste.
- 3 mnd. dersom vedkommende ikke har en jobb å komme tilbake til.

4. TAPT ARBEIDSFORTJENESTE

Tapt arbeidsfortjeneste dekkes i medhold av kommunelovens § 41. Merverdiavgift dekkes ikke.

Tapt arbeidsfortjeneste eller møtegodtgjørelse dekkes ikke for folkevalgte i verv som utgjør 50 % eller mer.

Erstatning for tap av arbeidsinntekt betales møtende medlemmer/varamedlemmer i utvalg, styrer og råd oppnevnt av kommunestyret. Erstatningen betales også folkevalgte i pålagt oppdrag for kommunen (kurs, reiser, møter) i den grad disse må legges til arbeidstid.

I tråd med kommuneloven, tar reglementet sikte på å gi erstatning for tap av arbeidsinntekt, og ikke tap av fritid. Det gis derfor ikke erstatning for ulegitimert tap av arbeidsinntekt for deltakelse på møter på ferie- og øvrige opparbeidede fridager.

Legitimert tap av arbeidsinntekt erstattes med inntil kr 3.500,- pr. dag, inkl. feriepenger. Merverdiavgift dekkes ikke.

Det dekkes tapt arbeidsfortjeneste på inntil 7,5 timer pr. dag, inkl. gruppemøter.

Som dokumentasjon på legitimert arbeidsinntekt kreves:

- For folkevalgte som trekkes i lønn av arbeidsgiver, og selv krever refusjon fra kommunen, refunderes lønn i h.h.t. synliggjort trekk på lønsslipp.
- Folkevalgtes arbeidsgiver krever refusjon i h.h.t. lønsslipp for vedkommende folkevalgt.

Det presiseres at det er personinntekt – ikke firmaets inntekt – som skal være grunnlaget for å beregne tapt arbeidsinntekt.

Små A/S og selvstendig næringsdrivende som i praksis drives som enkeltmannsforetak:

- Når feriepengegrunnlaget ikke brukes som dokumentasjon for tapt arbeidsinntekt, må tapet dokumenteres eller sannsynliggjøres på annen måte, for eksempel ved framleggelse av regnskapstall for siste års omsetning, utførte dagsverk i produksjonen eller lignende, med inntil kr 3.500,- pr. dag.
- Det må framlegges ny dokumentasjon/sannsynliggjøring hvert år, på bakgrunn av siste års regnskaps-/produksjonstall.

Dekning av tapt arbeidsfortjeneste for skift-/turnusarbeid:

- Ved møter på dagtid hvor vedkommende folkevalgt har ordinært arbeid ettermiddag/ kveld samme dag, gis erstatning for tapt arbeidsfortjeneste for den påfølgende vakt.
- Det gjelder også nattevakter i forkant av et møte. Som dokumentasjon kreves godkjent skift-/turnusplan.

Gruppemøter

Inntil 1 time for gruppemøter i forkant av kommunestyre-, formannskaps- og utvalgsmøter (hovedutvalgene) medregnes i beregningen av antall timer brukt til møtet i forhold til tapt arbeidsfortjeneste.

Det gis ikke møtegodtgjørelse for gruppemøter.

Ulegitimert tapt arbeidsinntekt kan ikke gis til lønsmottakere.

5. MØTEGODTGJØRELSE

- Møtegodtgjørelse for formannskapsmøter	0,1 % av ordførers godtgjørelse
- Møtegodtgjørelse for kommunestyremøter	0,1 % av ordførers godtgjørelse
- Øvrige utvalg, styrer og råd	0,05 % av ordførers godtgjørelse

Godtgjørelsen bortfaller dersom det ytes annen tilsvarende godtgjørelse i medhold av lov eller særskilt avtale.

Møtegodtgjørelse utbetales til møtende medlemmer og varamedlemmer, og skal dekke forberedelser, tilstedeværelse, saksbehandling og data-/telefoniutgifter.

Møtegodtgjørelse utbetales også til stemmestyrenes 3 medlemmer (evt. møtende varamedlemmer for faste medlemmer) med 0,05 % av ordførers godtgjørelse. Utbetalingen skjer pr. dag så lenge det avvikles valg over 2 dager i Sør-Varanger.

Bestemmelsene om møtegodtgjørelse gjelder ikke kontrollutvalget, som har egne bestemmelser.

Godtgjøringen reguleres årlig i h.h.t. ordførergodtgjørelsens størrelse.

6. REPRESENTASJON OG ØVRIG MØTEVIRKSOMHET

Dersom medlemmer av folkevalgte utvalg blir oppnevnt til eller får aksept av ordfører for å delta på kurs, konferanser, representasjon, møtevirksomhet i eksterne møter og lignende, samt fjernmøter etter kommunelovens bestemmelser, tilstås eventuelt tapt arbeidsfortjeneste, etter søknad. Møtegodtgjørelse utbetales ikke.

7. FRIKJØP

Frikjøpsordningen gjelder følgende:

- a. Varaordfører (godtgjøring jfr. pkt. 3) inntil 50 % av full stilling
- b. Utvalgsledere og leder av havnestyret 1 dag pr. mnd.
- c. Medlemmer av formannskapet 1 dag pr. mnd.
- d. Gruppeledere etter følgende modell:
 - i. Partigrupper med 1 person 1 dag pr. mnd.
 - ii. Partigrupper med 2-5 personer 2 dager pr. mnd.
 - iii. Partigrupper med mer enn 5 pers. 3 dager pr. mnd.

Satser for frikjøp settes til godtgjørelse i h.h.t. pkt. om tapt arbeidsfortjeneste.

8. TELEFONI, DATA, MØTELOKALER

Telefongodtgjørelse:

- Gruppeledere i kommunestyret gis telefongodtgjørelse med kr 1.000,- pr. år. Ordningen gjelder ikke uavhengige representanter.
- Ledere av fagutvalg gis telefongodtgjørelse med kr 1.000,- pr. år.
- Ledere av andre råd og utvalg gis telefongodtgjørelse med kr 500,- pr. år.

Datautstyr:

- Ordfører og varaordfører har kommunal pc og iPad
- Formannskapets medlemmer har kommunal pc eller iPad (eller gis tilskudd til innkjøp av egnet utstyr)
- Kommunestyrets medlemmer har kommunal pc eller iPad (eller gis tilskudd til innkjøp av egnet utstyr).

Møtelokaler:

- Partier representert i kommunestyret får benytte møtelokaler på Rådhuset kostnadsfritt.
- Partiene må selv dekke all bevertning og rekvisitabehov til møtene.

9. PARTI- OG REPRESENTANTSTØTTE

Kommunestyregrupper (partier representert i kommunestyret) tilstås et årlig beløp på kr 20.000,- i partistøtte.

Godkjente lister til høstens valg, og som ikke er representert i kommunestyret inneværende periode, får kr 5.000,- i støtte i valgår for kommunestyre og fylkesting.

Partistøtten utbetales innen utgangen av 1. halvår.

Kommunestyregrupper (partier representert i kommunestyret) tilstås et årlig beløp på kr 3.000,- pr. representant i kommunestyret.

Bestemmelsen gjelder også uavhengige representanter. Dette medfører at det partiet den uavhengige representanten gikk ut fra, taper partistøtten til fordel for den uavhengige representanten.

Melder en representant overgang fra et parti til et annet, fordeles representantstøtten mellom partiene ut fra tidspunktet, med kr 250,- pr. mnd.

10. ANDRE GODTGJØRELSER

Legitimerte utgifter erstattes til barnevakt og andre omsorgsansvar for deltakelse i pålagte ombud.

- Legitimerte utgifter til pass av barn under 12 år erstattes med inntil kr 500,- pr. dag.
- Legitimerte utgifter til annet legitimert omsorgsansvar erstattes med inntil kr 120,- pr. time.

11. FORTOLKNINGER

Formannskapet fortolker reglementet ved uklarheter.